

OBSAH

III. ČÁSTI KRONIKY MĚSTA KOLÍNA 2010

UDÁLOSTI VE SVĚTĚ

- Leden

str. 1 – 5

1) Sebevražedný atentát v Pákistánu, 2) v Dubaji byl otevřen nejvyšší mrakodrap světa, 3) Ivo Josipovič třetím chorvatským prezidentem od roku 1991, 4) Sněhové přivaly ve Střední Evropě, 5) Katastrofální zemětřesení na Haiti, 6) 65. výročí osvobození Osvětimi.

- Únor

str. 6 – 15

1) Milan Kundera a čestné občanství Brna, 2) Viktor Janukovyč se stal ukrajinským prezidentem, 3) Bylo schváleno složení Evropské komise, 4) XXI. zimní olympijské hry ve Vancouveru 5) 65. výročí bombardování Drážďan, 6) Napětí okolo Falklandských ostrovů, 7) Odpor Evropanů k vojenské síle oslabuje schopnost NATO, 8) Zemětřesení v Chile.

- Březen

str. 16 – 22

1) Pokuta za urážku předsedy Evropské rady, 2) Konec vlády Julie Tymošenkové na Ukrajině, 3) 10 dolarů za vstup do USA, 4) Ukrajina má novou vládu, 5) Poprava komunistického politika v KLR, 6) Barack Obama prosadil zdravotní reformu v USA, 7) Porážka Nicolase Sarkozyho ve francouzských krajských volbách, 8) Eurozóna se dohodla na pomoci zadluženému Řecku, 9) Atentáty v moskevském metru, 10) Srbský parlament nabídl omluvu za masakr v Srebrenici

- Duben

str. 23 – 33

1) 80. narozeniny Helmuta Kohla, 2) Záchrana horníků ze zatopeného čínského dolu, 3) Protivládní demonstrace v Kyrgyzstánu, 4) Premiéři Polska a Ruska společně u památníku obětí katyňského masakru, 5) Havárie polského vládního letounu u Smolenska, 6) Činnost islandských sopek ochromila leteckou dopravu v Evropě, 7) Pohřeb polského prezidenta Lecha Kaczyňského v Krakově, 8) Zemřel Juan Antonio Samaranch, 9) V maďarských parlamentních volbách zvítězila pravice Viktora Orbána, 10) Heinz Fischer byl znovu zvolen prezidentem Rakouska, 11) Zahájení světové výstavy Expo 2010 v Šanghaji, 12) Zapálení obrovské ropné skvrny v Mexickém zálivu.

- Květen

str. 34 – 48

1) Demonstrace v řeckých Aténách, 2) Jižní Korea plánuje odvetné kroky za potopení své lodi KLR, 3) Konzervativní strana Davida Camerona jasným vítězem parlamentních voleb v Británii, 4) Akce sebevražedných atentáčníků v Iráku, 5) Ničivé zemětřesení v Číně, 6) Gordon Brown rezignoval a David Cameron se stal dalším britským premiérem, 7) Nehoda letadla v Tripolisu, 8) Mohutná podpora papeži Benediktu XVI., 9) Rozsáhlá reforma regulace finančního sektoru v USA, 10) Hruzná podívaná na býčích zápasech v Madridu, 11) 159 mrtvých při havárii letounu na jihu Indie, 12) Slavnostní pohřeb ostatků Mikuláše Koperníka, 13) Tragické záplavy v Polsku, 14) Poslední mise raketoplánu Atlantis, 15) Český pavilon na světové výstavě v Šanghaji, 16) Pokračování úniku ropy z poškozeného vrtu firmy BP do vod Mexického zálivu, 17) Útok izraelských bojových plavidel na flotilu lodí s mezinárodní pomocí pro pásmo Gazy, 18) Německý prezident Hans Köhler odstoupil z funkce, 19) Tropicá bouře Aghata v Guatemale, 20) 50. výročí antikoncepční pilulky.

- Červen

str. 49 – 57

1) US Army předala irácké straně kontrolu nad opevněným centrem Bagdádu, 2) Ropná společnost BP nebyla dostatečně připravena na možnou havárii, 3) Indický soud rozhodl ve 26 let staré tragédii, kdy v Bhópalu došlo k havárii chemičky firmy Carbide Union, 4) Jaké množství ropy vlastně vytéká z poškozeného vrtu firmy BP do Mexického zálivu, 5) V Johannesburgu bylo zahájeno 19. mistrovství světa ve fotbale, 6) Parlamentní volby na Slovensku, 7) Humanitární krize v Kyrgyzstánu, 8) Svatba švédské korunní princezny Viktorie, 9) Juan Manuel Santos byl zvolen kolumbijským prezidentem, 10) Islandská premiérka se vdala za svou partnerku, 11) Pál Schmitt byl zvolen maďarským prezidentem, 12) Prezidentem Spolkové republiky Německo byl zvolen Christian Wulff.

- Červenec

str. 58 – 72

1) Novým polským prezidentem se stal Bronislaw Komorowski, 2) Iveta Radičová byla jmenována novou slovenskou premiérkou, 3) Návrh nového způsobu pohřbívání z Belgie, 4) 15 let od masakru v Srebrenici, 5) Španělsko se v Johannesburgu stalo mistrem světa v kopané, 6) Francouzský parlament schválil zákaz nošení muslimských oděvů, zahalujících celou tvář ženy, 7) Celá Evropa trpí velkými vedry, 8) Katastrofální stav severokorejského zdravotnictví, 9) zemřel sir Charles Mackerras, 10) Petr Nečas v Bratislavě, 11) Z poškozeného vrtu společnosti BP stále uniká do Mexického zálivu ropa, 12) Napouštění gigantické přehrady Tři soutěsky v Číně, 13) Tragedie při technoparty Loveparade v německém Duisburgu, 14) Silné záplavy v Číně, 15) První transplantace obličeje byla provedena ve

Španělsku, 16) V USA přestal vycházet český časopis *Americké listy*, 17) Letecká katastrofa u pákistánského hlavního města Islámábádu, 18) V Katalánsku byly zakázány býčí zápasy, 19) V Mexiku byl zabit jeden z nejvyšších bossů tamní drogové scény, 20) Pákistán čelí největším záplavám od roku 1929.

- Srpen

..... **str. 73 – 83**

1) Velké požáry lesních porostů v Rusku, 2) Pokračování lesních požárů v Rusku, 3) 65. výročí svržení atomové bomby na Hirošimu, 4) Sesuvy půdy na severozápadě Číny, 5) Vlády Ivety Radičové získala důvěru slovenského parlamentu, 6) Japonský premiér se jasně a zřetelně omluvil asijským zemím za způsobená utrpení během 2. světové války, 7) Po sedmnácti dnech se záchranářům podařilo v chilském kovodole nalézt 33 uvězněných horníků, 8) 80. narozeniny sira Seana Conneryho 9) Katastrofální povodně na jihu Pákistánu, 10) Masakr po střelbě samopalem v bratislavské městské části Devínska Nová Ves, 11) 30. výročí podpisu dohody mezi polskou vládou a odborovým hnutím Solidarity, 12) Ukončení operací americké armády v Iráku.

- Září

..... **str. 84 – 91**

1) Fidel Castro veřejně promluvil poprvé po čtyřech letech, 2) Mezinárodní den gramotnosti, 3) OSN vzala na vědomí legálnost vyhlášení nezávislosti Kosova, 4) Tradiční běh s býky ve Španělsku, 5) Referendum ke změnám turecké ústavy, 6) Julia Gillardová byla zvolena předsedkyní australské vlády, 7) Francouzský Senát schválil zákaz muslimských oděvů zakrývajících celý obličej na veřejnosti, 8) Dvou sté výročí nezávislosti Mexika na Španělsku, 9) Návštěva papeže Benedikta XVI. ve Velké Británii, 10) Definitivní uzavření poškozeného ropného vrtu společnosti BP v Mexickém zálivu, 11) Poprava ženy v americkém státě Virginia po téměř sto letech, 12) Ed Miliband se stal předsedou Labour Party ve Británii, 13) Jednání USA, Izrael a Palestina, 14) Parlamentní volby ve Venezuele.

- Říjen

..... **str. 92 – 100**

1) Dvacáté výročí sjednocení Německa, 2) Poslední oficiální náležitost I. světové války, 3) Ekologická katastrofa v maďarské hliníkárně, 4) Kim Čong-un bude novým vládcem KLLDR, 5) Záchrana všech třiceti tři chilských horníků uvězněných v kovodole, 6) 211. letka České armády se stíhačkami JAS-39 Gripen zazářila v Holandsku, 7) Dokončení budování nejdelšího dopravního tunelu na světě ve švýcarských Alpách, 8) Ostré vystoupení Angely Merkelové proti tzv. multikulturalismu, 9) Stávky a protesty ve Francii, 10) Odhalení sochy T. G. Masaryka v Bratislavě, 11) Skončila světová výstava Expo 2010 v Šanghaji, 12) Dilma Rousseffová byla zvolena brazilskou prezidentkou.

- Listopad

..... **str. 101 – 118**

1) Porážka Obamovy Demokratické strany ve volbách do Kongresu USA, 2) Někdejší rumunský diktátor Nicolae Ceaușescu, 3) Čínský prezident je nejlivnější člověkem na planetě, 4) Srbský prezident se omluvil za masakr chorvatských civilistů, 5) Kvalita života v České republice podle OSN, 6) Ondřej Synek se stal historicky prvním českým mistrem světa ve skifu mužů, 7) Evropský šampionát v dráhové cyklistice, 8) Karel Abraham se stal třetím Čechem, který vyhrál motocyklovou GP, 9) Cholera na Haiti, 10) Marihuana v České republice, 11) Výdkyňe opozice v Barmě byla propuštěna z domácího vězení, 12) Německý jezdec Sebastián Vettel se stal mistrem světa F1, 13) Muslimská pouť do Mekky, 14) Další šíření cholery na Haiti, 15) Japonská vesmírná sonda Hajabusa (Sokol), 16) Odhalení největšího pomníku Ježíše Krista na světě v polské Šwiebodzině, 17) Tragedie v kambodžské metropoli Phnompenhu, 18) Útok severokorejské armády na území Jižní Koreje, 19) Německo pozastavilo povinnou vojenskou službu, 20) Dolní komora ruského parlamentu odsoudila masakr Poláků v Katyni, 21) Komunální volby na Slovensku, 22) Zemřel Samuel Cohen, vynálezce neutronové bomby, 23) Internetový Server WikiLeaks začal zveřejňovat tajné americké diplomatické depeše.

- Prosinec

..... **str. 119 – 135**

1) Summit OBSE v kazašském městě Astana, 2) Krutá vláda zimy nad Evropou, 3) Tragická srážka auta a cyklistů v Itálii, 4) Záplavy v Albánii, 5) Demonstrace studentů v Londýně, 6) 30 let od smrti Johna Lennona, 7) Nobelova cena míru pro nepřítomného Číňana Siao-po, 8) Sonda Voyager 1 opustila Sluneční soustavu, 9) Manželé z jihočeského Dubence zastřeleni při přepadení banky v Karlsruhe, 10) Husté sněžení nad celou Evropou, 11) Alexandr Lukašenko byl opakovaně zvolen prezidentem Běloruska, 12) Počet obyvatel USA přesáhl číslo 308 milionů, 13) Značné problémy s leteckou dopravou v Evropě, 14) Americký Senát ratifikoval smlouvu o snížení jaderných arzenálů USA a Ruska, 15) Stihání bývalé ukrajinské premiérky Julie Tymošenkové, 16) Evropská komise odmítla návrh na celoevropský zákaz popírání zločinů komunismu, 17) Stížnost Tomáše Pitra proti rozhodnutí švýcarského soudu o jeho vydání do ČR, 18) Ruská státní Duma schválila smlouvu o snížení jaderných arzenálů USA a Ruska, 19) Papež Benedikt XVI. na Boží hod tradičně požehnal Městu a světu (Urbi et Orbi), 20) Tragické záplavy v australském státě Queensland, 21) Prezident Barack Obama jmenoval Normana Eisena velvyslancem USA v Praze, 22) Tání grónských ledovců, 23) Padělání eurobankovek v roce 2010.

- Bitva o Anglii

..... **str. 136 – 139**

- Korejská válka

..... **str. 140 – 145**

LEDEN 2010

OBSAH: 1) Sebevražedný atentát v Pákistánu, 2) v Dubaji byl otevřen nejvyšší mrakodrap světa, 3) Ivo Josipovič třetím chorvatským prezidentem od roku 1991, 4) Sněhové přivaly ve Střední Evropě, 5) katastrofální zemětřesení na Haiti, 6) 65. výročí osvobození Osvětimi

Hned v pátek 1. ledna zahynulo při útoku sebevražedného atentátníka během volejbalového zápasu v severozápadním Pákistánu nejméně 70 lidí. Zraněno bylo 65 lidí, zničeno bylo dvacet domů. Exploze nálože, kterou měl útočník umístěnou na svém těle, výrazně poškodila i okolní domy v Lakki Marvanu, které leží blízko kmenových území Jižního a Severního Vazíristánu, kde mají své bašty extremističtí islamisté. Od října 2009, kdy pákistánská armáda zahájila na kmenových územích rozsáhlé bojové akce, odvetné pumové a sebevražedné útoky povstalců připravily v zemi o život přes 500 lidí. Na protest proti tomuto násilí vyhlásily politické strany i náboženské skupiny v Karáči stávkou, kvůli níž bylo toto finanční centrum země fakticky paralyzované.

Emirát Dubaj otevřel v pondělí 4. ledna nejvyšší mrakodrap světa. Budova měří 828 metrů a je čtrnáctkrát vyšší než naše Petřínská rozhledna. Emirát oznámil, že mrakodrap přejmenoval z Burdž Dubaj (Dubajská věž) na Burdž Chalífa podle prezidenta Spojených arabských emirátů šajcha Chalífy bin Zajda Nahajána. Vypadá to, jako by se arabských emirátů krize ani netýkala. V době, kdy hned několika vyspělým evropským zemím hrozí bankrot, otevřel emirát Dubaj nejvyšší stavbu světa. Jde však jen o pozlátko, za kterým stojí velmi vážné problémy státu, kde žije jeden a půl milionu obyvatel a který se nyní topí ve velkých

dlužích. Emirát Dubaj je finančním centrem regionu a ještě počátkem listopadu byl v očích laiků rájem na zemi – liberální společnost, daňový ráj a uměle vystavěné ostrovy v moři ve tvaru palem. Pak přišlo vystřízlivění, když státní konglomerát Dubai World oznámil, že jeho dluhy nyní dosahují 26 miliard dolarů (zhruba 455 miliard korun). A nemá peníze na splátky. Investoři zpozorněli a agentury hodnotící schopnost firem a zemi splácet své dluhy zhoršily známky šesti podnikům propojeným s emirátem. S finanční injekcí musel přispěchat sousední emirát Abú Zabí. Damoklův meč bankrotu nad Dubajem však stále visí. Země nemá mnoho možností, jak své dluhy zaplatit. Sázela

totiž na prodej luxusních přímořských rekreačních nemovitostí a kancelářských prostor. Jejich ceny však v průběhu loňského roku kvůli nezájmu investorů propadly, až skončily na polovině hodnoty z konce roku 2008, A to pro Dubaj představuje velkou ránu ----- **Zajímavosti nejvyšší stavby světa:** věž je 14krát vyšší než Petřínská rozhledna – základy stavby se nacházejí v hloubce 50 metrů – na stavbě se podílelo

v období jejího vrcholu 12 tisíc zaměstnanců – v mrakodrapu se nachází 57 výtahů a osm eskalátorů. Na stavbě se podílely i české výtahy pardubické firmy Pega Hoist – mrakodrap se stane mimo jiné sídlem šesti hvězdičkového Armani Hotelu předního italského módního návrháře Giorgia Armaniho – před krizí se některé apartmány v nejvyšších patrech prodávaly za více než 1.900 amerických dolarů za čtvereční stopu (necelá desetina m²). Nyní je cena až poloviční. **Fakta o Burdž chalífa:** výška více než 828 metrů – počet pater 200 – investor Emaar Properties – stavitel Skidmore, Owings and Merrill – cena 1,5 miliardy dolarů. Budova je vybavena nejrychlejšími výtahy světa, které dokážou jet rychlostí až 40 mil (64 kilometrů za hodinu). Vnější plocha mrakodrapu z oceli a skla by dokázala pokrýt více než 17 fotbalových hřišť. Beton použitý ke stavbě budovy by vydal na chodník dlouhý zhruba 2.065 kilometrů.

Třetím chorvatským prezidentem od vyhlášení nezávislosti v roce 1991 se v pondělí 11. ledna s jasnou převahou stal sociální demokrat Ivo Josipovič, pro kterého hlasovalo 60,3 % voličů. Jeho rival, nezávislý starosta Záhřebu Milan Bandič, pro kterého hlasovali převážně konzervativní voliči, obdržel 39,7 % hlasů. Voleb se zúčastnilo 50,3 % z více než 4,4 miliónu voličů. Josipovič se během své kampaně zavázal především podpořit chorvatskou premiérku Jadranku Kosorovou v boji při zavádění reform, které jsou potřebné pro urychlení rozhovorů o vstupu Chorvatska do EU.

S přívaly sněhu se v těchto dnech potýká celá střední Evropa. Sněhové závěje komplikují dopravu na severovýchodě Německa, kde jsou některé vesnice odříznuté od okolního světa. V Polsku jsou bez elektřiny desetitisíce domácností. Obzvláště postiženy

jsou severní německé země Meklenbursko – Přední Pomořansko a ostrov Fehmarn, kde je řada silnic zcela nesjízdná. Pasažéri na největším německém letišti ve Frankfurtu nad Mohanem musí čelit zpožděným či zrušeným letům. Výpadky spojů se dotkly asi 60.000 lidí. Vlaky InterCity nabírají v Německu až dvouhodinová zpoždění. Na dálnici A20 čeká od neděle několik řidičů nákladních vozů na frézy, které je ze

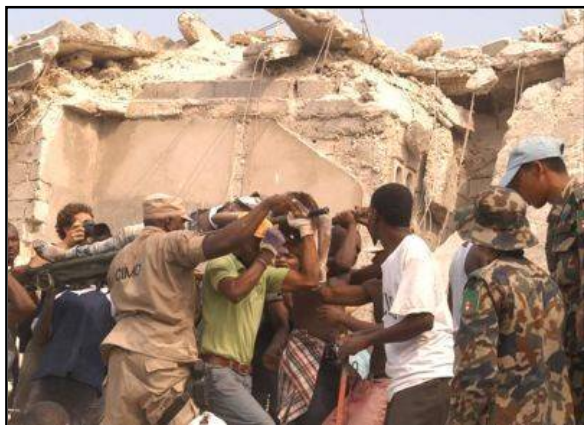
sněhového sevření vysvobodí. Polsko v noci na dnešek zasypal čerstvý sníh. Ve Varšavě ho napadlo osm centimetrů, a tak ve městě nyní leží přes 35 centimetrů bílé pokrývky. Hasiči vyzývají obyvatele, aby nezapomněli odklízet sníh hlavně z plochých střech. V neděli večer

bylo evakuováno několik stovek zákazníků obchodního domu v Bydhošti, protože výška sněhu na střeše budovy přesáhla povolenou mez. "Potom, co vidíme v posledních dnech, se dá říct, že za ty čtyři roky od tragédie v Katovicích jsme se toho moc nenaučili," posteskl si mluvčí polských hasičů. Při zřícení střechy výstavní haly tehdy přišlo o život 65 lidí, mezi nimi dva Češi.

Karibský ostrovní stát Haiti zasáhlo v úterý 12. ledna silné zemětřesení o síle sedmi stupňů Richterovy škály. Otřesy zničily dvoumilionové hlavní město Port-au-Prince. Počet obětí zatím není znám, ale odhaduje se, že půjde do tisíců. "V troskách jsou pohřbeny stovky a možná tisíce lidí" uvedl zaměstnanec jedné americké charitativní organizace. Rozsah katastrofy je podle něj šokující. Katastrofa postihla tři milióny z devíti miliónů obyvatel státu. Mezi oběťmi jsou i cizinci. Čína už uvedla, že osm čínských příslušníků sil OSN je pohřbeno pod troskami a zřejmě jsou mrtví. Další deset je nezvěstných. Podle svědků mrtví leží v ulicích Port-au-Prince mezi troskami. Záchránná služba nefunguje. Nezvěstní jsou i australští humanitární pracovníci. Stovky nezvěstných jsou i mezi pracovníky OSN, kterých v chudé zemi zmítané nepokoji a převraty působí tisíce. Zřítela se i jedna budova Citibank, kde je nezvěstných 12 lidí. Spadla také nemocnice ve čtvrti Pétionville a trauma centrum Trinity s šedesáti lůžky. Z pod trosek je slyšet křik o pomoc a pláč. „Hlavní budova, kde sídlilo vedení sil OSN se zřítela,“ uvedl Alain Le Roy, který velí v

zemi zmítané chudobou a násilím modrým přílbám. Port-au-Prince pokrýl prach z trosek. Vážně poškozen byl prezidentský palác, i když prezident se ženou vyvázl nezraněn, a budovy několika ministerstev. Poničena je katedrála. Zřítlo se několik hotelů, obchodů, kancelářských budov. Lidé oběti i zraněné vyhrabávají z pod trosek holýma rukama za svitu baterek. Nefunguje elektřina ani telefony. Neteče ani voda. Objevily se i první případy rabování. Otřesy začaly v 16,53 odpoledne místního času

(22,53 SEČ), první měly podle některých informací sílu 5,9 stupňů Richterovy stupnice. Nejsilnější otřes trval 35 sekund. Epicentrum bylo asi 15 kilometrů jihozápadně od metropole. Následných otřesů bylo 28, nejsilnější z nich měl 5,7 stupně podle Richterovy škály, dvanáct z nich mělo sílu nejméně

pěti stupňů. Zemětřesení nastalo podél zlomu, který je údajně odpovědný za sedm velkých otřesů mezi lety 1618 a 1860, řekl Harley Benz z Amerického ústavu pro geologický průzkum. Poslední silné zemětřesení, které země zaznamenala, bylo v roce 1946, tehdy postihlo sousední Dominikánskou republiku. Ta leží s Haiti na společném ostrově Hispaniola. Tehdy zemětřesení o síle 8,1 stupně zabilo 1.790 lidí -----

V pondělí 22. února řekl na regionální konferenci v Mexiku haitský prezident René Préal, že počet obětí katastrofálního lednového zemětřesení může dosáhnout až tři set tisíc. Dosud se uvádělo 230.000 obětí. Když vidíte obrázky, když znáte počty, víte, že

více než 200.000 těl bylo sebráno na ulicích, a počítáte ta, která ještě mohou ležet pod troskami, pravděpodobně se dostanete na 300.000 mrtvých,“ uvedl Préal na setkání mexických politiků s představiteli karibských zemí, kde

se jednalo o vzájemném obchodu. Silné otřesy 12. ledna zničily asi čtvrt miliónu domů a zanechaly 1,5 miliónu osob bez střechy nad hlavou. Žijí v nouzových táborech, kde se nedostává stanů a kde jsou špatné hygienické podmínky. Humanitární pracovníci se proto obávají šíření nakažlivých nemocí, v březnu začíná sezóna dešťů a už nyní v zemi

několikrát přelo. Rekonstrukce země si podle Interamerické rozvojové banky vyžádá 14 miliard dolarů. Hlavním tématem summitu v mexickém městě Playa del Carmen bylo proto financování obnovy Haiti. Préalovy plány jsou ambiciózní. „Pokusíme se nikoli jen rekonstruovat, ale znovu vybudovat zemi a nebudeme se soustřeďovat jen na hlavní město.“

Ve středu 27. ledna si celý svět připomenul 65. výročí osvobození koncentračního tábora Osvětim. Kromě politiků se vzpomínkových obřadů zúčastní i lidé, kteří tábory smrti přežili, a váleční veteráni. Je jich čím dál méně. Koncentrační tábor Osvětim nacisté původně zřídili pro polské politické vězně v roce 1940, rok po obsazení Polska. Tábor Auschwitz I. se nacházel v areálu bývalých kasáren. Později, roku 1942, byl na druhé straně města vybudován rozsáhlý vyhlazovací tábor Auschwitz II – Birkenau (Březinka) a menší tábor Auschwitz III – Monowitz u blízké vesnice Monowice. Odhaduje se, že v Osvětimi a Březince nacisté zavraždili 1,1 až 1,5 miliónu

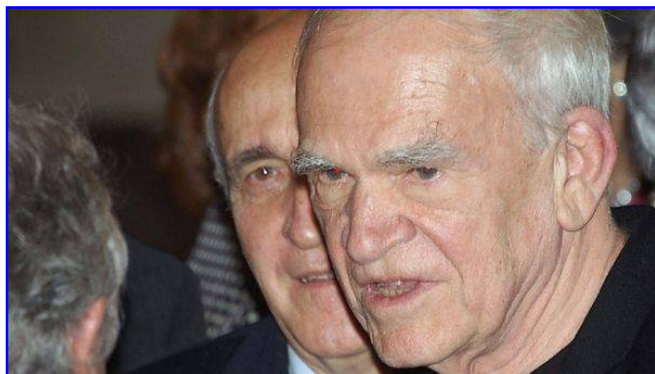
lidí, většinou Židů. Celkem bylo za války vyvražděno kolem šesti miliónů Židů. Vzpomínkových akcí se účastní nejvyšší představitelé Polska – prezident Lech Kaczyński a premiér Donald Tusk, předseda Evropského parlamentu Jerzy Buzek a izraelský premiér Benjamin

Netanjahu. Sovětská armáda osvobodila osvětimský tábor, symbol nacistické genocidy, 27. ledna 1945. Z šesti miliónů obětí holocaustu nalezlo v Osvětimi smrt nejméně 1,1 miliónu lidí, z nichž milión byli Židé z celé Evropy. Většina byla zplynována, další zastřeleni, pověšeni anebo zemřeli hladem, nemocí, přepracování či při lékařských experimentech. Válku v táboře přežilo jen okolo 7.000 lidí. Nacisté jen pár dní před příchodem Sovětů tábor evakovali a vyslali na pochod, který do dějin vstoupil jako Pochod smrti, zahynulo při něm 60.000 lidí. Řady přeživším rok od roku řídnou. Na obřad v Osvětimi se ve středu chystalo asi sto z nich. Uskutečnil se v podobném mraze, jaký panoval i před 65 lety. Ke Dni památky obětí holocaustu se ve středu konalo také shromáždění v českém Senátu. Premiér Jan Fischer upozornil, že holocaust je zlo, které se může probudit.

ÚNOR 2010

OBSAH: 1) Milan Kundera a čestné občanství Brna, 2) Viktor Janukovyč se stal ukrajinským prezidentem, 3) Bylo schváleno složení Evropské komise, 4) XXI. zimní olympijské hry ve Vancouveru 5) 65. výročí bombardování Drážďan, 6) Napětí okolo Falklandských ostrovů, 7) Odpor Evropanů k vojenské síle oslabuje schopnost NATO, 8) Zemětřesení v Chile.

Spisovatel českého původu Milan Kundera (foto níže) převzal v pondělí 1. února v Paříži čestné občanství města Brna. Osobně mu tuto poctu předal brněnský primátor Roman Onderka (ČSSD). Spisovatel sdělil již dříve dopisem do Brna, že se nemůže osobně zúčastnit ceremoniálu, poctu za celoživotní dílo je však ochoten převzít. Spisovatel přijal čestné občanství, které město Brno uděluje jen jednou za čtyři roky, s pokorou. Řekl, že si pocty velmi váží. Prohlásil, že je Evropanem a nyní také čestným občanem Brna, tlumočil Onderka. S Kunderou hovořil primátor také o politice, Evropské unii, o knihách. V současné době je autor velmi zaměstnán kontrolou překladů své knihy Setkání do němčiny a do angličtiny, měla by vyjít celkem v patnácti jazycích. Na otázku, zdali hovořili také o aféře z uplynulých měsíců, kdy objevený archivní dokument měl údajně potvrzovat Kunderův podíl na prozrazení západního agenta Miroslava Dvořáčka v roce 1950, Onderka odpověděl, že právě tato věc

*byla pro něj poslední kapkou k tomu, aby podpořil Kunderovu nominaci na čestné občanství. Kundera něco takového rezolutně popírá, zášť proti nikomu v Česku prý necítí. Onderka považuje tuto kauzu za mediální bublinu. Spisovatele označil za člověka skromného, vsřícného, charismatického. Ke spisovatelovému zdravotnímu stavu dodal, že odpovídá jeho věku, v loňském roce oslavil osmdesátiny. Kundera žije a tvoří ve Francii od roku 1975. Jeho ocenění brněnští zastupitelé schválili v prosinci 2009 jednomyslně. Již před čtyřmi roky ho poctili Cenou města Brna, pro kterou si také nepřijel. Kundera píše česky i francouzsky. V roce 1979 byl zbaven československého státního občanství a jeho dílo bylo v Československu až do listopadu 1989 zakázáno **Na rozdíl od brněnského primátora Romana Onderky je kronikář nezvratně přesvědčen o vině Milana Kundery přesto, že jej jako spisovatele uznává. Jeho román „Žert“ považují za jednu z nejlepších česky psaných prací po roce 1945. Ale oznámení, udání tenkrát v březnu roku 1950 na tehdejší VB nesporně učinil a Miroslava***

Dvořáčka tak poslal na mnoho let do vězení. Pokud by se tento fakt zpochybnil, pak se stejným způsobem musí zpochybnit i všechna další udání podlých a zákeřných komunistických bonzáků a spolupracovníků Stb!! Je hanba, když se primátor Brna a bohužel nejen tento člověk, ale řady dalších, mezi nimi i exprezident Václav Havel, chovají ke Kunderovi tak servilně. Zpochybňuje se tak zásada „padni, komu padni“. Ve špině udavačství si jsou tito lidé rovni. Nezáleží na tom, zda je udavačem světově uznávaný spisovatel nebo obyčejný český pomocný dělník. Hajzlové jsou oba!!!

8-4

OVNB 6 odd. II Praha 6. V Praze dne 14.3.1950.

Z á z n a m :

Dnešního dne o 16 hodině dostavil se ku zdejšímu oddělení studující Milan K u n d e r a ngr. dne 1.4.1929 v Brně, bytem v Praze VII, Studentská kolej, Tr. Krále Jiřího VI a udal, že v této koleji bydlí studentka Iva M i l i t k á, která sdělila studujícímu Dlaskovi a téže koleje, že téhož dne se sešla na Klárově v Praze s jistým známým Miroslavem Dvořáčkem. Tento prý si k ní dal do úschovy 1 kufr a tím, že si pro něj přijde během odpoledne dne 14.3.1950. Na základě tohoto hlášení odešel na místo vstržm. Rosický společně se strážm. Hantonem, kde provedli prohlídku kufru, ve kterém byly 2 klobouky, 2 páry rukavic 2 brýle proti slunci a krabička krému. Podle prohlášení Militké Dvořáček měl udánlivě sbehnouti z vojny a snad měl býti od jara minulého roku v Německu kam ilegálně odešel. Nahlédnutím do knihy pátrání bylo zjištěno, že též jest hledán KVNB odd. IV v Plzni pod č. E 2434/49-IV k zatčení. Na základě tohoto zjištění zastali výše uvedení orgánové ve studentské koleji střežit v pokoji uvedené Militké. Kolem 20 hodiny se jmenovaný Dvořáček skutečně do tohoto pokoje dostavil a byl zatčen. Při osobní prohlídce u něho byl nalezen občanský průkaz pa jméno Miroslav Petr o kterém Dvořáček prohlásil, že jej dostal v Německu od jisté fy která jej poslala do Československa za účelem navázání obchodních styků této fy s ministerstvem techniky. Též měl vejíti ve styk s jistým ing. Solmanem z Vrčovic Tolstého ulice č.4 který jest na tomto ministerstvu zaměstnán.

Jan Rosický

OBVODNÍ VELITELSTVÍ ČS S
Dobro
Č. J. 624/1950-II

Kandidát na ukrajinského prezidenta Viktor Janukovyč, se v pondělí 8. února stal vítězem voleb. Oznámila to v pondělí Ukrajinská ústřední volební komise na své internetové stránce. Po sečtení 98,42 % odevzdaných hlasů Janukovyč získal 48,60 %, zatímco dosavadní

premiérka Julija Tymošenková 45,81 %. Pozorovatelé OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě), označili volby za čestné, kvalifikované a transparentní. Vedoucí pozorovatelské mise OBSE Joao Soares prohlásil, že hlasování bylo působivou ukázkou demokratických voleb. Tímto jasným prohlášením OBSE zvýšila tlak na protikandidátku Julii Tymošenkovou, aby porážku uznala. Volební komise odhaduje volební účast na 70 procent, tedy asi o tři procenta větší než v lednovém prvním kole. Janukovyč se už v neděli večer označil za vítěze hlasování. Tymošenková to však odmítla s tím, že je příliš brzy dělat jakékoliv závěry. Jeden z členů ústřední volební komise sdělil, že on ani nikdo další z komise nemá žádné informace o podvodech. Přesto očekává, že neúspěšný kandidát u soudu výsledky napadne „V souladu s tradicemi ukrajinských voleb poražený nikdy prohru nepřijímá,“ připomněl ještě před uzavřením volebních místností. Pokud se stávající výsledky

potvrdí, pak by Janukovyčovo vítězství mohlo v zemi obnovit do velké míry vliv Moskvy. Za nynějšího vedení se Ukrajina snažila vytvářet úzké vztahy se Západem a naopak uzavřít období politických dějin, které vyvrcholilo oranžovou revolucí. V každém případě bude mít vítěz voleb nelehkou situaci, neboť mu padne na bedra řada problémů, státní pokladna je prázdná, země zadlužená, panuje v ní nezaměstnanost, platy i důchody jsou nízké. Navíc je Ukrajina rozdělena mezi proevropsky orientovaný západ země a proruský orientovaný průmyslový východ. Vše ještě komplikuje jazykový spor, protože na východě se mluví rusky. Podle průzkumů Ukrajinci stále podporují ekonomické a politické cíle oranžové revoluce z roku 2004, mnozí jsou ale hluboce rozčarováni selháním vedení při plnění slibovaných reforem Ukrajinská premiérka Julije Tymošenková v sobotu 20. února oznámila, že stahuje svoji žalobu proti výsledkům prezidentských voleb, kterou podala u nejvyššího správního soudu. Soud její rozhodnutí akceptoval, čímž se oficiálním vítězem voleb a právoplatným prezidentem Ukrajiny stal Viktor Fedotovič Janukovyč. Ten tak porazil Julii Tymošenkovou, když získal 48,95 % hlasů a jeho soupeřka 45,47 %.

V úterý 9. února schválil Evropský parlament složení Evropské komise (EK). Sbor včetně Čecha Štefana Füleho tak může začít pracovat. V nové Evropské komisi (EK) zůstává 14 dosavadních komisařů včetně staronového předsedy Josého Manuela Barrosa. Počet žen se zvýšil o jednu na devět a počet místopředsedů vzrostl o dva na sedm. Komise byla

schválena, byť řada poslanců Barrosa i členy komise tvrdě kritizovala. Pro novou Evropskou komisi hlasovalo 488 europoslanců z celkových 736, proti jich bylo 137, zdrželo se 72 zákonodárců a 39 se vůbec hlasování neúčastnilo. Polovina z 22 českých europoslanců komisi přímo nepodpořila. Nejsilnější český blok z ODS, který tvoří devět členů, se zdržel hlasování. Komunisté, kteří mají čtyři zástupce, se rozdělili na dva tábory. Miloslav Ransdorf a Jaromír Kohlíček hlasovali proti a Vladimír Remek a Jiří Maštálka naopak komisi podpořili. Pro byli oba lidovci i sociální demokraté, kteří mají sedm zákonodárců. Složení Evropské komise: José Manuel Barroso (Portugalsko), předseda EK – Joaquín Almunia

(Španělsko), místopředseda EK a komisař pro hospodářskou soutěž – Catherine Ashtonová (Velká Británie), místopředsedkyně EK a ministryně zahraničí EU – Siim Kallas (Estonsko), místopředseda EK a komisař pro dopravu – Viviane Redingová (Lucembursko), místopředsedkyně EK a

komisařka pro spravedlnost, základní práva a občanství – Maroš Šefčovič (Slovensko), místopředseda EK a komisař pro institucionální vztahy a administrativu – Antonio Tajani (Itálie), místopředseda EK a komisař pro průmysl a podnikání – László Andor (Maďarsko), komisař pro zaměstnanost a sociální věci – Michel Barnier (Francie), komisař pro vnitřní trh a služby – Dacian Cioloș (Rumunsko), komisař pro zemědělství a rozvoj venkova – John Dalli (Malta), komisař pro zdraví a ochranu spotřebitele – Maria Damanakisová (Řecko), komisařka pro námořní záležitosti a rybolov – Štefan Füle (Česká republika), komisař pro rozšíření a evropskou sousedskou politiku – Máire Geogheganová Quinnová (Irsko), komisařka pro výzkum, inovace a vědu – Kristalina Georgievdová (Bulharsko), komisařka pro mezinárodní spolupráci a humanitární pomoc – Karel de Gucht (Belgie), komisař pro obchod – Johannes Hahn (Rakousko), komisař pro regionální politiku – Connie Hedegaardová (Dánsko), komisařka pro ochranu klimatu – Neelie Kroesová (Nizozemsko), místopředsedkyně EK a komisařka pro digitalizaci a nové technologie – Janusz Lewandowski (Polsko), komisař pro rozpočet a finanční plánování – Cecilia Malmströmová (Švédsko), komisařka pro vnitřní záležitosti – Günther Oettinger (Německo), komisař pro energetiku – Andris Piebalgs (Lotyšsko), komisař pro rozvoj – Janez Potočnik (Slovinsko), komisař pro životní prostředí –

Olli Rehn (Finsko), komisař pro hospodářské a měnové záležitosti – Algirdas Šemeta (Litva), komisař pro daně, celní unii, audit a boj s podvody – Andrulla Vassiliuová (Řecko),

komisařka pro vzdělání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež. Český eurokomisař pro rozšiřování Štefan Füle udělal na europoslance dobrý dojem. Jeho vystoupení chválili a nemají pochyby, že by svou roli v komisi nezvládl. Ozvaly se dokonce i hlasy, že Füleho vystoupení bylo lepší než vystoupení unijní ministryně

zahraničí Catherine Ashtonové. Na fotografii na této stránce je předseda EK José Manuel Barroso.

Od 12. do 28. února 2010 se v kanadském Vancouveru konaly XXI. zimní olympijské hry. Po Montrealu a Calgary se Vancouver stal třetím kanadským městem, kde se pořádaly olympijské hry. Kromě Vancouveru se jednotlivá sportoviště a ubytovací prostory nacházela i v areálu Univerzity Britské Kolumbie, dále v údolí Callaghan Valley, ve městech West Vancouver a Richmond a ve středisku zimních sportů Whistler-Blackcomb ve městě

Whistler. Podle olympijské tradice přijal vancouverský starosta Sam Sullivan olympijskou vlajku na závěrečném slavnostním zakončení XX. zimních olympijských her v Turíně. Vlajka byla vztyčena v úterý 28. února 2006 před budovou vancouverské radnice, kde vlála až do slavnostního zahájení XXI. zimních olympijských her. Den před začátkem her došlo k tragické nehodě gruzínského sánkaře Nodara Kumaritašviliho, který při tréninku po jezdecké chybě vyletěl ze sánkařské dráhy a narazil v rychlosti 140 km/h do nechráněného ocelového nosníku u trati. Vancouver se dostal na konečný seznam kandidátů na

pořadatelství zimních olympijských her spolu s městy Pchjongčchang (Jižní Korea) a Salzburg (Rakousko). Vítězství Vancouveru bylo oznámeno na 115. zasedání Mezinárodního olympijského výboru, které se uskutečnilo v červenci 2003 v Praze. Oznámil jej prezident Mezinárodního olympijského výboru Jacques Rogge v podvečer 2. července 2003. Začátkem dubna 2004 byl ustaven Organizační výbor zimních olympijských her ve Vancouveru 2010 (VANOC). V roce 2004 byla výška předběžného rozpočtu na uskutečnění zimních olympijských her ve Vancouveru odhadována na 1,4 miliardy kanadských dolarů. V roce

2006 předseda správní rady VANOC John Furlong odhadl výšku rozpočtu na 1,7 miliardy CAD s navýšením z mimovládních zdrojů, především ze sponzorských darů a vysílacích práv. Z této sumy mělo být použito 580 miliónů na výstavbu a rekonstrukci sportovišť ve Vancouveru a Whistleru a 200 miliónů na zajištění bezpečnosti během her. Dohlížela na ně Kanadská královská jízdní policie. Na XXI. Zimních olympijských hrách se soutěžilo v celkem 15 sportovních odvětvích: Alpské lyžování, Biatlon, Boby, Běh na lyžích, Curling, Krasobruslení, Akrobatické lyžování, Lední hokej, Saně, Severská kombinace, Short track, Skeleton, Skoky na lyžích, Snowboarding, Rychlobruslení ----- Českou republiku na Zimních olympijských hrách 2010 ve Vancouveru reprezentovalo 92 olympioniků. Součástí 188 členné výpravy byl také doprovod 96 osob. Ve funkci vedoucího české výpravy působil

místopředseda ČOV František Dvořák. Česká republika získala celkově 6 medailí, dvě zlaté a čtyři bronzové, čímž obsadila 14. místo v medailovém pořadí národů. Dvě zlaté olympijské medaile získala Martina Sáblíková (foto) na rychlobruslařských tratích 3.000 a 5.000 m. Bronzové medaile potom získali: znovu Martina Sáblíková v rychlobruslení na 1.500 m,

Šárka Záhrobská ve slalomu alpského lyžování, Lukáš Bauer v běhu na lyžích na 15 km volnou technikou a mužská štafeta v běhu na lyžích na 4 x 10 km ve složení: Martin Jakš, Lukáš Bauer, Jiří Magál a Martin Koukal. Zklamání nám přinesl hokejový turnaj, když naše reprezentace vypadla ve čtvrtfinálovém zápase po porážce 0 : 2 s Finskem. Předtím naši hokejisté porazili v základní skupině Slovensko 3 : 1, Lotyšsko 5 : 2 a prohráli s Ruskem 2 : 4. Před porážkou od Finska jsme v osmiřinálovém zápase v prodloužení těsně porazili znovu Lotyšsko 3 : 2 ----- V dalších čtvrtfinálových zápasech hokejového turnaje porazila Kanada hladce Rusko 7 : 3, reprezentace USA po boji Švýcarsko 2 : 0 a Švédsko prohrálo těsně se Slovenskem 3 : 4. V semifinále si Američané lehko poradili s Finskem, když zvítězili 6 : 1. Utkání bylo prakticky rozhodnuto již po první třetině, kterou američtí hokejisté vyhráli 6 : 0. V druhém semifinále utekl Slovensku o pověstný chlup historický postup do finále hokejového turnaje, když těsně podlehl domácí Kanadě 2 : 3. V zápase o třetí místo naši východní sousedé prohráli s Finskem 3 : 5, když už ale v zápase vedli 3 : 1. Ve velkém a krásném finálovém zápase zvítězila domácí Kanada v prodloužení nad reprezentací USA 3 : 2

když Američané vyrovnali na 2 : 2 brankou Zacha Pariseho dvacet pět vteřin před koncem základní hrací doby. Utkání pak rozhodl v čase 67:40' kanadský útočník Sidney Crosby ----- Příští zimní olympijské hry se budou konat od 7. do 23. února 2014 v ruském městě Soči.

*Bronzová slalomářka
Šárka Záhrobská.*

*Bronzová mužská štafeta z běhu na
4 x 10 km. Odleva: Martin Jakš, Lukáš
Bauer, Jiří Magál a Martin Koukal.*

13. února 1945, kdy do konce války zbývaly pouhé tři měsíce, lehly Drážďany po spojeneckém leteckém útoku popelem. Jen těžko však někdo odpoví na otázku, zda se jednalo z vojenského hlediska o úspěch, nebo o nic neřešící a zbytečný masakr, který nepřežily desítky tisíc lidí. Nálety na Drážďany přišly ve chvíli, kdy se porážka Německa jevila jako nezvratná. Nebyly nejhorší ani počtem obětí, ani množstvím zničených objektů. Nicméně nikdy předtím německé civilní obyvatelstvo nečelilo tak masivnímu a koncentrovanému útoku. V noci na 14. února britské bombardéry Lancaster svrhly na saskou metropoli ve dvou vlnách 2600 tun zápalných a trhavých pum a nazítří dílo zkázy dokonalo 311 amerických bombardérů B-17. Na ploše 15 čtverečních kilometrů zbyly ze „saské Florencie“ jen zříceniny, v nichž zahynulo 25 až 35 tisíc lidí. Už nikdy se nedozvíme přesný počet obětí, protože situace ve městě byla tehdy zcela nepřehledná - kromě půl milionu stálých obyvatel tam byly statisíce anonymních

uprchlíků z východních území, především ze Slezska, a lidí nasazených na nucené práce. S výjimkou několika menších náletů zůstaly Drážďany až do onoho únorového dne

ušetřeny. V operačních plánech západních spojenců se toto šesté největší průmyslové město Německa objevilo jako potenciální cíl až v poslední fázi války. Sověti totiž naléhali na Američany a Brity, aby hustě bombardovali východoněmecká města, zničili důležité železnice a silnice a usnadnili tak postup Rudé

armády. Historikové se dnes shodují v tom, že z vojenského hlediska bylo zničení města nesmyslné. V centru nebylo snad domu, který by nebyl zbořen nebo aspoň poškozen, avšak kasárna a průmyslové objekty zůstaly v podstatě nedotčeny. Železniční trať byla uvedena do provozu už za několik málo dní.

Napětí okolo Falkland výrazně vzrostlo. Ve středu 24. února spor předá Argentina OSN. Chce, aby byla přijata rezoluce odsuzující Brity za to, že umožnili ropné firmě Desiorem Petroleum provést pokusné vrty 100 kilometrů severně od ostrovů. Má podporu latinskoamerických zemí. Britové připravují armádu na případnou krizi, přičemž

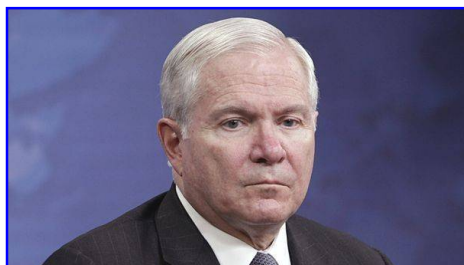

s diplomatickou konfrontací počítali už dlouho. Ačkoli Británie i Argentina vyloučily, že by spor mohl přerůst ve vojenský konflikt jako v roce 1982, britské ozbrojené síly se na eskalaci napětí připravují. Protože Argentina ohlásila, že bude kontrolovat lodě plující na Falklandy, Britové připravují ponorku, která by zásobovala tamní

vojenskou posádku. Ministerstvo obrany také oznámilo, že fregata HMS York v oblasti zůstane. Loni už byly na Falklandy vyslány čtyři nové stíhačky Eurofighter Typhoon, které posílily protivzdušnou obranu. Za vším je ropa. Vrty v okolí Falkland se provádějí, protože se geologové domnívají, že pod mořským dnem může ležet až 60 miliard barelů ropy. První vrty provádí společnost Desire Petroleum a říká, že na průzkum bude potřebovat asi měsíc. Argentinská prezidentka Cristina Fernández de Kirchner sdělila, že vrty jsou porušením

rezoluce OSN, která zakazuje jednostranné akce ve sporných vodách. Argentinská vláda vyhlásila, že lodě směřující na Falklandské ostrovy, Jižní Georgii a Jižní Sandwichev ostrovy budou potřebovat k proplutí argentinskými vodami zvláštní povolení. Všechny spadají pod britskou korunu, ale Argentina na ně uplatňuje nárok ----- Argentina a Británie bojovaly o Falklandy na jaře 1982 po invazi dvanáctitisícového argentinského kontingentu na ostrovy. V desetitýdenním konfliktu o Falklandy, který vyhrála Británie, přišlo o život 255 britských a 650 argentinských vojáků.

Odpor Evropanů k vojenské síle oslabil schopnost NATO odvrátit agresi v 21. století, varoval americký ministr obrany Robert Gates evropské partnery USA v Severoatlantické alianci. Gates ve středu 24. února na fóru odborníků, kteří pracují na novém strategickém konceptu NATO, prohlásil, že jestliže nebudou evropské státy modernizovat své armády, alianci hrozí, že bude ve světě vnímána jako slabá. Gates také na základně Fort McNair ve

Washingtonu D.C. řekl, že snaha přeformulovat strategickou koncepci přichází v kritickou dobu kdy, NATO čelí závažným a dlouhodobým systémovým problémům. Není to poprvé, kdy Gates vyzval země NATO, aby navýšily vojenské rozpočty. Zároveň ale

alianční partnery chválil za navýšení počtu příslušníků afghánské mise. Expertní skupinu pracující na nové koncepci vede bývalá ministryně zahraničí USA Madeleine Albrightová. Aliance své pojetí naposledy zrevidovala v roce 1999. Představení nové koncepce se očekává v listopadu na lisabonském summitu.

Počet obětí zemětřesení, které v sobotu 27. února postihlo Chile, se vyšplhal již na 708, oznámila v neděli chilská prezidentka Michelle Bacheletová. Chilská televize předtím uvedla, že jen ve městě Constitución je 350 mrtvých. Hmotné škody byly odhadnuty na 15 – 30 miliard dolarů (300 až 600 miliard korun). Zemětřesení dosáhlo síly 8,8 stupně Richterovy škály. Zničeno nebo poškozeno bylo 1,5 miliónu domů. Jedny z nejsilnějších otřesů, jaké byly kdy zaznamenány, trhaly na kusy domy, mosty i silnice a poslaly oceánem vlnu tsunami. Lidé žijící v blízkosti ohniska ztráceli půdu pod nohama, jako by s nimi trásl obr. Zemětřesení bylo citelné až v brazilském Sao Paulu vzdáleném 2.900 kilometrů východně. Prezidentka Michelle Bacheletová vyhlásila v centrální části Chile stav katastrofy, ale dodala, že země nepožádala o pomoc zahraničí. Pokud tak učiní, Spojené státy budou připraveny, řekl americký prezident Barack Obama. Soustrast i ochotu pomoci vyjádřili i další světoví představitelé -----

Na velké potíže to vypadá ve městě Chillan, kde začalo po zemětřesení hořet v tamější věznici a celkem 209 vězňům se podařilo utéct ----- V hlavním městě Santiagu se zhroutilo dvoupodlažní parkoviště, které rozmačkalo asi pět desítek vozů. Vážně poškozená je budova národního Muzea krásných umění. Většina moderních budov otřesy ustála, ale zřítily se věž se zvonem na kostele Nuestra Senora de la Providencia a několik nemocnic muselo být kvůli vzniklým škodám evakuováno Uzavřeno bylo letiště v Santiagu. Otřesy tu rozbily okna, částečně se propadly stropy a zničeny jsou průchody pro cestující v terminálech. V provozu nebude minimálně několik dnů, lety jsou odkláněny na nedaleké letiště v argentinské Mendoze Uzavřeno je rovněž i metro v hlavním městě a dopravu omezuje i poškozený most, za němž uvízly stovky autobusů. Počet obětí zemětřesení v Chile stoupl podle dalších údajů na 796. Zřejmě překročí osm stovek, protože je dále pohřešováno 19 osob. Zemětřesení postihlo na dva milióny obyvatel země, půl miliónu jich ztratilo střechu nad hlavou.

Následky zemětřesení v Chile.

BŘEZEN 2010

OBSAH: 1) Pokuta za urážku předsedy Evropské rady, 2) Konec vlády Julie Tymošenkové na Ukrajině, 3) 10 dolarů za vstup do USA, 4) Ukrajina má novou vládu, 5) Poprava komunistického politika v KLR, 6) Barack Obama prosadil zdravotní reformu v USA, 7) Porážka Nicolase Sarkozyho ve francouzských krajských volbách, 8) Eurozóna se dohodla na pomoci zadluženému Řecku, 9) Atentáty v moskevském metru, 10) Srbský parlament nabídl omluvu za masakr v Srebrenici

Britský europoslanec Nigel Farage přijde o desetidenní gáži, protože řekl, že předseda Evropské rady Herman Van Rompuy „má charisma jako mokrý hadr a vypadá jako nižší bankovní úředník“, a urazil Belgie, odkud Van Rompuy (foto) pochází. O postihu rozhodl v úterý 2. března předseda Evropského parlamentu Jerzy

Buzek, když se Farage odmítl omluvit. Poslanec tak přijde skoro o 3.000 eur (84.000 korun). Farage, označovaný za „eurofobního“ poslance, pronesl zmíněná slova minulou středu. Van Rompuye tehdy také obvinil, že chce skoncovat s národními státy (ve prospěch evropského „superstátu“), a řekl, že je to možná proto, že Van Rompuy pochází z Belgie, „což je ne-stát“. Proti této urážce oficiálně protestoval belgický ministerský předseda Yves Leterme. V úterý vyzval Jerzy Buzek Nigela Faraga k omluvě, ale ten to odmítl s poukazem na svobodu projevu. Kdyby se prý už měl někomu omluvit, byli by bankovní úředníci. Proti postihu se hodlá odvolat. „Nebudu se omlouvat Hermanu Van Rompuyovi. Nebudu se omlouvat Evropskému parlamentu. A určitě se nebudu omlouvat Belgičanům,“ prohlásil.

Ukrajinský parlament většinou 243 hlasů vyjádřil ve středu 3. března nedůvěru vládě Julije Tymošenkové. Podle hlasovacího protokolu nedůvěru podpořili všichni

poslanci opoziční Strany regionů, proti premiérce bylo ale i 41 hlasů z vládního tábora, včetně sedmi poslanců její vlastní strany. K vyslovení nedůvěry bylo zapotřebí 226 hlasů. Ústava poslancům ukládá, aby do 30 dnů sestavili novou vládní většinu. Pokud se to nepodaří, vypíše prezident Viktor Janukovyč nové parlamentní volby. Tymošenková (foto) ve svém projevu označila hlasování o nedůvěře své vládě za „okamžik pravdy“. Prohlásila, pokud parlament vládě nedůvěru

vysloví, „v tutéž minutu můj tým opustí vládu a odejde do opozice“. V opozici chce Tymošenková budovat jednotný demokratický tým, do jehož čela se sama postaví. V opozici chce být tvrdá. „Pokud si Janukovyč myslí, že za týden bude hrát golf a tenis a jeho stoupenci budou pomalu rozebírat strategický majetek státu, pak dneškem jeho golf a tenis skončí. Každý den se bude zodpovídat před zemí a před opozicí. Budeme držet ruku na tepu,“ prohlásila v dramatickém projevu před hlasováním Tymošenková. S tvrdou kritikou vlády Tymošenkové vystoupil na parlamentní tribunu představitel Strany regionů a horký kandidát na premiérské křeslo Mykola Azarov. Obvinil vládu Tymošenkové, že „vytvořila smutný rekord v systematickém porušování ústavy a zákonů země“, což vyvolalo nynější hospodářské a sociální problémy.

Za cesty do Spojených států v bezvízovém elektronickém programu ESTA se bude platit deset dolarů (zhruba 190 korun). Americký prezident Barack Obama ve čtvrtek 4. března podepsal zákon, který tento poplatek zavádí. Nový zákon se dotkne lidí v 35 zemích, včetně České republiky. Vybrané peníze USA použijí na podporu cestovního ruchu. Zákon, který minulý týden schválil Senát a již na podzim Sněmovna reprezentantů, by měl zvrátit trend z posledních let, kdy klesá zájem zahraničních

turistů o cesty do Spojených států. Zřizuje se proto nezisková organizace, jež bude cestování do země propagovat, obdobně jako například v Česku agentura Czech Tourism. Kromě propagace také bude zájemcům o cestu do Spojených států pomáhat s vyřizováním víz. Plány Spojených států na zpoplatnění ESTA v minulosti opakovaně kritizovala Evropská komise. Opatření podle ní znamená další břemeno pro evropské cestující do Ameriky. Návštěvníci ze států, s nimiž USA bezvízový styk nemají, nicméně platí za vyřízení cestovních dokladů 131 dolarů. Podle zprávy Cestovní asociace Spojených států se mezi roky 2000 a 2009 zájem o cestování do země snížil z 25,9 miliónu příjezdů z počátku tohoto období na 23,5 miliónu na jeho konci.

V ukrajinském parlamentu byla ustavena nová koalice, jejímž premiérem se stal Mykola Azarov, blízký spojenec prezidenta Viktora Janukovyče. Koalice má 234 křesel v 450 členném parlamentu. Její jádro tvoří proruská Strana regionů nového prezidenta Viktora Janukovyče. Dále v ní jsou komunisté a Blok Volodimira Lytvyna, který byl i v předchozí vládě Julie Tymošenkové. Jeho odchod bývalý kabinet položil.

Poté, co Tymošenková neuspěla v prezidentských volbách, kde ji těsně porazil právě Janukovyč, přišla i o post premiérky, neboť její vláda ztratila podporu. Vládu podporuje i několik nezávislých poslanců. Podle očekávání byl na post předsedy vlády nominován a také zvolen bývalý ministr financí Mykola Azarov.

Severokorejský režim popravil ve čtvrtek 18. března bývalého tajemníka vládní Korejské strany práce (KSP) Paka Nam-kiho za nezdařenou revaluaci měny z loňského listopadu, kterou koncipoval a řídil. Tento krok ale ochromil skomírající místní trh a zhoršil hospodářskou situaci v zemi. Ve zdůvodnění trestu smrti bylo uvedeno, že sedmasedmdesátiletý Pak Nam-ki se jako „osoba buržoazního původu vetřela do revolučních řad s cílem zničit národní hospodářství KLCDR“. Trest byl vykonán zastřelením popravčí četou. Mnozí severokorejští činitelé i značná část veřejnosti však nevěří vysvětlení, že Pak Nam-ki se spikl proti revoluci. Spíše však panuje přesvědčení, že vedení země udělalo z Paka Nam-kiho obětního beránka. Není to první případ takto radikálního postupu, v roce 1997 byl popraven ministr zemědělství kvůli hladomoru, připomíná AFP. Pak Nam-ki, donedávna nejvyšší finanční odborník režimu ve funkci tajemníka vládní strany, byl ze svého postu odvolán během února. Měnová reforma při

níž byly staré bankovky měněny za nové v poměru 100 wonů k jednomu, měla snížit inflaci a zlepšit kontrolu nad vznikajícím soukromým trhem v komunistické KLCDR. Ve skutečnosti ale reforma zhoršila situaci na trhu s potravinami, protože se uzavřela mnohá tržiště. Když se opět otevřela, ceny potravin na nich prudce stouply, takže se inflační spirálu nepodařilo zastavit. Nespokojenost hladovějícího obyvatelstva vzrostla nejen kvůli mizernému zásobování potravinami. Dalším důvodem byla skutečnost, že jim doma zůstaly haldy neplatných bankovek, které si nemohli vyměnit za nové a nemohli tak platit ani účty, protože množství měny, kterou si mohli Korejci vyměnit, bylo zákonem omezené. Pchjongjang se výměnou bankovek pokusil znehodnotit úspory, které si doma schovávala rašící třída obchodníků černého trhu, aby je v Číně směnili za potraviny a další zboží, jež se běžně do KLCDR nedostane. Pokud by si někdo chtěl tyto úspory vyměnit za nové bankovky nebo uložit v bance, hrozilo by mu obvinění z nelegálních obchodních aktivit mimo systém centrálně plánovaného hospodářství.

Americký prezident Barack Obama zaznamenal v neděli 21. března v Kongresu historický úspěch, když prosadil svůj návrh zdravotní reformy. Po několikahodinové debatě s ní souhlasila Sněmovna reprezentantů. Největší změna amerického zdravotnictví za několik desítek let by kromě jiného měla zpřístupnit zdravotní péči 31 miliónům nepojištěných Američanů. „Po téměř 100 letech jednání a frustrace, po dekadách snažení a roce nepřetržitého úsilí a debat Kongres Spojených států konečně vyhlásil, že si američtí dělníci, rodiny a malé firmy zaslouží bezpečí vědomí, že v této zemi nemoc nebo neštěstí nemohou ohrozit sny, pro něž celý život pracovali,“ řekl Obama. Ve Sněmovně reprezentantů nakonec pro reformu hlasovalo

219 demokratů, proti bylo 212 kongresmanů. Nepodpořil ji žádný republikán, proti byla i část demokratů, kteří mají ve dolní komoře Kongresu 235 členů. Reforma bude americké zdravotnictví měnit postupně během několika

příštích let. Většina Američanů se tak za několik let bude muset pojistit povinně, jinak budou platit pokuty. Poslední ustanovení, spotřební daň z nejdražších pojistek, pak vejde v platnost v roce 2018. Náklady na reformu činí 940 miliard dolarů během následujících deseti let. Obama v reformě sleduje tři hlavní cíle. Zakazuje pojišťovnám odepírat lidem pojištění, odmítat proplácet péči a účtovat si za ni neodůvodněně vysoké částky. Vytvoří se i zvláštní burza, na níž by pojišťovny zveřejňovaly své nabídky, a Američané by si tak na ní mohli koupit pojištění levněji než nyní. Pokud by ani v takovém případě na pojištění nedosáhli, získali by na jeho pořízení daňovou úlevu. Posledním cílem je snížení celkových nákladů na zdravotnictví.

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy jednal 22. března s premiérem Françoisem Fillonem o drtivé porážce jejich strany v nedělních krajských volbách. Fillon (foto na další straně) odmítl podat demisi, ale s prezidentem se dohodl na přestavění vlády. Po sečtení 97 procent hlasů získala opoziční Socialistická strana a její političtí spojenci celostátně 54 procent hlasů, zatímco Sarkozyho konzervativní Svaz pro lidové hnutí (UMP) za jejími výsledky značně pokulhával s 35,3 procenta hlasů. Socialisté a jejich spojenci budou stát v čele 21 z 22 krajů, UMP bude vládnout jen v Alsasku. „Výsledek potvrzuje úspěch levicových soupisek. Nedokázali jsme přesvědčit.

Pro vládní většinu jeto zklamání. Přijímám svou část odpovědnosti,“ řekl premiér Fillon. Ve volbách neuspěl žádný z 20 ministrů a státních tajemníků, kteří v nich kandidovali. Mezi těmi, kdo neuspěli a ztratí ministerské křeslo, je ministr práce Xavier Darcos, jehož na tomto obtížném postu vystřídá dosavadní ministr financí Eric Woerth, jenž má okamžitě začít pracovat na reformě důchodového systému. Novým

šéfem financí se stane osobnost blízká bývalému Sarkozyho stranickému rivalovi a exprezidentovi Jacquesu Chirakovi, François Baroin, který má za úkol snížit rekordní státní deficit. Sarkozy pustil nově do vlády i spolupracovníka svého hlavní nepřítele v řadách pravice Dominiqua de Villepina. A to poslance Georgese Trona, který bude ministrem pro státní správu. Villepin přitom uvažuje o vytvoření vlastní strany, se kterou by bojoval v příštích prezidentských volbách proti

Sarkozymu. Hlavně jmenování Trona ukazuje podle komentářů na prezidentovu snahu spojit všechny pravicové proudy. Nedělního hlasování, v němž se rozhodovalo o obsazení 1.880 křesel v regionálních správách, se účastnilo 51 procent ze 45 miliónů registrovaných voličů. To je zhruba o 10 procent méně než v předchozích krajských volbách v roce 2004.

Zástupci eurozóny se ve čtvrtek 25. března dohodli v Bruselu na pomoci zadluženému Řecku. *Stalo se tak poté, co se na podobě pomoci dohodla Francie s Německem. Dohodu jako první oznámila kancelář francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho. Předpokládá se, že v pomoci Řecku se počítá s kombinovanou spoluprací*

eurozóny, jejich jednotlivých států a Mezinárodního měnového fondu (MMF). Unijní představitelé tlačili na německou kancléřku Angelu Merkelovou, aby odsouhlasila pomoc EU zadluženému Řecku. Ta to podmiňovala účastí MMF. Evropská

unie rovněž plánuje vytvoření Evropského měnového fondu, který by koordinoval řízení ekonomik 16 zemí, které používají euro, a zabránil finanční krizi podobné té, v níž se v současnosti Řecko nalézá. Země potřebuje do konce května sehnat zhruba 22 miliard eur (asi 550 miliard korun) především na splátky starých úvěrů. Řecké veřejné finance

se dostaly do potíží po opakovaném falšování statistik. Ukázalo se, že deficit je téměř 13 %, přičemž EU členskými zeměmi povoluje tři procenta. Evropská společná měna euro se ve středu propadla na desetiměsíční minimum vůči dolaru poté, co byl snížen rating také Portugalsku, jehož rozpočet se rovněž nachází v hrozivém deficitu.

Dva atentáty byly v pondělí 29. března ráno spáchány v moskevském metru. Ve vlaku ve stanici Lubjanka se odpálila sebevražedná atentátnice a zabila 24 lidí. Další

útok ženy ve stanici metra Park kultury na téže trase si vyžádal podle agentury RIA Novosti 14 obětí. Zraněných je několik desítek. Podle slov moskevského starosty Jurije Lužkova útočily ve stanicích sebevražedné atentátnice. Použit měly nálož o síle zhruba dvou kilogramů

trinitrotoluenu. Mluvčí ministerstva pro mimořádné události sdělil: „Výbuch zasáhl druhý vagón vlaku, který zastavil ve stanici Lubjanka v 7,56 moskevského času. Moskevští záchranáři a hasiči nyní zasahují na místě.“ Mluvčí také upřesnil, že 14 lidí bylo zabito ve vlaku a 11 na nástupišti. Zraněné evakuovaly nejen četné sanitky, ale také vrtulník, který přistál u Parku kultury. Ruská prokuratura oznámila, že útok byl teroristickým činem. Ministerstvo vnitra uvedlo, že byla ustavena velká speciální skupina vyšetřující útoky, ve které je více jak dvě stě lidí ----- Počet obětí pondělních atentátů v moskevském metru stoupl na 39. Na jednotkách intenzivní péče je 23 vážně zraněných, pět v kritickém stavu. V pondělí večer bylo zveřejněno, že obě ženy, o nichž

vyšetřovatelé předpokládají, že útoky vedly, měly tmavé vlasy a na sobě černý oděv. Atentátnicí ve stanici Park kultury byla žena ve věku 18 až 20 let. Čečenští povstalci už dříve použili k útokům v Moskvě ženy, v červenci 2003 zabily 14 lidí. Pondělní útok je nejtragičtějším od roku 2004, kdy nálože v metru zabily 41 lidí a zranily 250 dalších. Policie na základě kamer z metra rovněž pátrá po dvou dalších ženách a muži, kteří měli být komplici atentátnic. Skupina společně nastoupila do metra, zřejmě ve stanici Jihozápadní. Ve zbytcích oděvu jedné z atentátnic vyšetřovatelé našli jízdenku do metra označenou při vchodu na jednu stanici, což umožnilo zpětně na záznamech z kamer teroristky a jejich doprovod rozpoznat.

V úterý 30. března schválil srbský parlament klíčovou rezoluci, která nabízí omluvu za masakr ve Srebrenici z roku 1995, kdy tam bylo během balkánských válek v 90. letech minulého století povražděno 8.000 bosenských občanů. Masakru nedokázali zabránit nizozemští vojáci OSN. V textu schváleném parlamentem se píše, že: Srbský

parlament tvrdě odsuzuje zločiny spáchané v červenci 1995 na populaci bosenských muslimů v Srebrenici. V rezoluci se dále nabízejí projevy soustrasti a omluvy rodinám obětí, protože nebylo učiněno vše, aby se zabránilo tragédii. Text však tento masakr

neoznačuje za genocidu, i když jej tak označil haagský tribunál. Opozice zase text kritizuje jako ostudný pro Srbsko. Rezoluce byla přijata po třináctihodinovém jednání těsnou většinou 127 poslanců z 250. Při hlasování jich v sále bylo jen 173.

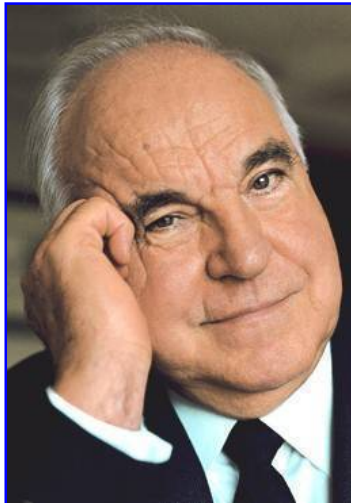

I to byla Srebrenica

DUBEN 2010

OBSAH: 1) 80. narozeniny Helmuta Kohla, 2) Záchrana horníků ze zatopeného čínského dolu, 3) Protivládní demonstrace v Kyrgyzstánu, 4) Premiéři Polska a Ruska společně u památníku obětí katyňského masakru, 5) Havárie polského vládního letounu u Smolenska, 6) Činnost islandských sopek ochromila leteckou dopravu v Evropě, 7) Pohřeb polského prezidenta Lecha Kaczyňského v Krakově, 8) Zemřel Juan Antonio Samaranch, 9) V maďarských parlamentních volbách zvítězila pravice Viktora Orbána, 10) Heinz Fischer byl znovu zvolen prezidentem Rakouska, 11) Zahájení světové výstavy Expo 2010 v Šanghaji, 12) Zapálení obrovské ropné skvrny v Mexickém zálivu.

Před osmdesáti lety, dne 3. dubna 1930 se v německém Ludwigshafenu narodil Helmut Kohl, pozdější německý kancléř sjednotitel. Stručný životopis: v roce 1951 dokončil studium dějin na univerzitě v Heidelbergu. V roce 1956 vstoupil do tehdy západoněmecké politické strany CDU (Christlich Demokratische Union Deutschland), česky: křesťansko demokratická unie, které v letech 1973 až 1998 předsedal. V letech

1969 až 1976 byl premiérem spolkové země Porýní – Falcko a v letech 1982 až 1998 šestým kancléřem Spolkové republiky Německo. V letech 1990 až 1991 byl klíčovou postavou znovu sjednocení Německa a odtud tedy přezdívka kancléř sjednotitel, která stejně tak náleží jednomu z jeho někdejších předchůdců – Otto von Bismarckovi. Jeho první manželka Hannelore spáchala v roce 2001 kvůli nevyhléditelné nemoci sebevraždu. V roce 2008 se Helmut Kohl podruhé oženil s Maike Richterovou, která je však o 34 mladší ----- V roce 1999, po sponzorské aféře, kdy zatajil před zákonem i vedením strany dary ve výši dvou miliónů marek, odešel Helmut Kohl do ústraní. Nicméně tato sponzorská aféra vedla i k jeho roztržce se současnou kancléřkou Angelou Merkelovou. Muž, který vydržel v kancléřském křesle plných 16 let a první žena v čele vlády v německých dějinách, se poté už nikdy nesmířili. Přitom v říjnu 1990 si Helmut Kohl na sjezdu CDU v Hamburku tehdy 36 letou Merkelovou vzal stranou. Bývalá zástupkyně mluvčího posledního premiéra NDR ho zaujala natolik, že ji v lednu 1991 po vyhraných volbách do Spolkového sněmu jmenoval svou ministryní pro otázky žen a mládeže. „Je to jako když děti po pubertě opouštějí rodičovský dům“ – těmito slovy poté zdůvodnila Merkelová, proč ho počátkem roku 2000 politicky opustila. Její velký učitel jí to dodnes neodpustil.

V pondělí 5. dubna, po více než týdenním nuceném pobytu v zatopeném čínském dole v provincii Šan-si, bylo záchranáři vyvezeno na povrch nejméně 114 přeživších horníků z 153, kteří zůstali uvěznění pod povrchem země. Po dalších 39 mužích záchranáři sále pátrají. „Je to zázrak. Stálo to velké úsilí, nespali jsme několik dní,“ řekl jeden ze záchranářů neskrývající slzy dojetí. Výsledky záchranné operace jsou opravdu doslova zázračné, protože experti předpokládali, že v dole mohlo přežít nanejvýš sedm desítek horníků, kteří byli v místech dolu nad hladinou vody. Podle

lékařů byli horníci dehydrováni a také trpěli podchlazením, jejich tělesná teplota byla abnormálně nízká a mají také poškozenou kůži, neboť museli dlouhé desítky hodin stát ve studené vodě. Horníkům pomohlo přežít, že se připoutali ke

zdem šachty, takže je voda neodnesla. Takto viseli tři dny, než se k nim náhodou dostal důlní vozík, do něhož si vlezli. Voda zaplavila důl Wang-ťia-ling minulou neděli, 28. března, v poledne. Tehdy uniklo z hlubiny 108 havířů, ale 153 jich zůstalo uvězněno pod zemí. Více než tisíc záchranářů se soustředilo na odčerpávání vody, která do dolu pronikla ze staré šachty. V pátek záchranáři slyšeli ťukání, jímž na sebe upozorňovali horníci. V noci z neděle na Velikonoční pondělí se podařilo zachránit prvních devět. Vina za tragédii padá na vedení dolu. Uvedl to čínský úřad pro bezpečnost práce. Podle něj bylo pod zemí příliš mnoho horníků. Navíc vedení dolu ignorovalo varování horníků, že do šachty proniká velké množství vody.

***Demonstrace v Kyrgyzstánu přešly ve středu 7. dubna v hlavním městě Biškeku do tvrdých střetů. Podle agentury AP měl rozlícený dav ubít ministra vnitra Moldomusu Kongantijeva.** Vůdce kyrgyzské opozice Omurbek Tekebajev uvedl, že v Biškeku zahynulo víc než sto lidí. Protestující se pokusili vtrhnout do kanceláře prezidenta Kurmanbeka Bakijeva. Zaútočili i na sídlo vlády a obsadili sídlo televize, která přestala vysílat. V zemi byl vyhlášen výjimečný stav. V úterý tisíce protestujících vtrhly do vládních úřadů v Talasu a několik hodin držely jako rukojmího tamního guvernéra. Ve středu se demonstrace rozšířily po celé zemi. Demonstranti požadovali Bakijevovu demisi a chtějí nastolit vládu lidu. Středu také vyhlásili dnem „celonárodního odporu“. Trvají na snížení cen základních životních potřeb, především*

energií. Členy Bakijeovy rodiny chtějí stáhnout ze všech postů na centrálních úřadech. V podvečer podala vláda demisi. Opozice sestavila nový kabinet pod vedením někdejší ministryně zahraničí Rozy Otunbajevové. Prezident Bakijev podle demonstrantů opustil hlavní město. V hlavním městě proti demonstrantům policie

použila ostrou munici poté, co selhaly pokusy rozehnat dav demonstrantů slzným plynem a gumovými projektily. Demonstranti se pokusili prorazit bránu sídla vlády za pomoci nákladního automobilu a obrněného transportéru, kterého se zmocnili. Na jeho dvoře se soustředilo asi sto milicionářů, kteří

budovu vlády hájili. Středeční protesty zřejmě byly zcela spontánní a nikdo je nevedl. Přes noc byly po nepokojích v Talasu zadrženy špičky opozice včetně Almazbeka Atambajeva, který se Bakijeovi postavil v prezidentských volbách. Zadržen byl i další představitel opozice Temir Sarijev.

Poprvé v historii uctili ve středu 7. dubna čelní představitelé Ruska a Polska, premiéři Vladimir Putin a Donald Tusk, společně památku obětí tzv. katyňského masakru, při němž sovětská tajná policie NKVD na jaře 1940 povraždila bezmála 22 tisíc zajatých polských důstojníků a intelektuálů. Politici se poté poklonili i památce tisíců ruských obětí stalinistických čistek a sovětských vojáků padlých při bojích s německými nacisty. Putin a Tusk položili u památníku v lese poblíž západoruské Katyně věnce, načež učinili velké historické gesto, když si na místě masakru stiskli ruce na usmíření mezi oběma státy. Vladimir Putin řekl, že není možné žít jen

z minulosti a že nelze ze zločinů, jímž byl katyňský masakr, vinit ruský lid jako takový. Zdůraznil, že na minulost se ale nesmí zapomínat, ať je jakkoli hořká. „Nebylo nám dáno ji změnit, ale je v našich silách ji zachovat, zjistit pravdu a historickou spravedlnost,“ dodal s tím, že to už je práce pro historiky ----- Katyňský masakr, který nařídil přímo Stalin, dodnes zatěžuje vztahy Varšavy s Moskvou, která dlouhá

desetiletí po druhé válce svou roli v tragédii popírala a maskovala ji tvrzením, že zločin spáchalo nacistické Německo. Stejně událost líčila polská komunistická propaganda. Až v roce 1990 veřejně přiznal pravdu bývalý Sovětský svaz ústy Michaila Gorbačova. Ani poté však ruští představitelé nenavštívili místo masakru společně s polskými politiky. Praxi prolomil až nyní Putin, což je v Polsku považováno za obrovský vstřícný krok ----- Agenti Berijovy tajné policie NKVD pozabíjeli v Katyni

oběti střelbou z německých pistolí do týlu, nebo je probodli bajonety z výzbroje Rudé armády. Za důvod k masakru je označována Stalinova touha po pomstě za porážku bolševických jednotek v roce 1920, kdy Poláci zastavili jejich postup, a také jeho snahu připravit polský lid

o jeho intelektuální elity. Oběťmi masakru se stalo na 15 tisíc důstojníků polské armády a další tisíce polských policistů, profesorů, lékařů a právníků, kteří padli do ruského zajetí v rámci dělení Polska mezi nacistické Německo a SSSR na základě jejich paktu o neútočení z roku 1939. Zajatce NKVD soustředila do táborů, odkud je deportovala na místa hromadných poprav. Nejznámějším z nich se stal katyňský les, mimo jiné i proto, že zde na masové hroby popravených Poláků narazili v roce 1943 vojáci wehrmachtu. Nacistická propaganda objev zveřejnila a za katy obětí označila Sovětský svaz, což vedlo k přerušení vztahů mezi tehdejší polskou exilovou vládou v Londýně a Moskvou.

V sobotu 10. dubna zahynul při havárii vládního letadla blízko letiště ve Smolensku, spolu s dalšími 130 význačnými polskými osobnostmi, i prezident Lech Kaczyński s manželkou Mariou. Polsko mimo jiné přišlo téměř o kompletní velení armády. Polští představitelé přirovnávají dopady nehody ke katyňskému masakru z roku 1940. Také tehdy země přišla o část své elity. V zemi byl vyhlášen týdenní státní smutek. Premiér Donald Tusk ještě v sobotu odcestoval do Smolenska, kde se setkal ruským protějškem Vladimírem Putinem. Polsko bude v neděli v poledne držet dvě minuty ticha za oběti. Maršálek polského Sejmu, Bronislaw Komorowski, vyhlásil v

zemi týdenní státní smutek a podle polské ústavy převzal pravomoci prezidenta. Bývalý polský prezident Aleksander Kwaśniewski po nehodě prohlásil, že pro polský národ jde o velkou ztrátu, kterou půjde jen těžko zacelit. V podobném duchu se vyjádřil i první nekomunistický prezident Lech Walesa. „To je další neštěstí po Katyni. Tam se nám snažili setnout hlavu a teď tam také zahynula elita našeho národa“ ----- Polsko

je paralyzované, k prezidentskému paláci ve Varšavě se scházejí plačící lidé s květinami, mimořádně jedná vláda a její mluvčí řekl, že prezidentské volby se uskuteční dříve než v řádném podzimním termínu ----- Letadlo havarovalo v sobotu ráno u letiště Smolensk. Podle první informací šlo o chybu pilota. Letiště bylo kvůli mlze uzavřeno a řídicí věž lety odkláněla do Minsku nebo Moskvy. Pilot se několikrát pokoušel neúspěšně přistát, na údajný čtvrtý pokus havaroval. Mezi oběťmi je také téměř kompletní velení polské armády včetně náčelníka generálního štábu a velitelů jednotlivých druhů vojsk. Delegace mířila do Smolenska, při pietním aktu měli polští politici společně s ruskými uctít památku polských důstojníků zavražděných v roce 1940 bezpečnostními orgány tehdejšího Sovětského svazu..

Sopečná činnost na Islandu ochromila ve čtvrtek 15. dubna letecký provoz na severozápadě Evropy a večer začala doprava kolabovat i ve střední části kontinentu.

Kvůli ohromnému oblaku sopečného popela už zastavila provoz letiště v Británii, Belgii, Nizozemsku, Dánsku a Švédsku a

omezily ho vzdušné přístavy v Irsku, Francii a nově také na severu sousedního Polska a Německa. Pražské letiště Ruzyně, kam létají stroje z oblastí dotčených přerušením dopravy, počítá zrušené lety na desítky. Kvůli komplikacím v letecké dopravě se vznáší

otazník nad nedělním přiletem amerického prezidenta Baracka Obamy na pohřeb hlavy polského státu Lecha Kaczyńskiego v Krakově. Británie uzavřela valnou část svého leteckého prostoru nejméně do pátečních dopoledne. Po celý zbytek čtvrtka nebudou

letouny startovat ani přistávat na největším evropském letišti Heathrow, které je klíčové pro transatlantický letecký provoz. Večer byla uzavřena obě letiště v Berlíně i letiště v Hamburku. Ke kompletnímu uzavření celého svého vzdušného prostoru nejméně do pátečních 18,00 ve čtvrtek přistoupila i Belgie. Všechny lety byly zrušeny i na bruselském letišti. Úplné přerušování provozu chystalo i 24 francouzských letišť včetně pařížských vzdušných přístavů Roissy a Orly. Francouzská společnost Air France už oznámila, že ruší všechny lety z a do Paříže plánované na pátek ráno. Polský úřad pro letectví ve čtvrtek večer zavřel vzdušný prostor nad

severozápadem země. Toto mimořádné opatření platí do odvolání. Úřad upozornil, že mrak se stále přemísťuje a omezení v leteckém provozu mohou být ještě rozšířena. V Norsku byla zcela zastavena letecká doprava nejprve na severu a západě země, poté i v metropoli Oslu. Uzavřen byl i švédský vzdušný prostor. Islandská sopka v ledovci Eyjafjallajökull ve středu prudce zvýšila aktivitu a do čtvrtečního večera nepřestávala chrlit popel a dým. Oblak popela se pohybuje na jih.

V neděli 18. dubna ve 14,00 hod začala v Mariánském kostele v centru polského Krakova smuteční mše za tragicky zesnulého prezidenta a jeho choť. Poté

doprovodil smuteční průvod Lecha a Marii Kaczyńské ulicemi města na královský hrad Wawel. Byli pohřbeni v kryptě katedrály, kde spočívají polští králové a další velké osobnosti dějin Polska. Průvod se k Wawelu vydal od Mariánského kostela na Starém Rynku. V jeho čele šla vojenská kapela, vojáci a představitelé katolické církve, mezi nimi metropolita krakovský, kardinál Stanislaw Dziwisz. Za rakvemi, jež byly vezeny na lafetách, kráčeli nejbližší příbuzní Kaczyńských – prezidentův bratr – dvojče Jaroslaw, dcera prezidentského páru Marta. Následovali je nejvyšší představitelé země, zástupci církví, ale i akademici v talárech. Lidé v ulicích, jimiž procesí procházelo, tleskali, křičeli „Děkujeme, děkujeme!“ a zpívali polskou

hymnu. Když procesí došlo ke Katyňskému kříži v podhradí Wawelu, rozezněl se z hradní katedrály zvon Zygmunt, který ohlašuje jen státní svátky a nejdůležitější události v dějinách Polska. V Mariánském kostele se odpoledne konala zádušní mše za prezidentský pár. Sloužil ji metropolita krakovský kardinál Stanislaw Dziwisz. Manželé Kaczyňští a s nimi desítky osobností veřejného života zahynuli minulou sobotu při letecké katastrofě u západoruského Smolenska. Delegace se jela poklonit památce tisíců polských důstojníků, které v nedaleké Katyni před 70 lety zavraždila sovětská tajná policie NKVD. „Katyň před 70 lety dva národy od sebe vzdálila, zatajování pravdy o nevinně prolité krvi neumožnilo, aby se bolestné rány zacelily,“ řekl kardinál Dziwisz. „Soucit a pomoc (po tragédii u Smolenska) od bratří Rusů ožívuje naděje na sblížení a

smíření našich dvou slovanských národů,“ obrátil se Dziwisz na ruského prezidenta Dmitrije Medveděva, který se také zúčastnil mše ----- Desítky delegací ze zahraničí ale do Krakova nedorazily, mrak sopečného prachu nad Evropou znemožnil cestu americkému

prezidentovi Baracku Obamovi, německé kancléřce Angele Merkelové nebo prezidentovi Francie Nicolasovi Sarkozymu. „Já bych rozuměl tomu, že nepřijede kanadský premiér nebo australský generální guvernér, ale že nepřijedou někteří Evropané, že nepřijede nikdo z Bruselu, to se mi zdá neomluvitelné,“ řekl Václav Klaus. Dokazuje to podle něho, že všechna vyjádření o evropské jednotě jsou jen fráze. Svou účast na pohřbu polského prezidenta odvolal předseda Evropské komise José Barroso a prezident EU Herman Van Rompuy. Na bohoslužbě byl naopak předseda Evropského parlamentu, Polák Jerzy Buzek ----- Politici ze zemí ležících v blízkosti Polska přijeli vlakem nebo autem. Tak to bylo i v případě českého prezidenta Václava Klause, jeho manželky Livie, premiéra Jana Fischera a pražského arcibiskupa Dominika Duky. Polsko v těchto dnech prožívá žal, jaký nezažilo od smrti papeže polského původu Jana Pavla II. před pěti lety.

Ve středu 21. dubna zemřel v Barceloně ve věku 89 let Juan Antonio Samaranch, bývalý prezident Mezinárodního olympijského výboru (MOV), který byl

hospitalizován na barcelonské klinice v kritickém stavu kvůli srdečním problémům. Samaranch byl prezidentem MOV v letech 1980 – 2001, kdy ho ve funkci vystřídal Jacques Rogge. Poté se stal čestným předsedou MOV a pomáhal např. Madridu kandidovat na olympiády 2012 a 2016. „Byl to člověk, který stvořil olympijské hry moderní éry. Díky své mimořádné vizi a nadání vybudoval silné a jednotné olympijské hnutí. Inspiroval mě, jeho povědomí o sportu bylo naprosto výjimečné,“

prohlásil Samaranchův nástupce Jacques Rogge, který byl mezi osobnostmi, jenž se ve čtvrtek 22. dubna ráno zúčastnili ceremonie k uctění památky zemřelého. Samaranch pomohl během své éry k celosvětové popularizaci olympismu a především k finanční záchraně MOV, jemuž se nikdy předtím nevedlo ekonomicky lépe. Funkci ovšem opouštěl ve stínu korupčního skandálu v souvislosti s volbou Salt Lake City za olympijské město pro rok 2002, který vedl k vyloučení deseti členů MOV. Samaranch se stal členem Mezinárodního olympijského výboru v roce 1966 poté, co byl na třech předchozích hrách šéfem španělské výpravy. Zároveň se dostal do čela národního olympijského výboru a byl státním tajemníkem pro sport ve Francově Španělsku. V letech 1974 – 78 působil jako viceprezident MOV a od roku 1977 až do svého zvolení prezidentem olympijského hnutí, byl španělským velvyslancem v Mongolsku a tehdejší Sovětském svazu. Právě v jeho hlavním městě Moskvě byl krátce před OH 1980 zvolen sedmým prezidentem MOV. Ve funkci vydržel déle než on pouze zakladatel moderního olympijského hnutí Pierre de Coubertin (29 let).

Po druhém kole parlamentních voleb v Maďarsku, jehož výsledky byly ohlášeny v neděli 25. dubna, získala pravicová strana FIDESZ Viktora Orbána po sečtení 98 % hlasů ústavní většinu. V 386 členném parlamentě bude mít 263 poslanců. Doposud vládní Maďarská socialistická strana (MSZP) bude mít podle odhadů 59 poslanců, extrémně pravicová strana Jobbik 47, liberálně-zelená strana Politika bude mít 16 poslanců a do parlamentu zasedne jeden nezávislý

poslanec. Předsedkyně MSZP Ildikó Lendvaiová v neděli večer oznámila, že odstoupí z funkce. S ní odstoupí celé vedení strany. Na červen svolají kongres strany, který zvolí nové vedení. Od roku 2006 ztratili socialisté 1,3 miliónu voličů. Do parlamentu pronikla extrémně pravicová strana Jobbik. Její předseda Gábor Vona už avizoval, že na první zasedání parlamentu přijdou poslanci za Jobbik v uniformách soudem zakázané polovojenské Maďarské gardy. Novým maďarským premiérem se stane Viktor Orbán (46 let) a ministrem zahraničí János Martonyi. Oba byli v těchto funkcích v letech 1998 až 2002. Orbán byl ještě před změnou režimu zakládajícím členem Svazu mladých demokratů (FIDESZ). Proslavil se projevem na symbolickém pohřbu popraveného premiéra Imreho Nagye v roce 1989, kde otevřeně vyzval ke konání svobodných voleb a k odchodu sovětských vojsk z Maďarska. Je ženatý s Anikó Lévaiovou, mají pět dětí.

Prezidentem Rakouska i v příštím šestiletém funkčním období zůstane Heinz Fischer. V neděli 25. dubna zvítězil ve volbách hlavy státu, kdy získal 78,9 % hlasů. Volební výsledky oznámila v neděli večer ve vídeňském Hofburgu rakouská ministryně vnitra Maria Fekterová. Volební účast byla rekordně nízká, dosáhla 49,2 procenta.

Znovuzvolený rakouský prezident Heinz Fischer se s manželkou Margit radují po oznámení volebních výsledků.

Svůj hlas přišlo podle zjištění odevzdat necelých 49 procent voličů. Celkem mohlo v Rakousku hlasovat přes 6,35 miliónu lidí, do volebních místností jich však přišlo jen 3,12 miliónu. Při posledních volbách byla účast zhruba 72 procent. Fischerova protikandidátka populistické Svobodné strany Rakouska (FPÖ) Barbara Rosenkranzová získala 15,6 % platných hlasů. Volilo ji zhruba 452.000 Rakušanů. Předseda Křesťanské strany Rakouska (CPÖ) Rudolf Gehring, který trojici kandidátů uzavíral, měl podporu 5,4 % hlasujících. Neplatných bylo poměrně hodně, 7,3 % hlasů ----- Jednasedmdesátiletý Fischer by měl své druhé funkční období zahájit 8. července. Před

šesti lety získal ve volbách 55,7 procenta hlasů. Nyní si tedy výrazně polepšil. Proti Barbaře Rosenkranzové se v Rakousku zvedla vlna odporu. V rozhlase se totiž zmínila o tom, že by se měl zrušit poválečný zákon o zákazu nacismu, protože odporuje svobodě slova a vyjadřování. Pak tvrdila, že média její slova překroutila. Před notářem pak stvrdila podpisem, že odmítá nacistickou ideologii. Po skončení voleb v neděli řekla, že sice není šťastná, ale s výsledkem je vzhledem k okolnostem spokojená. Předvolební boj podle ní nebyl čestný.

Velkolepou podívanou nabídlo v pátek 30. dubna zahájení Expo 2010 v čínské Šanghaji, které má být v historii světových výstav největší. Během šesti měsíců trvání Expo 2010 se chce Čína prezentovat světu jako nastupující světová velmoc. Pro veřejnost byla výstava zahájena v sobotu 1. května. První část ceremoniálu se odehrála v koncertním sále pro 18 000 lidí, kde se mezi 2300 účinkujícími během jedné a půl hodiny představili například hvězda akčních filmů Jackie Chan, japonský zpěvák Šindži

Tanimura, čínský klavírista Lang Lang nebo italský operní pěvec Andrea Bocelli. Druhá část se uskutečnila na břehu řeky Chuang-pchu, přičemž její součástí byly monumentální ohňostroj, laserová show i vodní představení. Příprava

expa si vyžádala investici 58 miliard dolarů. Půlroční výstavu má navštívit na 70 miliónu diváků. Účastní se jí 189 zemí a 57 mezinárodních organizací. Původní počet 192 států se snížil, když na poslední chvíli podle agentury AFP odřekly Bhútán, Kuvajt a Burkina Faso. Český pavilón s puky na fasádě tvoří imaginární městská krajina, po níž se budou lidé procházet. Tématem expozice jsou Plody civilizace, návštěvníci pavilonu se budou procházet ulicemi a v jednotlivých blocích budou objevovat tyto plody – exponáty. V pavilónu se prezentují i kraje. Praha si vybrala zmenšenou kopii Staroměstského orloje, model části Karlova mostu či systém protipovodňových zábran. Nejsledovanějším exponátem českého pavilonu je obří slza z ryzího zlata Lacrima Au.

Americká pobřežní stráž v noci na čtvrtek 29. dubna zapálila část obrovské ropné skvrny v Mexickém zálivu. Únik ropy je pětikrát větší, než se dosud uvádělo. Do boje s ropnou skvrnou nyní zasáhne i armáda, oznámilo americké ministerstvo obrany.

Podle pobřežní stráže denně uniká do moře pět tisíc barelů ropy, a ne tisíc. Bylo objeveno už třetí místo, odkud ropa uniká – z potrubí vedoucího z podmořského vrtu, které leží přes 1.500 metrů pod hladinou. Ropa byla zapálena na místě vzdáleném 50 kilometrů od ústí řeky Mississippi. Okraj ropné skvrny o rozloze 70.000 kilometrů čtverečních je už vzdálen jen 26 kilometrů od delty řeky. Podle úvodního plánu měla plavidla pobřežní stráže obstatit část ropné skvrny normými stěnami, v nichž jsou hořáky. Až se vytvoří souvislá vrstva ropy na povrchu moře, zapálí se. Než shoří, potrvá to

asi 45 minut. Akci ale komplikuje špatné počasí. To také brání nejen stahování ropy z povrchu, které provádějí lodě, ale i nasazení letadel shazujících disperzní látky. Těžební plošina Deepwater Horizon společnosti BP z dosud neupřesněných příčin vybuchla 20. dubna a po dvoudenním požáru se potopila do moře. V okamžiku neštěstí na ní bylo 126 dělníků, z nichž 11 se nepodařilo najít.

Asi 45 minut. Akci ale komplikuje špatné počasí. To také brání nejen stahování ropy z povrchu, které provádějí lodě, ale i nasazení letadel shazujících disperzní látky. Těžební plošina Deepwater Horizon společnosti BP z dosud neupřesněných příčin vybuchla 20. dubna a po dvoudenním požáru se potopila do moře. V okamžiku neštěstí na ní bylo 126 dělníků, z nichž 11 se nepodařilo najít.

Londýn ozdobí pomačkaná eiffelovka

V britské metropoli vyroste před olympiádou v roce 2012 ocelová věž, která už nyní rozděluje veřejnost města

JAN HORKÝ

Londýn – Návštěvníky letní olympiády v Londýně nemají ohromit jen výkony sportovců, ale i architektonická díla. A rozhodně nepůjde o žádné drobečky.

Důkazem budíž plán na vybudování více než stometrové vyhlídkové věže z oceli. Kolos má být vůbec největší uměleckou stavbou v Británii. Stát bude uprostřed olympijského areálu, kde se v roce 2012 budou konat letní olympijské hry.

Zmačkaná věž

Oficiálně se má plánovaná dominanta Londýna jmenovat Arcelor Mittal Orbit. Z Londýňanů jí tak ale řekne málokdo a během pár dnů se pro ni vžila přezdívka „Zmačkaná věž.“

Poté, co londýnská radnice oznámila, že věž postaví, nechal na sebe dlouho čekat rozporuplné reakce.

„Vypadá to jako katastrofická srážka dvou jeřábů,“ napsaly například britské bulvární noviny Daily Mail. Mluví se také o „hromadě šrotu“ či vysloužilé horské dráze.

Londýnskému starostovi Borisu Johnsonovi připomíná zase „obrovskou vodní dýmku“, sám ale stavbu prosazoval jako vítězný návrh.

Věž, jejímž autorem je in-

TAK MÁ VĚŽ VYPADAT. Některým Londýňanům připomíná hromadu šrotu. Vizualizace: arup.com

dický sochař Anish Kapoor, budou tvořit ocelové pruty natřené načerveno. Okolo hlavní konstrukce se budou vinout až do výšky 115 metrů.

Zmačkaná věž tak předčí svou výškou třeba newyor-

skou sochu Svobody o celých 22 metrů a návštěvníkům nabídne z vyhlídkové plošiny rozhled nad celým olympijským areálem.

Přímo se nabízí srovnání s Eiffelovou věží v Paříži – ve

své době rovněž kontroverzní stavbou, která si zpočátku srdce Pařížanů příliš nezískala. Vrchol eiffelovky se ale tyčí do výšky 324 metrů, a londýnská věž tak bude ve srovnání vypadat jen jako mladší,

divočejší a barevnější bratříček.

O nevyhlášeném souboji s dominantou Paříže se ale stejně hovoří. Podle některých uštěpačných Britů zcela zbytečné.

„Vytváří se dojem, že Londýn musí s Paříží soutěžit ve stavbě kovových věží. Londýn přitom už porazil Paříž v souboji o přidělení olympiády. Takto to vypadá, že Johnson chce jen přisypat sůl do pařížské rány,“ rýpl si třeba v deníku Guardian.

Diskutovaným bodem stavby je i cena – za hospodářské krize citlivé téma. Náklady přesáhnou 19 milionů liber (přes půlmiliardy korun). Výstavbu starosta ospravedlňoval tím, že z městské kasy na ni půjde ani ne třetina. Zbytek zaplatí indický miliardář Lakšmí Mittal, jehož jméno věž nese.

Věž, o kterou nikdo nestál

Dnes na ni nedají dopustit, ale v době výstavby v roce 1989 proti Eiffelově věži Pařížané ve velkém protestovali. Nazývali ji „trnem v oku.“ Kritizovali ji i významní spisovatelé jako Emil Zola či Alexander Dumas. Její autoři dokonce počítali s tím, že ji budou muset po skončení Světové výstavby, na jejíž počest byla postavena, strhnout.

KVĚTEN 2010

OBSAH: 1) Demonstrace v řeckých Aténách, 2) Jižní Korea plánuje odvetné kroky za potopení své lodi KLDK, 3) Konzervativní strana Davida Camerona jasným vítězem parlamentních voleb v Británii, 4) Akce sebevražedných atentátníků v Iráku, 5) Ničivé zemětřesení v Číně, 6) Gordon Brown rezignoval a David Cameron se stal dalším britským premiérem, 7) Nehoda letadla v Tripolisu, 8) Mohutná podpora papeži Benediktu XVI., 9) Rozsáhlá reforma regulace finančního sektoru v USA, 10) Hrůzná podívaná na býčích zápasech v Madridu, 11) 159 mrtvých při havárii letounu na jihu Indie, 12) Slavnostní pohřeb ostatků Mikuláše Koperníka, 13) Tragické záplavy v Polsku, 14) Poslední mise raketoplánu Atlantis, 15) Český pavilon na světové výstavě v Šanghaji, 16) Pokračování úniku ropy z poškozeného vrtu firmy BP do vod Mexického zálivu, 17) Útok izraelských bojových plavidel na flotilu lodí s mezinárodní pomocí pro pásmo Gazy, 18) Německý prezident Hans Köhler odstoupil z funkce, 19) Tropicá bouře Aghata v Guatemale, 20) 50. výročí antikoncepční pilulky.

Tisíce demonstrantů zaplavilo v sobotu 1. května centrum Atén a další řeckých měst. *Vzbouřené davy protestují proti přísným opatřením prosazovaným vládou ve snaze vyhovět požadavkům eurozóny a Mezinárodního měnového fondu (MMF), jimiž podmiňují pomoc zemi, které hrozí bankrot. Vláda představila radikální škrty pro další dva roky, díky nimž by mohla získat záchranný balíček v hodnotě 45 miliard eur, tedy více než bilión korun. ----- Rozvášnění Řekové během protestů podpalovali popelnice*

a tzv. Molotovovými koktejly zapálili i dva vozy místních televizních štábů. Podle očitých svědků se hrstka demonstrantů chtěla vlámat do budovy parlamentu, ale policie je zahnila slzným plynem. Sobotní demonstraci svolaly odborové svazy

ve spolupráci s levicovými subjekty. Odboráři se svými stoupenci pochodovali k aténským úřadům Evropské unie, a poté k americké ambasádě. První potyčky vyvolali anarchisté, kteří začali házet po policistech kamení. Kolem poledne zablokovali protestní průvod těžkooděnci. Dav se rozhodl prolomit jejich zástup a zaútočili na ně vlajkami se silnými násadami, ale policisté nápor odrazili. Demonstranti se posléze stáhli a někteří zdálky házeli po policistech zápalné láhve a kamení. Další shromáždění v Soluni u příležitosti připomínky svátku práce rozehnala policie slzným plynem. Do ulic zde vyšlo na pět tisíc lidí, policie zasahovala proti menším skupinkám radikálních demonstrantů, které začaly rozbíjet výlohy obchodů a okna bank.

Jihokorejský ministr obrany Kim Te-jong v neděli 2. května řekl, že armáda podnikne odvetné opatření proti původcům potopení válečné lodi Čionan, při kterém v

březnu zahynulo 46 námořníků. Příčiny neštěstí zatím nebyly oficiálně stanoveny, podle mnohých názorů za ním ale stál útok ze strany sousední komunistické KLDK. „Musíme podniknout odvetu, ať už bude vypadat jakkoli,“ dodal. Jižní Korea oficiálně z útoku svého severního souseda a rivala neobvinila, jihokorejský ministr obrany nicméně před týdnem prohlásil, že nejpravděpodobnější příčinou potopení korvety Čionan ve Žlutém moři byl torpédový útok. Také v předběžné zprávě

mezinárodní komise vyšetřující neštěstí se konstatuje, že podle vizuální inspekce lodi, jejíž dvě hlavní části již byly vyzdviženy z moře, byl důvodem potopení vnější podmořský výbuch. Severní Korea jakýkoli podíl na incidentu popřela,

ale podle některých zdrojů byl krátce po útoku odměněn povýšením její velitel operačního plánování generálního štábu. Výbuch z 26. března roztrhl plavidlo o výtaku 1.200 tun se 104 členy posádky na palubě, když bylo na rutinní hlídce u sporné námořní hranice obou Korejí západně od Korejského poloostrova. Osmapadesát členů posádky, včetně kapitána lodi, se podařilo dostat do bezpečí. Válečný konflikt z let 1950-53, který fakticky rozdělil Korejský poloostrov na dvě části, byl ukončen pouze příměřím, nikoli mírovou dohodou. Tu chce Severní Korea ovšem uzavřít s USA a nikoli s Jižní Koreou, jejíž státní zřízení ani neuznává.

Jasnými vítězi parlamentních voleb, které se v Británii konaly ve čtvrtek 6. května, se stali konzervativci Davida Camerona, absolutní většinu v parlamentu ale mít nebudou. Měli by získat 309 křesel z celkem 650.

Parlament bez jasné většiny bude v Británii poprvé od roku 1974. Labouristé získali 259 křesel a liberální demokraté 54 mandátů, i když těm předvolební průzkumy dávaly šanci na osmdesát křesel. Po třinácti letech tak skončí vláda labouristů. Konzervativci budou moci snadno sestavit menšinovou vládu a nebudou k tomu zřejmě muset ani uzavírat koalici s liberálními demokraty. V případě potřeby se mohou spojit s některými menšími stranami, zejména severoirskými ----- Gordon

Brown oznámil, že má zájem sestavit koaliční vládu, pokud žádná strana nezíská

většinu. Zdůvodnil to tím, že je jeho povinností zabezpečit stabilní vládu po volbách v Británii. Předseda liberálních demokratů Nick Clegg ale vyloučil spolupráci s Gordonem Brownem. Podle dalšího představitele liberálních demokratů Ashdowna musí Brown okamžitě odstoupit. Nick Clegg řekl, že vítězná strana, tedy toryové, mají jako první právo pokusit se o sestavení vlády.

Série koordinovaných útoků proti armádě a policii a akce sebevražedných atentátníků na tržištích, si v pondělí 10. května vyžádaly v Iráku nejméně 114 mrtvých a tři stovky zraněných. Nejkrvavější byly poslední dva atentáty v Hille, které si vyžádaly přes čtyřicet mrtvých. Předchozí útoky se uskutečnily v různých částech Bagdádu a ve městech kolem irácké metropole. V Hille ležící jižně od Bagdádu vybuchly dvě nálože v zaparkovaných autech před textilní továrnou v době, kdy z ní právě vycházeli zaměstnanci. Zahynulo nejméně 30 lidí a 70 jich bylo zraněno. Když na místě pomáhali záchranáři, zaútočil sebevražedný atentátník a zabil nejméně dalších 15 lidí a 80 jich zranil. Za úsvitu napadli ozbrojenci se zbraněmi opatřenými tlumičem nejméně šest kontrolních stanovišť v Bagdádu a zabili sedm iráckých vojáků a policistů. Nálože nastražené na třech jiných stanovištích pak zranily dalších sedm příslušníků iráckých

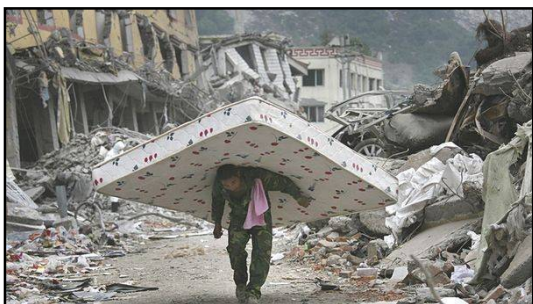

bezpečnostních sil. Dějištěm dalšího krvavého incidentu se později stalo šlitské město Suvajrá asi 50 kilometrů jižně od Bagdádu. Sebevražedný atentátník tam na tržišti na sobě odpálil vestu s trhavinami, druhý pak přijel na

místo v autě naloženém výbušninami. Zabito bylo nejméně 13 lidí a podle různých se informací 40 až 70 dalších zraněno. Při oddělených incidentech zahynuli na jihu Bagdádu při výbuchu bomby nastražené proti procházející policejní hlídce dva civilisté a pět lidí bylo zraněno. Bomba v autě v Tarmíji na severním okraji Bagdádu zabila dva lidi a 16 zranila. Nastražené nálože zabily šest policistů a jednoho policejního důstojníka. Sebevražedný atentátník v autě zabil v Mosúlu dva lidi. Osm lidí zahynulo při explozi před mešitou ve Vasítu. Dva lidé zahynuli u Abú Ghrajbu, když explodovala nálož v zaparkovaném autě. Dalších dvanáct osob zranila. V Bákubě byl zavražděn člen provinční rady. Pět policistů zabily bomby i na kontrolních stanovištích v Ískandariji. Útoky na kontrolní stanoviště s použitím tlumičů se záměrem dodat prvek překvapení a

zasít zmatek svědčí o nové taktice použité oslabenými, ale stále ještě nebezpečnými sunnitskými povstalci. Reagují tak zjevně na řadu tvrdých úderů, které se v minulých týdnech podařilo vládním silám zasadit irácké odnoži teroristické sítě Al-Káida. K největším úspěchům patří nedávná likvidace jejích dvou nejvyšších domácích vůdců.

Téměř 18.000 lidí, přesně 17.921, je stále nezvěstných po ničivém zemětřesení v čínské provincii S'-čchuan. Ve středu 12. května přitom od tragédie uplynou dva

roky. Podle čínských zákonů mohou příbuzní po dvou letech nechat nezvěstné prohlásit za mrtvé. Udělá to však jen málo z nich, protože nechtějí otevírat staré rány. Agentura uvedla, že navíc jsou finanční náhrady relativně malé – činí v přepočtu

zhruba 14.000 korun od centrální vlády a ještě méně od vlády místní. Zemětřesení si podle oficiálních statistik z loňska vyžádalo 68.712 obětí.

Gordon Brown v úterý 11. května večer rezignoval na post premiéra a podal demisi do rukou královny. Předseda konzervativců David Cameron poté přijal z rukou Alžběty II. pověření sestavit vládu a stal se tak dalším britským ministerským předsedou. Se svými 43 lety věku je nejmladším britským premiérem od roku 1812. Když

Brown oznámil demisi, popřál hodně úspěchů svému nástupci, aby dělal správná rozhodnutí. Uvedl, že svou práci miluje,

ale ne kvůli osobnímu uspokojení, ale protože miluje svou zemi. Před novináři prohlásil, že jako svého nástupce královně doporučí šéfa konzervativců Davida Camerona. Hned poté odjel ze sídla premiérů v Downing Street 10 do

Buckinghamského paláce složit funkci do rukou královny. Ta pak jmenovala novým premiérem Davida Camerona, který funkci přijal ----- Gordon Brown současně potvrdil, že odchází z postu předsedy labouristů, kde ho nahradí Harriett Harmanová. Jeho plán na vytvoření vlády labouristů s liberálními demokraty a dalšími stranami odmítli labourističtí poslanci i ministři.

Při nehodě letadla v libyjském hlavním městě Tripolisu zemřelo ve středu 12. května pravděpodobně 103 lidí. Libyjské úřady zatím oznámily, že našly 96 těl.

Havárii přežil osmiletý nizozemský chlapec. Celkem bylo na palubě 61 občanů Nizozemska, uvedla tamní vláda. Letoun libyjských aerolinií al-Afrikija byl na cestě z Johannesburgu do Londýna. V Tripolisu měl plánované mezipřistání. Na jeho palubě

bylo 93 cestujících, z toho 61 Nizozemců, a 11 členů posádky. Letadlo se zřítilo u jihozápadní ranveje okolo šesté hodiny večer. Na záběrech libyjské televize byly patrné trosky stroje rozestěté na široké ploše. Na místě byly desítky policistů a záchranářů. Některé pozůstatky ještě doutnaly. Příčina nehody není známa, počasí v Tripolisu bylo v posledních dnech dobré. Úřady také vyloučily možnost teroristického útoku. Internetové stránky libyjských aerolinií uvádějí, že společnost používá airbus. Zřícený stroj je Airbus A330-200.

Více než 150.000 lidí přišlo v neděli 16. května i přes deštivé počasí vyjádřit podporu papeži Benediktu XVI. na Svatopetrské náměstí v Římě. Katolická církev v posledních měsících čelí stovkám obvinění z pedofilie kněží a ze zamlčování těchto zločinů. Akce měla ukázat, že i v této těžké chvíli stojí katolici při svém papeži. Podobně početná shromáždění katolíků se obvykle konají jen na velké církevní svátky, nikoliv při

pravidelných nedělních kázáních papeže. Benedikt XVI. podle agentury AP uvedl, že je dojat krásným a spontánním důkazem víry a solidarity. „Skutečný nepřítel, kterého se musíme obávat a bojovat proti němu, je hřích. Zlo, kterým jsou bohužel někdy nakaženi i členové církve,“ řekl papež shromážděným věřícím. „My, křesťané, nemáme obavy ze světa jako takového, ale musíme se bát hříchu. Proto musíme být silní ve své víře v Boha,“ dodal Benedikt XVI. Demonstraci zorganizovalo sdružení katolických organ.

CNAL. Účastníci nesli transparenty s nápisy „Společně s papežem“ nebo „Nemějte obavy, Ježíš nad ďáblem zvítězí“. Případy sexuálního zneužívání nezletilců katolickými duchovními či v katolických výchovných zařízeních byly v posledních měsících odhaleny v mnoha evropských zemích, včetně papežova rodného Německa. Události staré i několik desetiletí vypluly na povrch také v Irsku, Rakousku, Švýcarsku, Nizozemsku nebo v Itálii. Mnoho jich vyšlo najevo ve Spojených státech, kde se objevil požadavek, aby Benedikt XVI. svědčil před soudem v několika případech kněží obviněných z pedofilie.

Americký Senát schválil ve čtvrtek 20. května nejrozsáhlejší reformu regulace finančního sektoru od 30. let minulého století. Jde o velké vítězství pro prezidenta Baracka Obamu, jenž se o přijetí zákona zasazoval. Reforma je reakcí na finanční krizi a měla by zabránit jejímu opakování. „Recese, ze které se zotavujeme, byla způsobena především nedostatkem zodpovědnosti Wall Streetu i Washingtonu,“ řekl prezident před závěrečným hlasováním v Senátu. „Proto jsem učinil schválení reformy Wall Streetu

jednou ze svých priorit, aby se takové krize už neopakovaly,“ dodal. Reforma přináší změny napříč finančním sektorem. Její záběr se pohybuje od nových pravidel pro záchranu problémových bank po ochranu drobných spotřebitelů, kteří například uzavírají první hypoteční smlouvu. Zákon by mimo jiné měl přinést průhlednější obchodování s deriváty. Některým typům těchto cenných papírů a jejich nedostatečné regulaci se totiž klade za vinu to, že značně zhoršily průběh i rozsah finanční krize. Spotřebitele by nově před nefér praktikami finančních společností, jako jsou třeba pověstná důležitá ustanovení psaná malým písmem, měla chránit nová vládní agentura. Zpřísní se také například kapitálové požadavky pro banky, jejichž problémy mohou ohrozit celý finanční systém.

Hrůznou podívanou zažili v pátek 21. května návštěvníci býčích zápasů v madriské aréně Las Ventas. Slavnému toreadorovi Juliu Apariciovi býk vrazil roh do krku a prorazil mu spodní čelist. Na fotografii je zřetelně vidět, jak býčí roh zápasníkovi ční ústy ven. Půltunový býk jménem Opíparo nejdříve 41letého Aparicia povalil na zem, načež jej nabodl pravým rohem, který toreadorovi provrtal dolní čelist, jazyk a vyjel

ústý ven. Zápasníka ošetřili nejprve záchranáři na místě, v noci pak podstoupil šestihodinovou operaci, při níž mu chirurgové museli provést tracheotomii a následně

rekonstruovat čelist, jazyk i horní patro. „Měl neuvěřitelné štěstí. To, že všechny ostatní orgány zůstaly ušetřeny, hraničí se zázrakem,“ řekl lékař místní nemocnice. Rehabilitace pacienta podle něj bude velmi zdlouhavá. Ke zranění došlo ve chvíli, kdy se matador chystal uštědřit mečem zvířeti poslední ránu.

Letoun společnosti Air India Express havaroval v sobotu 22. května na jihu Indie při přistávacím manévru. Neštěstí si vyžádalo 159 mrtvých. Letoun podle úřadů minul přistávací dráhu a rozlomil se. Podle letecké společnosti neštěstí přežilo sedm lidí. Na palubě letounu typu Boeing 737-800 bylo 160 cestujících a šestičlenná posádka.

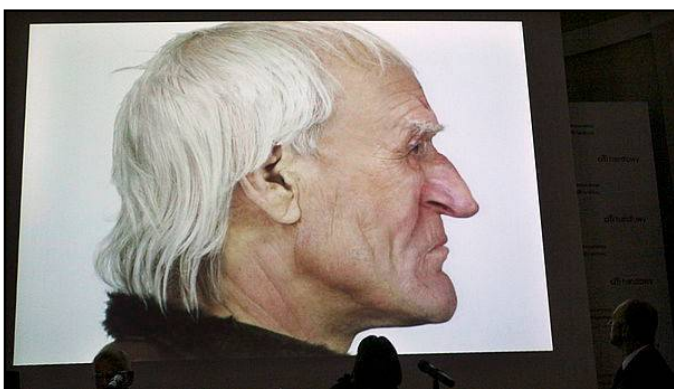
Všichni cestující byli podle Air India indické národnosti. Stroj přilétal z Dubaje do města Mangalúru ve státě Karnátaka. Zřítíl se do lesa a začal hořet. Různé místní zdroje hovoří o třech až pěti přeživších. Letoun se zřítíl v asi 6,30 místního času (3,00 střeoevropského letního času).

Policie poznamenala, že v oblasti hustě pršelo, což ztěžuje i záchranné práce. Letiště v Mangalúru leží na kopci a podle odborníků není snadné na něm přistát. Air India Express je výdělečnou soukromou dceřinou společností prodělečné státní indické společnosti Air India. Společnost Air India Express vznikla před pěti lety a dosud prý neměla nehodu.

Největší letecká neštěstí ve světě za poslední tři roky

- 1. ledna 2007** - Letoun nízkonákladové společnosti Adam Air se 102 osobami na palubě zmizel u indonéskeho ostrova Sulawesi, kde se zřítíl do moře. Havárii nikdo nepřežil.
- 5. května 2007** - Letoun Boeingu 737-800 společnosti Kenya Airways se krátce po startu zřítíl do pralesa v jihozápadním Kamerunu. Všech 114 lidí na palubě zahynulo.
- 17. července 2007** - Airbus A320 brazilské společnosti TAM havaroval při přistávacím manévru na letišti v Sao Paulu. Při zřejmě nejhorším leteckém neštěstí v dějinách Latinské Ameriky zahynulo všech 187 lidí na palubě a 12 lidí na zemi.
- 16. září 2007** - Při přistání na thajském ostrově Pchúket se zřítíl letoun nízkonákladové společnosti One-Two-Go se 130 lidmi na palubě. Mezi 89 oběťmi bylo 55 cizinců.
- 20. srpna 2008** - Na madridském letišti Barajas se letoun společnosti Spanair při startu zřítíl z asi 50 metrové výšky, rozlomil se v půli a začal hořet. Oběti nejhoršího leteckého neštěstí ve Španělsku od roku 1983 se stalo 154 lidí, z 19 přeživších jedna osoba zemřela v nemocnici.
- 14. září 2008** - Letadlo ruské společnosti Aeroflot se zřítíl nedaleko města Perm na Urale, všech 88 lidí na palubě zahynulo. Mezi 82 cestujícími byly dvě desítky cizinců.
- 20. května 2009** - Při havárii vojenského transportního letounu Hercules, který se zřítíl u města Madiun v provincii Východní Jáva, zahynulo 97 osob, včetně dvou lidí na zemi. Ze 110 osob na palubě jich přežilo 15.
- 1. června 2009** - Letadlo francouzských aerolinií s 228 lidmi na palubě letící z brazilského Ria de Janeiro do Paříže se zřítíl do Atlantiku. Nikdo nehodu nepřežil.
- 15. července 2009** - Na severu Íránu se krátce po startu zřítíl Tupolev-154 společnosti Caspian, letící na lince Teherán-Jerevan. Zemřelo všech 168 lidí.
- 10. dubna 2010** - V západoruském Smolensku se v husté mlze zřítíl vládní speciál, jímž cestovali nejvyšší politici a vojenští představitelé Polska, včetně prezidenta Lecha Kaczyńského a jeho manželky, na pietní akt k 70. výročí katyňského masakru. Všech 96 osob na palubě zahynulo.
- 12. května 2010** - Letoun libyjských aerolinek se 104 lidmi na palubě, letící z jihoafrického Johannesburgu, se zřítíl při pokusu o přistání u letiště v Tripolisu. Zahynulo 103 lidí, havárii přežil jen devítiletý chlapec Ruben z Nizozemska.

Ve Fromborku na severu Polska byly v sobotu 22. května slavnostně pohřbeny ostatky slavného polského astronoma Mikuláše Koperníka, které tu byly nalezeny v roce 2005. Koperník je autorem revoluční heliocentrické teorie, již narušil dogma o nehybné Zemi a zásadně změnil moderní astronomii. Při slavnostní mši byla rakev s

Koperníkovými ostatky uložena v katedrále postavené ve 14. století, u paty nové hrobky z černé žuly ozdobené modelem sluneční soustavy. Arcibiskup Józef Życiński v proslovu vyjádřil politování nad přemírou horlivosti samozvaných obránců

církve. Připomněl, že v roce 1616 papež Pavel V. odsoudil dílo astronoma, které bylo v té době označováno jako odporující Bibli. Vatikán později Koperníka a jeho žáky rehabilitoval. Velký astronom, matematik, ekonom, lékař a kanovník byl v katedrále ve

*Fromborku pohřben již v roce 1543, kdy zemřel, ale přesné místo, kde byly jeho ostatky uloženy, nebylo nijak označeno. Po dvě staletí se polští, němečtí i francouzští vědci marně snažili jeho hrob identifikovat. To se podařilo až v roce 2005. Díky nalezené lebce pak kriminalističtí experti sestavili portrét. Počítačovou animaci srovnali s podobiznami namalovanými za Koperníkova života. S jistotou však byla autentičnost ostatků prokázána teprve v roce 2008, když polští vědci za pomoci švédských kolegů porovnali DNA vlasu z knihy, kterou Koperník vlastnil, a DNA jeho zubu z objeveného hrobu. Vědci tak mohli konstatovat, že jde skutečně o astronomovy ostatky. Mikuláš Koperník se narodil v roce 1473 v Toruni v rodině zámožného obchodníka a městského radního. Zprvu se zajímal o filozofii a lékařství, ale brzy si ho zcela získala matematika a astronomie. Dokonce i při studiu teologie se stále věnoval hvězdářství. Svým nejznámějším dílem *O pohybu nebeských těles* doslova zastavil Slunce a roztočil Zemi, kterou lidé až do jeho doby považovali za nehybný střed vesmíru. Koperník zemřel v roce 1543 a jako kněz byl pochován pod oltář, o který ve fromborské katedrále pečoval.*

Na patnáct stoupl v pondělí 24. května počet obětí letošních záplav v Polsku. Hladina Visly ve Varšavě sice stoupala, hlavní město však pohromě uniklo. Tisíce lidí by se musely evakuovat pouze v případě, že by hráze nevydržely nebo silně prosakovaly. Polský premiér Donald Tusk uvedl v pátek v Sejmu, že na některých místech je situace horší než v roce 1997. Slíbil i pomoc: „Nikdo z těch, kdož utrpěli škody, nezůstane bez pomoci. Ti, kteří nebyli pojištěni, dostanou pomoc od státu.“ Několik měsíců po povodních z roku 1997 nejvyšší kontrolní úřad vládě doporučil, aby připravila

komplexní plán protipovodňové ochrany pro celou zemi. „I když jsme to opakovali, plán nevznikl do dneška,“ podotkl mluvčí úřadu. Podle něj měl stát investovat do protipovodňové infrastruktury, nicméně kontroly ukázaly, že se tak neděje a že v roce 2004 objem peněz na tento účel dokonce klesl --

----- Hladina Visly ve Varšavě od čtvrtěčního rána stoupla o tři metry. Večer dosáhla výšky 655 centimetrů, což bylo pět centimetrů nad výstražnou hodnotou. V pátek ráno

stoupla na 7,45 metru. Město je ale podle úřadů připraveno na 800 centimetrů. Hráze celou noc zesilovalo asi 400 hasičů a vojáků. Problémem není ani výška hladiny, ale délka povodňové vlny. Hrozí, že by živel mohl podmáčet nebo zničit hráze a valy kolem Visly, jež chrání čtvrti hlavního města ležící poblíž řeky. Vojvoda mazovského regionu, kde leží hlavní město řekl, že je jen otázkou času, kdy popraskají valy. Připomněl, že se to stalo již v jižních částech Polska, kde rozvodněná Visla napáchala v minulých dnech velké škody. Nejohroženější je okolí varšavské zoo na pravém břehu. Desítky dobrovolníků včetně dětí pomáhaly s výstavbou hrází z pytlů s pískem. Ředitel zoo, kde chovají 5.000 zvířat, ale v pátek uvedl, že zahrada zůstává otevřená a návštěvníci nejsou v ohrožení. Na povodňovou vlnu se připravuje také dolnoslezská metropole Vratislav, kde se přival vody očekává v několika dnech. Povodeň se díky zatopení říčních poldrů, takzvaných suchých nádrží určených podél řečišť pro zmírnění následků záplav, pohybuje pomaleji, než se předpokládalo. V okolí jihopolské Opole je zatopeno asi 100 obcí. Pod vodou je také část města Sandomierze, které leží asi 200 kilometrů severovýchodně od Krakova. ----- S obavami hledí na stoupající vodu obyvatelé východoněmeckého Braniborska, ačkoli se zde vrchol povodňové vlny řeky Odry očekává v polovině příštího týdne. V braniborském Ratzdorfu u hranic s Polskem je výška hladiny Odry o půl metru nižší, než je nutná hodnota pro vyhlášení prvního povodňového stupně.

Ve středu 26. května ve 14,48 středoevropského letního času (SELČ), přistál na floridském Mysu Canaveral raketoplán Atlantis. Vrátil se ze své úplně poslední

mise k orbitální stanici ISS. V provozu byl 25 let. Provoz raketoplánů by měl být do konce letošního roku ukončen, poslední lety čekají ještě Endeavour a Discovery. Pak budou létat k ISS už jen ruské sojuzy a progresy. Sestupný manévr Atlantis s šestičlennou posádkou na palubě začal ve výši 350 kilometrů nad Indonésií. Do atmosféry vstoupil v 14,16 SELČ. Počasí bylo dobré, meteorologové hlásili jasno s pouze občasnými přeháňkami. Atlantis v rámci své mise

mise dopravil na Mezinárodní vesmírnou stanici (ISS) ruský modul Rossvet (Úsvit) pro zakotvení ruských kosmických lodí. Astronauti také podnikli čtyři výstupy do vesmíru, během nichž vyměnili baterie stanice a připojili k ní záložní anténu.

Raketoplán Atlantis: první let – 3. října 1985, počet letů – 35, ulétnutá vzdálenost – 195 mil. km, počet dní na oběžné dráze – 294, počet dní na oběžné dráze – 4.648

O tři vyřazené raketoplány má zájem řada muzeí. Jen v USA si jich podalo žádost 25. Musejí však zaplatit asi 30 miliónů dolarů, protože se raketoplán musí zbavit všech toxických látek, přepravit na nejbližší letiště na hřbetě Boeingu 747 a musí získat také nový nátěr. Atlantis však do muzea hned nepůjde. Zůstane v Kennedyho kosmickém středisku a bude připraven vzlétnout, když by bylo potřeba zachránit astronauty účastníci se dalších letů. Nevylučuje se ani, že NASA by jej mohla udržovat v provozuschopném stavu pro případ, že by bylo nutné vyslat k ISS větší množství zásob nebo nějaký velký kus vybavení.

Pavilon České republiky na Světové výstavě EXPO v čínské Šanghaji překonal svůj rekord v denní návštěvnosti, když jej v úterý 25. května navštívilo 50.486 návštěvníků. Předchozí, pouze dva dny starý rekord, činil 47.351 lidí. „Před začátkem

EXPO jsem nečekal, že překročíme hranici padesáti tisíc návštěvníků denně,“ řekl Pavel Stehlik, generální komisař české účasti na světové výstavě. „Jsem velmi rád, že je náš pavilon takto populární, a že takové množství návštěvníků organizačně

zvládneme na výbornou. K dnešnímu dni evidujeme celkově 869.109 návštěvníků, takže se nyní blížíme celkově miliónovému návštěvníkovi,“ dodal.

Milióny litrů ropy z poškozeného vrtu v Mexickém zálivu by mohly do moře unikat až do konce srpna. V neděli 30. května to přiznal Bílý dům poté, co selhal pokus společnosti BP vrt ucpat bahnem a zabetonovat. Hrozí tak vůbec největší ekologická katastrofa na Zemi moderních dějin v době míru. Poradkyně amerického prezidenta pro energetiku Carol Brownerová uvedla, že do moře vytéká více ropy než při havárii tankeru Exxonu Valdez u Aljašky v roce 1989. Tehdy do oceánu vyteklo 257.000 barelů ropy. Nejvyšší odhady hovoří, že do vody u pobřeží Lousiany unikají až čtyři milióny galonů ropy denně, to je 95.000 barelů čili více než 15 miliónů litrů. Kdyby únik trval další tři měsíce, vyteklo by až téměř 1,5 miliardy litrů ropy. Více jí uniklo jen během

války v Zálivu v roce 1991. Podle vládní vyšetřovací komise ale do vod Mexického zálivu uniká 19.000 barelů ropy denně. To by znamenalo, že do konce srpna by vyteklo přes čtvrt miliardy litrů ropy. Plošina Deepwater Horizon se potopila koncem dubna poté, co ji zachvátil požár po výbuchu metanu. Jedenáct dělníků při tom zahynulo. Ropný koncern BP a americké úřady se únik několikrát pokusily zastavit, ale

neúspěšně. Naposledy minulý týden selhal pokus ucpat vrt v hloubce 1,5 kilometru bahnem a zabetonovat ho. Společnost nyní plánuje aplikovat speciální ventil, což ale může trvat týdny. K akci nasadí robotické miniponorky, které by měly poškozené potrubí rozříznout tak, aby se k němu dalo napojit další, které by ropu odvádělo.

Podobná operace nebyla nikdy v takové hloubce uskutečněna a její úspěch je nejistý. Nakonec by poškozenému vrtu mohly odlehčit až dva další vrty, které se již v jeho okolí začaly budovat. Právě ty budou hotovy nejdříve v srpnu. BP už na záchranné akce vynaložila téměř miliardu dolarů a tato částka by se mohla ztrojnásobit. Začaly tak úvahy o tom, zda to společnost neoslábí natolik, že by musela být prodána.

Izraelská bojová plavidla zaútočila v neděli 30. května večer na mezinárodní flotilu šesti lodí, které vezly pomoc pro palestinské aktivisty do pásma Gazy. Podle

izraelských zpráv bylo zabito nejméně deset lidí. Napadenou flotilu vedla turecká loď Mavi Marmara, podle níž na ni izraelské námořnictvo spustilo palbu a nakonec se dostalo i na její palubu. Mezinárodní

flotila tří nákladních a tří osobních lodí vyplula od břehů Kypru v neděli a přepravovala pomocí sedmi set pro palestinských aktivistů zhruba 10 tisíc tun pomoci pro pásmo Gazy. Izraelské

hlídkové čluny vypluly z přístavu Haifa s cílem flotilu zastavit. Organizátoři však očekávali, že izraelské síly plavidla zastaví a v některém z přístavů je prohledají, jestli nevezou zakázaný náklad. Izrael uvedl, že podobně jako Egypt nabídl, aby náklad byl vyložen v nějakém izraelském nebo egyptském přístavu, odkud by byl po souši dopraven do pásma ----- Izrael zavedl blokádu pásma Gazy v roce 2007, když se v něm zmocnil

násilím vlády radikální Hamás, usilující o zničení Izraele. Smyslem blokády je Hamás oslabit politicky a znemožnit mu vyzbrojovat se. Izraelská rozvědka totiž zjistila, že s běžnými dodávkami byly občas do Gazy pašovány zbraně, jejich součásti nebo materiál pro domácí výrobu raket, kterými Hamás ostřeluje izraelské území. Mluvčí izraelské vlády upozornil, že do pásma denně projíždějí z Izraele desítky kamiónů s tunami humanitárního materiálu. Prohlásil, že v Gaze není humanitární krize a že obyvatelstvo má dost pohonných hmot, léků i potravin ----- Izrael v roce 1967 obsadil západní břeh Jordánu, pásmo Gazy a východní část Jeruzaléma, kterou později anektoval a prohlásil celý Jeruzalém za své věčné a nedělitelné hlavní město. Palestinci chtějí východní Jeruzalém jako hlavní město svého budoucího státu.

***Německý prezident Horst Köhler (67) oznámil v pondělí 31. května, že s okamžitou platností odstupuje z funkce.** Důvodem jsou jeho výroky ohledně nasazení německých vojáků v Afghánistánu. Köhler hájil jejich nasazení ochranou ekonomických zájmů země. Po své nedávné návštěvě v Afghánistánu v rozhovoru pro rádio Kultur, spojoval Köhler nasazení vojáků Bundeswehru s ekonomickými zájmy Německa v zemi. Přitom je nasazení ústavně sporné. Později vysvětlil, že to tak nemyslel. „Podle mého názoru je to jasné. Bojujeme tam pro naši bezpečnost v Německu, bojujeme tam v jednotě se spojenci na základě mandátu Spojených národů. To znamená, že máme*

odpovědnost. Já si myslím, že je to v pořádku.“ Na tento nesporný výrok ale navázal dlouhým projevem o nutnosti bránit v zahraničí ekonomické zájmy Německa a svobodný obchod. „Země naší velikosti s takovou závislostí na zahraničním obchodu musí vědět, že v krajním případě je nutné i vojenské nasazení k ochraně našich zájmů, například volných obchodních cest, aby se zabránilo např. celé regionální nestabilitě, která se pak s určitostí negativně odrazí na našich šancích prostřednictvím obchodu, pracovních míst a příjmů. Köhler kvůli těmto výrokům čelil tvrdé kritice ze strany levice a odpůrců ústavně sporného nasazení německých vojáků v zahraničí. Zvedla se debata o tom, za jakých okolností nasazovat vojáky v zahraničí. V pondělí pak prezident uvedl, že si neuvědomil, jaký dopad může mít, co řekl. „Lituji, že moje vyjádření v otázce, která je pro náš stát tak důležitá a ožehavá, mohlo vést k nedorozumění,“ sdělil v rezignačním

projevu a dodal, že kritika na jeho hlavu neměla opodstatnění, protože byly spojeny dvě věci, které nesouvisely. Je to poprvé po druhé světové válce, kdy německý prezident odstoupil. Jeho pozici bude dočasně zastávat předseda horní komory parlamentu. Köhler byl v úřadu od roku 2004, podruhé byl zvolen loni v květnu.

Počet obětí tropické bouře Agatha v pondělí 31. května vzrostl na 150. Nejvíce postižena je Guatemala, kde si záplavy a sesuvy půdy vyžádaly 123 obětí, deset jich hlásí Salvador a 17 lidí zahynulo v Hondurasu. Počet obětí může vzrůst, v Guatemale je

90 nezvěstných. První letošní tropická bouře se přes Střední Ameriku přehnala v sobotu a přinesla mohutné tropické lijáky. V Guatemale má hustě pršet ještě několik příštích dnů. Přitom už nyní šlo o nejintenzivnější srážky za

posledních 60 let. Někde napršel více než metr vody. Mnoho oblastí zůstává stále odříznutých, takže počet obětí může být ještě mnohem vyšší. Jen v Guatemale je 53 nezvěstných. Evakuováno muselo být 112.000 lidí. Většinu mrtvých v Guatemale hlásí department Chimaltenango, který leží asi 60 kilometrů západně od guatemalské metropole Guatemaly. Dalších 24 osob bylo pohřšováno po mohutném sesuvu půdy v San Antonio Palopo, 160 kilometrů jihovýchodně od hlavního města. Záchranáři už našli 14 těl, dalších deset pravděpodobně zůstává ještě pohřbeno pod nánosem bahna, jehož proud vyvracel domky i stromy, které mu stály v cestě. Např. sesuv půdy v Quetzaltenangu smetl dům, ve kterém byli čtyři lidi včetně dětí.

Všichni zahynuli. Do řady oblastí se zatím dostává pomoc jen ze vzduchu, silniční síť byla záplavami a sesuvy půdy značně poškozena. Poničené jsou i mnohá města a vesnice. V Guatemale stejně jako v Salvadoru a v Hondurasu vyhlásili stav nouze. V Guatemale situaci navíc komplikuje čtvrtěční erupce sopky Pacaya. Kvůli popelu muselo být dočasně zavřeno letiště.

Rok 2010 není jen 50. výročí antikoncepční pilulky, na jejímž počátku stál Bayer Schering Pharma, ale je to především oslava možnosti, díky které může žena rozhodovat o svém životě, o své rodině i o své práci. Kromě antikoncepce přináší

pilulka i další řadu výhod spojených se zdravím ženy – pomáhá řešit i jiné problémy menstruačního cyklu a zvyšuje tak celkovou pohodu každodenního života. Těchto pozitiv využívá dnes 605 milionů žen po celém světě. Antikoncepční pilulka není jen revoluční objev v očích žen, ale i 200 předních historiků se shodlo na tom, že ani Einsteinova teorie relativity, ani atomová bomba, stejně tak ani počítač či internet neovlivnily společnost 20. století tak jako antikoncepční pilulka (The Economist, US 25. 12. 1993). Už nežijeme ve společnosti, ve které by muži považovali rození dětí za povinnost žen. Ne vždy tomu tak bylo. S prvotním nápadem antikoncepce pro ženy přišly Margaret Sanger a Katherine D. McCormick. „Otec antikoncepční pilulky“, jak je Američanovi Gregorymu Pincusovi přezdíváno, zrealizoval myšlenky obou žen a

v květnu 1960 dostala antikoncepční pilulka svou podobu v USA pod názvem Enovid®. V následujícím roce 1961 se objevila nová podoba antikoncepce – Anovlar, který se rozšířil hlavně na medicínské půdě, když její lékaři dávali pouze svým vdaným pacientkám na předpis. Všeobecně totiž panovala obava z úpadu morálky veřejnosti, co se týče sexuálního života partnerů. Ale nikdo nedokázal zabránit šíření antikoncepční ochrany v povědomí lidí a později se začaly antikoncepční pilulky předepisovat i svobodným ženám. Uvolnilo se tak napětí ve vztazích a mnozí toto období nazývají „sexuální revolucí“. Následoval pokles porodnosti a další krok ke zvýšení rovnoprávnosti žen. Roku 1965 byl na trh uveden přípravek Ovosistonem od společnosti Jenapharm. Ovosiston pak získal přezdívku „tabletky plánovaného rodičovství“. Za nějaký čas, v roce 1972, se pak antikoncepční pilulky vydávaly na bezplatný předpis. Antikoncepční pilulky dávají ženě možnost volby rozhodovat o svém životě a o životě, který teprve přijde. Pro ženu je to svoboda, díky které drží svůj život pevně v rukou a může ho tak řídit. Antikoncepční pilulka je bez pochyby jedním z nejdůležitějších objevů pro lidský život. Dnešní moderní ženu si bez antikoncepční pilulky nelze již vůbec představit.

ČERVEN 2010

OBSAH: 1) US Army předala irácké straně kontrolu nad opevněným centrem Bagdádu, 2) Ropná společnost BP nebyla dostatečně připravena na možnou havárii, 3) Indický soud rozhodl ve 26 let staré tragédii, kdy v Bhópalu došlo k havárii chemičky firmy Carbide Union, 4) Jaké množství ropy vlastně vytéká z poškozeného vrtu firmy BP do Mexického zálivu, 5) V Johannesburgu bylo zahájeno 19. mistrovství světa ve fotbale, 6) Parlamentní volby na Slovensku, 7) Humanitární krize v Kyrgyzstánu, 8) Svatba švédské korunní princezny Viktorie, 9) Juan Manuel Santos byl zvolen kolumbijským prezidentem, 10) Islandská premiérka se vdala za svou partnerku, 11) Pál Schmitt byl zvolen maďarským prezidentem, 12) Prezidentem Spolkové republiky Německo byl zvolen Christian Wulff.

Americká armáda předala v úterý 1. června po sedmi letech irácké straně kontrolu nad opevněným centrem Bagdádu, tzv. zelenou zónou. Všechny americké bojové jednotky by se ze země měly stáhnout do konce srpna. Je to poprvé od invaze v březnu 2003, kdy žádný Američan nestojí u vstupních kontrolních stanovišť do

oblasti, která se nyní nazývá mezinárodní zóna. Předání čtvrti, v níž se nacházejí vládní budovy a zahraniční zastupitelské úřady, se měly účastnit také irácké armádní špičky, ale dorazily až na samý konec. Americký velitel Marc Garcia, jenž zelenou

zónu o rozloze 13 kilometrů čtverečních předával, věří, že Iráčané jsou schopni její bezpečnost zajistit. Podle americko-irácké dohody z listopadu 2008 odejdou všechny bojové jednotky USA ze země do konce letošního srpna. V zemi zůstane až 50 000 vojenských poradců a instruktorů, kteří budou dál připravovat irácké složky. Všichni Američané by pak zemi měli opustit do konce příštího roku.

Ropná společnost BP nebyla dostatečně připravená na možnost, že by její hlubokomořský vrt mohl selhat. V rozhovoru pro čtvrtěční (3. června) vydání listu

Financial Times to připustil ředitel firmy Tony Hayward. Plošina Deepwater Horizon provozovaná BP vybuchla v dubnu a od té doby z vrtu v hloubce 1500 metrů unikají denně do Mexického zálivu dva až tři milióny litrů ropy denně. „Je

bezpochyby pravda, že jsme neměli nástroje, které bychom měli mít připravené,“ řekl Hayward. Kritika za to, že společnost nebyla na hlubokomořský únik ropy připravená,

je podle něj zcela spravedlivá. Podle Haywarda byla pravděpodobnost, že těžební plošina vybuchne, asi jedna k miliónu. Zdůraznil však, že přesto je třeba toto riziko omezit, aby pravděpodobnost opakování katastrofy bylo nanejvýš jedna k miliardě nebo jedna k biliónu. Šéf BP také prohlásil, že pokusy o zastavení obří ropné skvrny na hladině Mexického zálivu jsou vzhledem k jejímu rozsahu relativně úspěšné a daří se skvrnu držet na otevřeném moři. Ve čtvrtek BP oznámila, že uhradí výstavbu šesti bariér z písku na pobřeží v Louisianě, aby tamní mokřady ochránila před dalším znečištěním. Hayward nicméně přiznal, že se společnosti nedaří ucpat unikající vrt. Trvale by únik měly zastavit až dva odlehčovací vrty, které budou dokončeny v srpnu. Společnost BP zatím zaplatila za pokusy o omezení úniku ropy asi miliardu dolarů (21 miliard korun).

Indický soud uznal v pondělí 7. června indickou pobočku chemického koncernu Union Carbide v Bhópalu a sedm jejích bývalých manažerů vinnými z nedbalosti a zabití. Odsouzeni byli na dva roky. Havárie v chemičce vedla k jedné z největších průmyslových katastrof v moderních dějinách. Verdikt byl vynesen více než čtvrt století po havárii, která si vyžádala možná až 25.000 obětí. Za vyšší tresty u soudu demonstrovaly rodiny obětí, přičemž žalobce kritizovaly za to, že údajně byli špatně připraveni. U soudu v Bhópalu vypovídalo 178 svědků, soudní akta mají přes 3.000

stran ----- Havárii z 2. prosince 1984 způsobilo zanedbání bezpečnostních předpisů i mlčení ze strany odborníků – firma obyvatele vůbec nevarovala. Do největší nádrže s metylisokyanátem se dostala voda a následovala prudká chemická reakce. Jedovatý plyn začal prýštit z betonového sarkofágu a továrna vychrlila smrtelný mrak metylisokyanátu, kyanovodíku, metylaminu a dalších chemikálií. Ty se držely u země a vítr je rozfoukal po téměř miliónovém Bhópalu. Jen metylisokyanátu se do vzduchu dostalo 40 tun. Jedovatý plyn přímo zasáhl až čtvrt miliónu lidí, až 25.000 jich zemřelo. Podle zprávy Amnesty International z roku 2004 okolo 100.000 obyvatel Bhópalu trpí chronickými chorobami. Jen málokdo dostal byt' jen malé odškodné. Union Carbide v roce 1989 indické vládě vyplatila kompenzace ve výši 470 miliónů dolarů (zhruba 10 mld. Kč).

Vědecký tým z amerického geologického ústavu zkoumající únik ropy v Mexickém oceánu zveřejnil ve čtvrtek 10. června nový odhad množství suroviny, které z poškozeného vrtu vytéká. Je to mezi 20.000 a 40.000 galonů. To je až 6,35 miliónu litrů denně, tedy mnohem víc, než byly poslední – už poněkolikaté navýšené – odhady. Čísla se ovšem vztahují k době, kdy veškerá ropa vytékala volně do moře. Mezitím se podařilo poškozené potrubí seříznout a nasadit na něj speciální kontejner, který část ropy jímá. Systém ale kapacitně nestíhá a záchranáři plánují část pálit ----- Ropa do

moře uniká už sedm týdnů poté, co se u pobřeží Louisiany vznítla plošina Deepwater Horizon, na níž vybuchl metan. Plošina se následně potopila. Při nehodě zemřelo jedenáct dělníků. Katastrofa je největší na světě v době míru – horší byl jen únik ropy během války v Perském zálivu. Britský ropný

koncert BP, který plošinu provozoval, na záchranné akce vynaložil už přes 1,43 miliardy dolarů. Její akcie dál klesají. Bílý dům dal ve čtvrtek BP 72 hodin na předložení konkrétních plánů na urychlené zastavení úniku a odstranění škod. Výkonný ředitel firmy Tony Hayward půjde na kobereček k americkému prezidentovi Baracku Obamovi, který postiženou oblast čtyřikrát navštívil a kvůli katastrofě zřejmě zruší plánovanou návštěvu Austrálie. Pomoc USA přislíbila Británie, nicméně premiér David Cameron upozornil, že BP oběma zemím přináší ekonomické zisky. Dal tím najevo nesouhlas s rétorikou americké vlády. Obama už dříve uvedl, že by zodpovědné lidi nakopal do zadku. Na Haywardovu adresu poznamenal, že kdyby pracoval pro něj, měl by už padáka. BP = British Petroleum

V pátek 11. června bylo na jihu Afriky zahájeno devatenácté mistrovství světa

***ve fotbale.** Zahajovací formuli při slavnostním ceremoniálu v Johannesburgu pronesl hodinu a deset minut před výkopem prvního utkání prezident pořádající Jihoafrické republiky Jacob Zuma. Zahajovacímu ceremoniálu, doprovázenému stovkami pestrobarevně oblečených tanečníků a artistů, přihlíželo zaplněné hlediště stadionu Soccer City. Většina z 90 tisíc fanoušků na stadionu na sobě měla dres domácí reprezentace, která zahájila turnaj utkáním s reprezentací Mexika.*

Slavnostní zahájení bylo také generálkou pro vuvuzely. Hlasité trumpety doprovázely hudební vystoupení a více umocňovaly taneční atmosféru. Na ceremoniálu nakonec chyběl bývalý prezident JAR a nositel Nobelovy ceny za mír Nelson Mandela. Ten svou účast odřekl poté, co v noci zemřela při autonehodě jeho třináctiletá pravnučka, která cestovala ze čtvrtěčního zahajovacího koncertu. V hledišti však

nechyběly další přední osobnosti země včetně bývalého prezidenta Frederika Willema de Klerka. Akce se zúčastnil i americký viceprezident Joe Biden. O hudební vystoupení pro nápadité choreografie, navozující atmosféru Afriky, se starali místní trumpetista Hugh Masekela či další

afričtí umělci, kteří zastupovali všech šest afrických účastníků šampionátu. Na závěr na hrací plochu nastoupili místní školáci nesoucí vlajky všech 32 účastníků turnaje. Zahájení provázely problémy s dopravou. Přestože organizátoři upozorňovali návštěvníky, aby na stadion dorazili s předstihem, ještě během ceremoniálu přicházeli opozdilci na svá místa. Cestou na stadion se totiž utvořila několik stovek metrů dlouhá kolona aut. **Komentář kronikáře** – ty vuvuzely, to bylo něco strašného. Prostě nepředstavitelný, ale hlavně souvislý hluk, který při televizních přenosech znehodnocoval jak poslech komentáře, tak i emoce obecnstva. Když padla branka hluk se v podstatě nijak nezměnil.

World Cup Groups	
A	<ul style="list-style-type: none"> South Africa Mexico Uruguay France
B	<ul style="list-style-type: none"> Argentina Nigeria South Korea Greece
C	<ul style="list-style-type: none"> England United States Algeria Slovenia
D	<ul style="list-style-type: none"> Germany Australia Serbia Ghana
E	<ul style="list-style-type: none"> Netherlands Denmark Japan Cameroon
F	<ul style="list-style-type: none"> Italy Paraguay New Zealand Slovakia
G	<ul style="list-style-type: none"> Brazil North Korea Ivory Coast Portugal
H	<ul style="list-style-type: none"> Spain Switzerland Honduras Chile

V sobotu 12. června skončily na Slovensku parlamentní volby. Po sečtení všech hlasů voleb do Slovenské Národní rady, bude mít středo – praviceová opozice těsnou většinu. Jednoznačně sice zvítězila strana dosavadního premiéra Roberta Fica Smer, opoziční strany však mají potenciál k vytvoření koalice a sestavení vlády. Neuspěl Mečiar se svou LS – HZDS a maďarská SMK. Obě strany skončily pod pěti procenty

hlasů. Ficův Smer obdržel 34,8 procenta hlasů. O úspěchu však Robert Fico mluvit nemůže, se Slovenskou národní stranou totiž nezískali dostatek hlasů, aby mohli vládnout i nadále. Volební účast byla 58,7 procenta. Podle předběžných výsledků získala opoziční pravice mírnou většinu 79 mandátů ve 150 členném parlamentu. Současné vládní strany Smer – sociální demokracie premiéra Roberta Fica a Slovenská národní strana Jána Sloty by získaly 71 křesel. SNS jen těsně překročila hranici pro vstup do parlamentu, když získala, 5,1 procenta hlasů. Opoziční Slovenské demokratické a křesťanské unii (SDKU) dalo hlas 15,4 procenta Slováků. Na třetím místě se umístila nová strana Svoboda a Solidarita (SaS) Richarda Sulíka se ziskem 12,1 procenta. Následují Křesťanskodemokratické hnutí (KDH) se ziskem 8,5 procenta, strana Most-Híd (8,1 %), Slovenská národní strana (5,1%). Mečiar získal se svou HZDS jen 4,3 procenta hlasů a SMK obdržela také 4,3 procenta hlasů. Obě strany byly po léta pevnou součástí slovenského parlamentu. SMK vznikla sloučením několika stran zastupujících půlmilionovou maďarskou menšinu žijící na jihu Slovenska. Loni stanul v jejím čele SMK Pál Csáky, který vybudoval úzké kontakty s nacionální pravici maďarského premiéra Viktora Orbána. Bývalý předseda SMK Béla Bugár loni založil stranu Most-Híd založenou na spolupráci Slováků a Maďarů a ve volbách byl mnohem úspěšnější.

Podle zprávy Mezinárodního výboru červeného kříže (MVČK) z pátku 18. června, panuje na jihu Kyrgyzstánu humanitární krize. Před násilím opustilo své domovy na 400.000 lidí. Nejnovější oficiální bilance udává 191 obětí nepokojů, podle vlády jich ale bude spíše kolem dvou tisíc. Do nejvíce postiženého města Oš přicestovala v pátek předsedkyně prozatímní vlády Roza Otunbajevová a slíbila jeho obnovu. Během návštěvy na jihu země má hovořit s místními vůdci a také se podívat do nemocnice. Otunbajevová sama přiznala, že oficiální počet 191 obětí může být

podhodnocený. Podle jejího názoru by se oficiální čísla měla vynásobit deseti, což znamená, že obětí může být okolo 2.000. Důvodem je, že mnoho muslimských rodin pohřbívá své mrtvé hned. Z domovů uprchlo asi 300.000 lidí, a dalších 75 až sto

tisíc uteklo do sousedního Uzbekistánu, odkud ale už byly hlášeny násilné útoky včetně znásilňování. MVČK varuje, že uprchlíkům se nedostává ani základních potravin. Asi 40.000 nemá ani nouzové přístřeší ----- Zatím se jen spekuluje, co vyvolalo etnické násilí na jihu země mezi Uzbeky a Kyrgyzy. Vláda z něj viní bývalého prezidenta Kurmanbeka Bakijeva, který má na jihu země mnoho příznivců. Mnozí upozorňují, že útoky byly dobře zorganizovány. Podle některých pozorovatelů šlo o cílený pogrom. Panuje také podezření, že násilí mohlo být financováno narkomafii, jejíž někteří představitelé měli údajně blízko k Bakijevovi. Využito ale mohlo být i toho, že usedlí Uzbekové jsou bohatší než kočovní Kyrgyzové. Uzbekistán je obilnicí oblasti. Uzbekům také patří mnoho obchodů.

Švédská korunní princezna Victoria se v 19. června provdala ve Stockholmu za svého dlouholetého přítele, trenéra fitness Daniela Westlinga. Svě „ano“ si snoubenci řekli odpoledne před oltářem stockholmské katedrály. Na významnou událost

švédské královské rodiny se do Stockholmu sjelo na 1.100 pozvaných hostů, představitelé všech evropských královských a šlechtických rodin, mezi nimi například

monacký princ Albert nebo britský princ Edward. Cestu snoubenců do chrámu sledovalo v ulicích švédské metropole čtvrt miliónu diváků, na bezpečnost dohlíželo více než 5.000 vojáků a na 2.000 policistů. Sňatek dvaatřicetileté Victorie a šestatřicetiletého Westlinga je první královská svatba ve Švédsku od roku 1976, kdy se brali rodiče nynější nevěsty, král Carl XVI. Gustav a královna Silvia. Svatbě dlouho bránil odpor krále vůči občanskému původu snoubence. Teprve když čas prověřil vytrvalost vztahu, král sňatek povolil.

S výrazným náskokem zvítězil 20. června v druhém kole prezidentských voleb v Kolumbii dosavadní ministr obrany Juan Manuel Santos. Získal 69 procent hlasů. Santosův soupeř, bývalý starosta Bogoty Antanas Mockus, který v minulosti proslul excesy na veřejnosti, když si před kamerou neváhal sundat kalhoty, anebo vystupoval

v obleku supermana, získal pouze 27,5 procenta hlasů. Voličská účast byla nízká, zhruba jen o něco více než třetinová. Přes tři procenta hlasů byla navíc protestní, voliči je odevzdali na znamení nespokojenosti s oběma kandidáty. Santos ve svém proslovu po

zvolení slíbil, že skoncuje s rebely z Revolučních ozbrojených sil Kolumbie (FARC). Také přislíbil snížit nezaměstnanost a bojovat proti chudobě. Více než dvě pětiny ze 44 miliónů obyvatel Kolumbie žijí za méně než dva dolary denně (41 korun). Nedělní hlasování provázela přísná bezpečnostní opatření. V ulicích bylo mobilizováno na 350.000 policistů a vojáků. Přesto se nepodařilo zabránit pumovému útoku na severovýchodě země, při němž zemřelo sedm policistů.

Islandská premiérka Jóhanna Sigrudardóttir jako jedna z prvních zájemkyň využila nového zákona, povolujícího na tomto ostrově sňatky osob stejného pohlaví, a v neděli 27. června se vdala za svou partnerku. Manželský svazek uzavřela premiérka

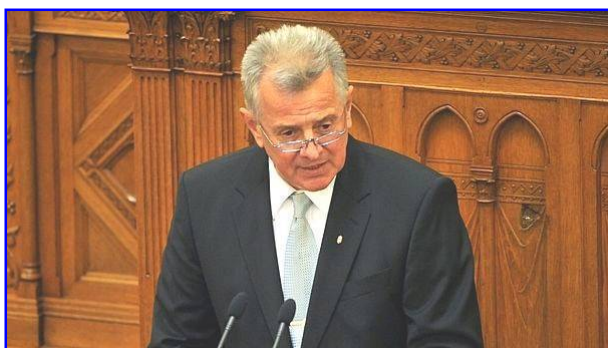
se spisovatelkou Jónínou Leósdóttir hned, kdy zákon vstoupil v platnost. Dvojice žila v registrovaném partnerství už od roku 2002 a nyní požádala o změnu v oficiální manželství. Žádný obřad se přitom nekonal, napsala AP. Příslušný zákon poslanci

islandského parlamentu přijali jednohlasně 11. června. Bývalá letuška, 68letá sociální

demokratka Jóhanna Sigrudardóttir se stala předsedkyní islandské vlády v loňském roce poté, co středoprává vláda odešla po sérii protestů kvůli ekonomické krizi. Homosexualita první ženy v čele islandské vlády fakticky obyvatelstvo ostrova nezajímá. Islandané považují sexuální orientaci za soukromou záležitost každého jedince a země má jedny z nejliberálnějších zákonů ohledně svazků stejného pohlaví, jež zde byly legalizovány už v roce 1996. Homosexuálním párům je v současnosti umožňována i adopce dítěte. **Komentář kronikáře: hrůza a děs!!!**

V úterý 29. června se novým maďarským prezidentem podle očekávání stal kandidát vládní strany Fidesz Pál Schmitt (68). Nahradí dosluhujícího Lászla Sólyoma, jehož mandát končí 5. srpna. Strana Fidesz, která drtivě vyhrála dubnové volby, má v parlamentu ústavní dvoutřetinovou většinu. V prvním kole tajné volby

dostal Schmitt 263 hlasů, jeho socialistický protikandidát jen 59 hlasů. Maďarský premiér Viktor Orbán navrhl do funkce hlavy státu současného předsedu parlamentu a dvojnásobného olympijského vítěze v šermu z let 1968 a 1972 Pála

Schmitta před týdnem. Schmitt je nejen dvojnásobným olympijským vítězem v šermu, ale také předsedou Maďarského olympijského výboru a byl členem Mezinárodního olympijského výboru. Působil také v diplomacii. V roce 2004 byl zvolen europoslancem. Mluví anglicky, německy, francouzsky, španělsky a rusky. Má tři dcery a šest vnoučat.

Spolkové shromáždění v Berlíně zvolilo ve středu 30. června nového prezidenta Německa. Stal se jím favorizovaný 51letý kandidát vládních křesťanských demokratů a liberálů Christian Wulff. Zvolen byl překvapivě až ve třetím kole. Vládní koalice sice měla většinu, část ale v prvních dvou kolech hlasovala s opozicí. Někteří z vládních poslanců dali v obou kolech hlas společnému kandidátovi zelených a sociálních demokratů Joachimů Gauckovi. Středoprává koalice kancléřky Angely Merkelové ve 1.244 členném Spolkovém shromáždění disponovala absolutní většinou 644 hlasů, její kandidát Wulff ale v prvním kole dostal jen 600 hlasů a ve druhém o 15 více. Potřeboval však nadpoloviční většinu hlasů, zatímco pro třetí stačila už jen prostá většina. V něm pro Wulffa hlasovalo 625 poslanců. Stal se tak vůbec nejmladším spolkovým prezidentem. Kromě Gaucka se o post hlavy státu ucházeli i krajně pravicový písničkář

Frank Rennieke a poslankyně postkomunistické Levice Lukrezia Jochimsenová. Zatímco posledně jmenovaná dostala v prvním kole přes sto hlasů, Rennieke pouhé tři. Levice kandidaturu Jochimsenové před třetím kolem stáhla a svým poslancům nedoporučila žádného konkrétního náhradníka. Volba nového prezidenta se uskutečnila po nečekané rezignaci Horsta Köhlera na konci května. Köhler post opustil po kritice, kterou sklídil za své výroky o potřebě německé angažovanosti v Afghánistánu kvůli ochraně ekonomických zájmů země.

Nový německý spolkový prezident Christian Wulff

ČERVENEC 2010

OBSAH: 1) Novým polským prezidentem se stal Bronislaw Komorowski, 2) Iveta Radičová byla jmenována novou slovenskou premiérkou, 3) Návrh nového způsobu pohřbívání z Belgie, 4) 15 let od masakru v Srebrenici, 5) Španělsko se v Johannesburgu stalo mistrem světa v kopané, 6) Francouzský parlament schválil zákaz nošení muslimských oděvů, zahalujících celou tvář ženy, 7) Celá Evropa trpí velkými vedry, 8) Katastrofální stav severokorejského zdravotnictví, 9) zemřel sir Charles Mackerras, 10) Petr Nečas v Bratislavě, 11) Z poškozeného vrtu společnosti BP stále uniká do Mexického zálivu ropa, 12) Napouštění gigantické přehrady Tři soutěsky v Číně, 13) Tragedie při technoparty Loveparade v německém Duisburgu, 14) Silné záplavy v Číně, 15) První transplantace obličeje byla provedena ve Španělsku, 16) V USA přestal vycházet český časopis Americké listy, 17) Letecká katastrofa u pákistánského hlavního města Islámábádu, 18) V Katalánsku byly zakázány býčí zápasy, 19) V Mexiku byl zabit jeden z nejvyšších bossů tamní drogové scény, 20) Pákistán čelí největším záplavám od r. 1929.

Po sečtení všech hlasů ve druhém kole prezidentských voleb Státní volební komise v pondělí 5. července oznámila, že novým polským prezidentem se stal kandidát Občanské platformy, Bronislaw Komorowski (58), který získal 53,01 procenta hlasů. Kandidát opozičního Práva a spravedlnosti Jaroslaw Kaczyński (61), dvojče zesnulého prezidenta, získal 46,99 procenta hlasů. Volební účast překročila 55,3

procenta. Podle Státní volební komise Komorowského volilo 8,9 miliónu Poláků a Kaczyňského 7,9 miliónu. Předseda parlamentu Komorowski je považován za umírněného, proevropsky a reformně orientovaného politika s voličskou základnou především ve středních až velkých městech. Kaczyński je politikem anachronickým, s velmocenskými představami, který oslovuje voliče hlavně z venkova a menších měst – nespokojené se současným vývojem v zemi. Kaczyński nečekal na oficiální výsledky a poblahopřál Komorowskému k vítězství. Předseda Občanské platformy a polský premiér Donald Tusk, který před pěti lety prohrál ve druhém kole prezidentských voleb s Lechem Kaczyňským o 1,3 miliónu hlasů, po oznámení předběžných odhadů uvedl, že se mu ulevilo. Oba kandidáti se ucházeli o hlasy 2,3 miliónu voličů polské levice. Dvě třetiny z nich hlasovaly pro Komorowského a třetina pro Kaczyňského.

Prezident Ivan Gašparovič jmenoval v pátek 9. července novou slovenskou vládu premiérky Ivety Radičové. V čele vlády je poprvé v historii Slovenska žena. Vláda Roberta Fica podala demisi ve čtvrtek. Vládu sestavily pravicové strany Slovenská demokratická a křesťanská unie (SDKU), strana Svoboda a Solidarita (SaS), Křesťanskodemokratické hnutí (KDH) a strana Most-Híd. Ve volbách, které se konaly

12. června Most-Híd. Ve volbách, které se konaly 12. června, zvítězila sice se ziskem 35 procent hlasů strana Smer – sociální demokracie Roberta Fica, ale ten sestavit vládu nedokázal. Paradoxní je, že Gašparovič jmenoval do funkce premiérky svou soupeřku z loňských prezidentských voleb. Hlava státu zdůraznila, že nemusí mít

ve všem společný názor s vládou, ale je důležité, aby se vzájemně respektovali. Radičová konstatovala, že její vláda je připravena ke spolupráci s nejvyššími institucemi Slovenské republiky a ke spolupráci s občany. „Jsme připraveni učinit vše proto, abyste, pane prezidente, mohl za čtyři roky říct, že to nebyla dobrá vláda, ale že to byla vláda výborná,“ dodala premiérka. Robert Fico (Smer – sociální demokracie) byl v pátek zvolen čtvrtým místopředsedou slovenského parlamentu.

Sdružení pohřebnictví v Belgii navrhuje nový způsob pohřbívání, a to rozpuštění těl zemřelých v louhu. Je to podle něj ekologičtější, uvedlo sdružení v sobotu 10. července s tím, že úřady návrh zvažují. S nápadem, který mnohým asociuje spíše scény z hororového filmu, přišlo sdružení vlámských pohřebníků. Požádalo o povolení pohřbívát v louhu draselném, který tělo promění v tekutinu a minerální popel. Argumentují, že procedura vyžaduje méně energie než pohřeb žehem v krematoriu a nevzniká při ní tolik CO₂. Zesnulý je umístěn v kontejneru se směsí a pod tlakem po asi dvou hodinách zbude minerální popel a tekutina, popsál proces hydrolyzy mluvíci sdružení. Doplnil, že popel pak může být umístěn do urny, jak se to běžně dělá. Úřady na severu Belgie o žádosti sdružení zatím nerozhodly. Mluvíci dále uvedl, že návrh posuzuje Evropská komise, která zjišťuje, zda chemikálie nutné k pohřbívání mohou končit v odpadním systému.

V neděli 11. července přijelo nejméně 40.000 lidí uctít oběti masakru ve východobosenské enklávě Srebrenica, kde srbské jednotky v závěru občanské války v roce 1995 povraždily kolem 8.000 muslimských chlapců a mužů. Přítomni byli také významní hosté ze zemí Evropské unie a z Turecka, přečtena byla poselství amerického prezidenta Baracka Obamy, britského premiéra Davida Camerona a dalších. Vzpomínkové shromáždění na hřbitově Potočari u Srebrenice začalo v poledním vedru

oratoriem Srebrenické inferno, zpívaným chórem mládeže. Poté byly pohřbeny ostatky dalších 775 obětí tohoto největšího masakru od konce druhé světové války v Evropě, které se podařilo ze společných hrobů identifikovat pomocí DNA. Na hřbitově tak nyní spočívá již asi 4.500 identifikovaných obětí tragédie. EU zastupoval premiér v současnosti předsedající Belgie Yves Leterme, přijel i turecký premiér Recep Tayyip Erdogan či francouzský ministr zahraničí Bernard Kouchner. Ministryně zahraničí EU Catherine Ashtonová a komisař pro rozšíření Štefan Füle již předem z Bruselu

vzkázali: Srebrenica je dnes tichou výstrahou toho, co se nikdy nemělo stát a nikdy v budoucnu už stát nesmí. V přečteném poselství amerického prezidenta Baracka Obamy se uvádělo, že „hrůzy Srebrenice jsou černou skvrnou na našem kolektivním svědomí. Byli zabiti lidé, kteří věřili slibům mezinárodního společenství, že budou ochráněni,“ zdůraznil Obama v reakci na to, že nizozemští vojáci mírových sil OSN masakru nezabránili, ačkoli Srebrenica byla vyhlášena světovou organizací za chráněnou zónu. Obama pak obdobně jako řada dalších představitelů vyzval k zatčení a souzení velitele tehdejších srbských jednotek dobývajících Srebrenici, bývalého

generála Ratka Mladiče, který se již řadu let skrývá údajně v Srbsku. Přítomni byli i prezidenti nástupnických států bývalé Jugoslávie, tedy Srbska, Slovinska, Černé Hory a Makedonie, Chorvatsko zastupoval ministr zahraničí. Pamětníci událostí ale ve Srebrenici už předem protestovali proti příjezdu srbského

prezidenta Borise Tadiče, i když ten svou účast odůvodnil snahou přispět k usmíření národů ----- Dobyetí enklávy Srebrenica srbskými jednotkami 11. července 1995 a následný masakr tisíců lidí se stal jedním z tragických vrcholů tříleté občanské války v Bosně a Hercegovině. Ve válečném vraždění vynikl nejen svým rozsahem, ale i skutečností, že šlo o jednu ze šesti takzvaných bezpečných zón vyhlášených OSN. Diskuse se později vedly i o možném selhání nejen několika stovek nizozemských vojáků sil OSN ve městě, ale i celého velení mírových sil, které útočící přesilu Srbů mohlo podle některých názorů zastavit masivním

leteckým bombardováním, ale po váhání a jednom pokusu poté od této možnosti z více důvodů ustoupilo. Osud muslimských mužů ve Srebrenici tak byl zpečetěn. Za účast na masakru již odsoudily soudy v Bosně, Srbsku i Haagu desítky lidí k mnohaletým trestům vězení. Generál Ratko Mladič, který velel srbskému útoku, ale stále uniká. Jeho nadřízený, někdejší prezident Republiky srbské v Bosně Radovan Karadžić, stanul před Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) teprve před dvěma lety a jeho případ ještě není uzavřen.

Španělé, jimž na světovém šampionátu ještě nikdy nebyla medaile souzená, se stali v neděli 11. července v Johannesburgu novými mistry světa ve fotbale. Gólem Iniesty v nastaveném čase dokázali svěřenci trenéra Del Bosqueho v nesmírně tvrdé partii Nizozemce dohrávající jen v deseti udolat a k evropskému zlatu přidali i zlato světové.

Finále mistrovství světa v kopané

Nizozemsko : Španělsko = 0:1 po prodloužení

Branka: 116. Iniesta.

Rozhodčí: Webb - Cann, Mullarkey (všichni Anglie).

Žluté karty: Van Persie, Van Bommel, De Jong, Van Bronckhorst, Heitinga, Robben, Van der Wiel, Mathijsen - Puyol, Capdevilla, Sergio Ramos, Xavi, Iniesta.

Červená karta: 109. Heitinga V normální hrací době: 0:0.

Nizozemsko: Stekelenburg - Van der Wiel, Heitinga, Mathijsen, Van Bronckhorst (105. Braafheid) - Van Bommel, De Jong (99. Van der Vaart) - Robben, Sneijder, Kuijt (71. Elia) - Van Persie. Trenér: Van Marwijk.

Španělsko: Casillas - Sergio Ramos, Piqué, Puyol, Capdevilla - Busquets, Xabi Alonso (87. Fábregas) - Pedro (60. Navas), Xavi, Iniesta - David Villa (105. Torres). Trenér: Del Bosque.

Výsledky základních skupin

Jižní Afrika : Mexiko = 1 : 1 (0 : 0)

Korea – Řecko = 2 : 0 (1 : 0)

Anglie : USA = 1 : 1 (1 : 1)

Srbsko : Ghana = 0 : 1 (0 : 0)

Nizozemsko : Dánsko = 2 : 0 (0 : 0)

Itálie : Paraguay = 1 : 1 (0 : 1)

Pobřeží slonoviny : Portugalsko = 0 : 0

Honduras : Chile = 0 : 1 (0 : 1)

Jižní Afrika : Uruguay = 0 : 3 (0 : 1)

Řecko : Nigérie = 2 : 1 (1 : 1)

Německo : Srbsko = 0 : 1 (0 : 1)

Anglie : Alžírsko = 0 : 0

Ghana : Austrálie = 1 : 1 (1 : 1)

Slovensko : Paraguay = 0 : 2 (0 : 1)

Brazílie : Pobřeží slonoviny = 3 : 1 (1 : 0)

Uruguay : Francie = 0 : 0

Argentina : Nigérie = 1 : 0 (1 : 0)

Alžírsko : Slovinsko = 0 : 1 (0 : 0)

Německo : Austrálie = 4 : 0 (2 : 0)

Japonsko : Kamerun = 1 : 0 (1 : 0)

Nový Zéland : Slovensko = 1 : 1 (0 : 0)

Brazílie : KLDK = 2 : 1 (0 : 0)

Španělsko : Švýcarsko = 0 : 1 (0 : 0)

Argentina : Korea = 4 : 1 (2 : 1)

Francie : Mexiko = 0 : 2 (0 : 0)

Slovinsko : USA = 2 : 2 (2 : 0)

Nizozemsko : Japonsko = 1 : 0 (0 : 0)

Kamerun : Dánsko = 1 : 2 (1 : 1)

Itálie : Nový Zéland = 1 : 1 (1 : 1)

Portugalsko : KLDK = 7 : 0 (1 : 0)

Chile : Švýcarsko = 1 : 0 (1 : 0)
Francie : Jižní Afrika = 1 : 2 (0 : 2)
Řecko : Argentina = 0 : 2 (0 : 0)
USA : Alžírsko = 1 : 0 (0 : 0)
Austrálie : Srbsko = 2 : 1 (0 : 0)
Paraguay : Nový Zéland = 0 : 0
Kamerun : Nizozemsko = 1 : 2 (0 : 1)
KLLDR : Pobřeží slonoviny = 0 : 3 (0 : 2)
Chile : Španělsko = 1 : 2 (0 : 2)

Španělsko : Honduras = 2 : 0 (1 : 0)
Mexiko : Uruguay = 0 : 1 (0 : 1)
Nigérie : Korea = 2 : 2 (1 : 1)
Slovinsko : Anglie = 0 : 1 (0 : 1)
Ghana : Německo = 0 : 1 (0 : 0)
Slovensko : Itálie = 3 : 2 (1 : 0)
Dánsko : Japonsko = 1 : 3 (0 : 2)
Portugalsko : Brazílie = 0 : 0
Švýcarsko : Honduras = 0 : 0

Výsledky osmifinále

Uruguay : Korea = 2 : 1 (1 : 0)
Německo : Anglie = 4 : 1 (2 : 1)

USA : Ghana = 1 : 2 po prodl. (1 : 1, 0 : 1)
Argentina : Mexiko = 3 : 1 (2 : 0)

Nizozemsko : Slovensko = 2 : 1 (1 : 0)
Paraguay : Japonsko = 0 : 0 po prodl., na pen. 5 : 3

Brazílie : Chile = 3 : 0 (2 : 0)
Španělsko : Portugalsko = 1 : 0 (0 : 0)

Výsledky čtvrtfinále

Uruguay : Ghana = 1 : 1 po prodl. (1 : 1, 0 : 1) na pen. 4 : 2 Nizozemsko : Brazílie = 2 : 1 (0 : 1)
Argentina : Německo = 0 : 4 (0 : 1) Paraguay : Španělsko = 0 : 1 (0 : 0)

Výsledky semifinále

Nizozemsko : Uruguay = 3 : 2 (1 : 1)

Německo : Španělsko = 0 : 1 (0 : 0)

Zápas o 3. místo

Uruguay : Německo = 2 : 3 (1 : 1)

Finále

Nizozemsko : Španělsko = 0 : 1 po prodloužení

V úterý 13. července schválil francouzský parlament drtivou většinou hlasů svých poslanců, zákaz nošení muslimských oděvů zahalujících celou tvář žen. U muslimů vzbudil zákaz nevoli. Krok se čekal, francouzská politická scéna dávala najevo, že je pro zákaz. Pro zákon v parlamentu, kde má vláda většinu, hlasovalo 335 poslanců, proti byl jeden. Skoro celá opozice, tedy socialisté a komunisté, se odmítla hlasování

zúčastnit. Zákon zakazuje ženám nosit na veřejných prostranstvích včetně ulic nikáb nebo burku, které zakrývají celý obličej. Zákon musí ještě v září schválit senát. Pro zákaz je i francouzský prezident Nicolas Sarkozy. Většina Francouzů jej podporuje, země si zakládá na tom, že náboženství je odděleno od státu. Parlament už v květnu uvedl, že zahalování tváře je útok na rovnost mezi mužem a ženou a je v protikladu s hodnotami republiky. Pokud žena zákon poruší, bude muset zaplatit pokutu ve výši 150 eur. Pokud bude muž nutit ženu nebo dceru k nošení burky, hrozí mu až rok vězení a

30.000 eur pokuty. Obhájci lidských práv však normu vnímají jako diskriminační. Osud zákona nemusí být jistý, protože francouzský ústavní soud naznačil, že je možné, že jej označí za neústavní. Po schválení jej musí okamžitě posoudit. Navíc se ženy, které trvají na právu zahalovat si tváře, mohou obrátit i k evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku.

Už několik dní sužují vysoké teploty celou Evropu. V Budapešti se rtuť teploměru vyšplhala až ke čtyřicítce, v Rakousku horkem praskají silnice. Po výpadech rychlíků kvůli vedru minulý víkend v Německu se ve středu 14. července stal obdobný případ také ve Švédsku. Šest hodin zůstalo na 200 cestujících uvězněno v rychlíku ze Stockholmu do Göteborgu, který uvízl pro poruchu na trati. Nešla klimatizace, nebyla pitná voda, okna nebyla otvírací a dveře zůstaly zavřené. Teplota ve vagoně dosáhla brzy 50 stupňů Celsia. Mezi cestujícími se šířila panika, která

přerůstala v lynčovací nálady proti vlakovému personálu. Poté, co lidé začali omdlévat a obzvláště trpěly malé děti, vyrazil jeden 42 letý cestující kladivem okno, aby do vagonu pronikl vzduch. Po odtažení vlaku do nejbližší stanice náhradní

lokomotivou byli cestující s úpalem hospitalizováni, ostatní museli další řadu hodin čekat na náhradní vlak. Do Göteborgu dorazili se zpožděním 13 hodin a dráha jim nabídla jako odškodné dobropis na 200 švédských korun (asi 540 Kč), což vyvolalo novou vlnu rozhořčení cestujících. Podle meteorologů patří nyní k nejteplejším oblastem v Evropě Rakousko a konec veder je zatím v nedohlednu. Ve Vídni rtuť teploměru dosahuje tropickou třicítku už ráno kolem osmé hodiny, odpoledne se pak přibližuje ke čtyřicítce. Ještě o půlnoci teploměr ukazuje skoro 30 stupňů. Vedro prohřívá nečekaným způsobem i vodu Baltu, jinak známého jako moře pro otužilce. U Rujány a ostrova Usedom má voda 22 stupňů, což je stejně jako u řeckého ostrova Korfu. Zareagovaly na to už i ryby, které se stáhly do velkých hloubek. Vodu s obvyklou teplotou 15 až 16 stupňů našly až v hloubce 20 metrů.

Severokorejské zdravotnictví je v tak hrozném stavu, že tamní lékaři někdy provádějí amputace bez anestézie, v nemocnicích pracují při svíčkách, k dispozici nemají základní léky, topení ani elektřinu a často používají špinavé podkožní jehly.

Upozorňuje na to ve své zveřejněné zprávě mezinárodní organizace na ochranu lidských práv Amnesty International (AI). Státní systém zdravotní péče v KLR upadá již dlouhá léta s tím, jak se zhoršují potíže v jejím hospodářství. Podle AI mnozí ze zhruba 24 miliónů severokorejských obyvatel také trpí nemocemi spojenými s chronickou podvýživou, jako je tuberkulóza či chudokrevnost. Severokorejci strádají nemožností využívat právo na adekvátní zdravotní péči, z velké části vinou neschopnosti nebo kontraproduktivnosti vládní politiky, vysvětluje AI, která provedla rozhovory s více než čtyřmi desítkami Severokorejců, jimž se podařilo z KLR utéci. Zdravotnická zařízení v KLR upadají, sužují je časté výpadky proudu i dodávek tepla kvůli nedostatku elektrické energie – lékaři jsou pak nuceni pracovat buď jen za denního světla nebo při svíčkách. Pokud mají pacienti štěstí, pak při operacích dostanou anestézii, ne vždy však dostatečnou, aby byla bolest zcela potlačena. Bez základních léčiv zdravotnická zařízení v Severní Koreji prostě nemohou poskytovat takové služby, jako jsou chirurgické zákroky, aniž by ohrozila životy svých pacientů. Severokorejský

Severokorejský komunistický vůdce, Kim
čong-il.

uprchlík z provincie Hamgjong řekl, že lékaři mu amputovali levou nohu pod lýtkem, aniž mu dali anestézii. Kotník 24 letému muži totiž rozdrtil vlak, když spadl z jednoho z vagonů. „Pět asistentů mi drželo ruce a nohy, aby mi bránili v pohybu. Bolelo to tak hrozně, že jsem řval a nakonec i bolestí omdlel. Probral jsem se o týden později v nemocniční posteli,“ svěřil se. AI ale poukázala na to, že mnozí z dotázaných či jejich příbuzných platili lékařům cigaretami, alkoholem i penězi, aby se jim péče dostalo. „Lidé v Severní Koreji se neobtěžují chodit do nemocnice, když nemají peníze, jelikož všichni vědí, že musíte zaplatit za službu i ošetření,“ vysvětluje jiná uprchlice. „Pokud nemáte peníze, zemřete.“ V nemocnicích nejsou sterilizovány použité jehly, ložní prádlo se pravidelně nepere. Podle AI Severní Korea musí spolupracovat s dárci pomoci a zajistit transparentnost v rozdělování potravinové pomoci, a zaručit, aby byl lékařský personál adekvátně a pravidelně placen, aby mohl dobře plnit své povinnosti.

Ve čtvrtek 15. července zemřel v Londýně ve věku 84 let slavný dirigent a znalec české hudby sir Charles Mackerras, který se zásadním způsobem zasadil o šíření nejen operního, ale i symfonického díla Leoše Janáčka a pět desítek let spolupracoval s Českou filharmonií. Několik let bojoval s rakovinou, které v Londýně

podlehl. Povědomí o české hudbě šířil Mackerras v zahraničí přes půl století. V případě Leoše Janáčka se zasadil o to, že je dnes jeho operní dílo neodmyslitelnou součástí repertoáru na všech významných světových scénách. O českého skladatele se Charles Mackerras začal zajímat v roce 1947, kdy v Praze

studoval a byl žákem Václava Talicha. Mackerras se narodil australským rodičům 17. listopadu 1925 v městečku Schenectady, ve státě New York v USA. Vyrostl však v australském Sydney, kde absolvoval na místní konzervatoři hru na hoboj.

Česká republika i Slovensko mají novou vládu a první oficiální setkání premiérů Petra Nečase a Ivety Radičové se konalo v pondělí 19. července v Bratislavě.

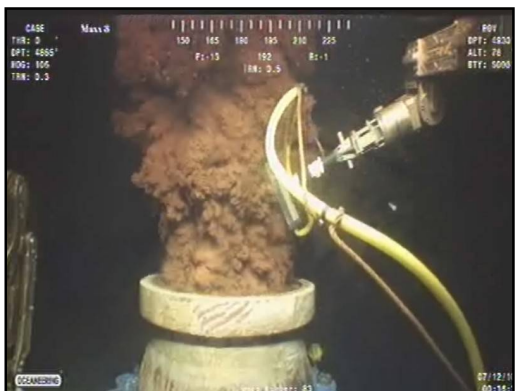
Nečas postupně jednal také s prezidentem Ivanem Gašparovičem a předsedou parlamentu Richardem Sulíkem. Nečas a Radičová v úterý společně navštíví Budapešť. Premiéři České republiky a Slovenska se při setkání domluvili na pravidelných

neformálních setkáních, jež se mají konat na Moravě. „První takové setkání se uskuteční po schválení programových prohlášení obou našich vlád v parlamentech,“ uvedla na společné tiskové konferenci slovenská premiérka Iveta Radičová. Slovenská

premiérka prozradila, že se s Nečasem znají delší dobu. „Během jedné doby jsme se střídali na postech ministrů práce, sociálních věcí a rodiny v našich zemích,“ uvedla Radičová. Vzájemné česko-slovenské vztahy Radičová charakterizovala termíny důvěra, přátelství a spolupráce. Nečas vyjádřil uspokojení, že se mu podařilo dodržet tradici, že první zahraniční návštěva českého premiéra vede vždy na Slovensko.

Americká pobřežní stráž v noci na pondělí 19. července oznámila, že z vrtu Macondo na dně Mexického zálivu, který minulý týden uzavřel zvon, zřejmě stále někudy uniká ropa, i když ropná společnost BP tvrdila, že zvon těsní. Nyní BP uvedla,

že zvažuje opět ropu z vrtu odčerpávat do tankerů. Vládní zmocněnec USA, který má na starost dohled nad ropnou katastrofou, sdělil v dopise těžařům, že testy tlaku provedené ve zvonu potvrdily další únik ropy z ložiska. Nařídil BP okamžitě informovat příslušné úřady, budou-li nalezeny další úniky. Allen dospěl k závěru, že z vrtu uniká ropa, protože

tlak ve zvonu je nižší, než se čekalo. BP to vysvětluje vyčerpáním ložiska. Allen je ale přesvědčen, že ropa z vrtu stále někudy uniká, možná přes slabší část dna moře. Podle těžařů ropa neuniká. „Jsme potěšeni, že nyní žádná ropa neuniká do Mexického zálivu a chceme provést další kroky, aby to tak zůstalo,“ sdělil zástupce BP, jenž má na starost řízení operace uzavírání vrtu. Od čtvrtka, kdy byl nový zvon sloužící jako uzávěr nasazen, už žádná ropa do moře neuniká. Kdyby ale byl ventil na vrcholu zvonu otevřen a nasazeno k němu potrubí, mohla by se ropa z ložiska odvádět do tankerů. Zvon by měl umožnit jímat a odvádět veškerou ropu unikající vrtem z ložiska ----- Ropa z mořské hladiny v Mexickém zálivu mizí rychleji, než se očekávalo. V úterý, 27. července, tedy sto dní od počátku úniku ropy do zálivu, to uvedli vědci z americké Národní oceánské a atmosférické správy. Podle ředitelky úřadu skvrnu neočekávaně rychle rozptylují bakterie. Dále podle ní z hladiny skvrna mizí také díky „agresivní snaze zamezit jejímu šíření“. To potvrdil i zmocněnec americké vlády nad ropnou havárií, když řekl, že záchranáři mají potíže najít na mořské hladině ještě nějakou ropu. Největší ekologická katastrofa v dějinách USA začala výbuchem metanu na ropné plošině Deepwater Horizon 20. dubna. Při následném požáru plošiny zemřelo jedenáct dělníků. Vrt je v současnosti zakryt a záchranáři se ho chystají zapečetit.

**Gigantická vodní přehrada Tři soutěsky na nejdelší čínské řece Jang - c'-
ťiang prochází první zatěžkávací zkouškou od svého dokončení vloni. Jen za poslední
noc, z 19. na 20. července, v ní voda vystoupala o čtyři metry a v současnosti se
nachází už jen asi 20 metrů pod maximem. Úřady se snaží zadržováním vody omezit
dopady ničivých záplav při horním toku ve střední a jižní části země. Nejhorší povodně**

**byly v roce 1998, kdy zemřely přes
4.000 lidí. Ty současné postihly přes
35 miliónů obyvatel, 1,2 miliónu se
kvůli nim muselo přestěhovat.
Přehrada Tři soutěsky v provincii Chu
- pej je největší na světě a za zhruba
půl biliónu korun byla vybudována
právě proto, aby zabránila rozsáhlým**

**záplavám na dolním toku Jang -c'-
ťiang. Kvůli její stavbě bylo přemístěno na 1,4
miliónu obyvatel. Přehrada v noci na úterý 20. července zaznamenala přítok 70.000 m3
vody za sekundu a ve stejném čase vypouštěla 40.000 m3.**

**Masová panika vypukla z neznámých důvodů v sobotu 24. července na
technopárty Loveparade v německém Duisburgu. V davu zemřelo dvacet jedna lidí,
dalších tři sta čtyřicet šest osob bylo zraněno, z toho 45 těžce. Panika vypukla v tunelu v
ulici Karl-Lehr-Strasse. Samotná Loveparade pokračovala nějakou dobu dál s tím, že
policie žádné nové účastníky na místo nepouštěla. Chtěla tak předejít další panice mezi**

**lidmi. „Neměl jsem možnost úniku, lidé
stáli proti mně jako zeď. Měl jsem
strach, že umřu,“ popsal své pocity
osmnáctiletý fanoušek technohudby
Marius. Místo se vyliďňuje velmi
pomalu, všude v okolí je velké množství
sanitek. Dálnice nyní slouží jako
přistávací plocha pro záchranné**

**vrtulníky. Záchranáři na dálnici vybudovali také polní nemocnice, ve kterých ošetřují
zraněné. „Nikdy jsem nezažil něco takového. Viděl jsem pětadvacet lidí ležet na
hromadě. Křičel jsem, lidé se dusili. Viděl jsem mrtvé – seděl tam kluk, celý bledý. Chtěl
jsem mu podat vodu, ale sanitář mi řekl, že už to nemá cenu, že je mrtvý,“ řekl 21letý**

mladý muž. Na rozdíl od minulých let se letos Loveparade konala na oploceném místě na okraji města, mezi hlavním nádražím a uzavřenou městskou dálnicí. Podle německých médií se úzký přístupový tunel stal trychtýřem, v němž se srazily dva proudy návštěvníků. Jedni se chtěli co nejrychleji dostat na technoparty a druzí naopak směřovali ven. V prostoru vypukla panika. Technoparty navzdory neštěstí pokračuje, podle organizátorů se jí účastní 1,4 miliónu lidí. Loveparade je považována za jednu

z hlavních akcí v Porúří, které se letos honosí titulem kulturní metropole Evropy. Technoparty vznikla v roce 1989 v Berlíně, po několika letech se silně rozrostla a počtem účastníků se stala obtížně zvladatelná. Když ji Berlín v roce 2007 ze svých ulic nepřímou vypudil, ujala se akce města

v Porúří s tím, že se v pořadatelské budou střídat. Po Essenu a Dortmundu byla v roce 2009 na řadě Bochum, kvůli stavebním úpravám ve městě se však akce nakonec nekonala ----- Loveparade byla vždy mírumilovná akce, kde lidé demonstrovali své štěstí, hrozné sobotní události ale tento obrázek přebily,“ řekl zakladatel párty Rainer Schaller. „Z respektu k obětem, jejich rodinám a přátelům, se akce v budoucnu konat nebude, je to konec Loveparade,“ dodal.

Pondělí 26. července – Silné záplavy si v letošním roce vyžádaly život více než 700 Číňanů. Několik desítek jich je stále pohřešovaných, a tak finální číslo obětí pravděpodobně ještě stoupne. Nyní však Čínu trápí silné nánosy bahna, které po povodních zůstaly v mnoha městech. Do boje s nimi vyrazili záchranáři, hasiči, ale i speciální vojenské jednotky. Záplavy postihly tři čtvrtiny čínských provincií a v 25 řekách dosáhla hladina vody rekordní výše. Zničeno bylo 645.000 domů a celkové škody byly vyčísleny na 142,2 miliardy jüanů (414 miliard korun). Letošní záplavy jsou jedny z nejničivějších od roku 1998, které byly nejhorší za posledních 50 let a vyžádaly si zhruba 4.150 obětí. Období dešťů v této oblasti stále

ještě neskončilo, potrvá celý srpen ----- Pokračující katastrofální záplavy ohrožují již tři čtvrtiny země, uvedly ve středu 28. července čínské úřady. Voda v největší přehradě světa Tři soutěsky vystoupala do výše 158 metrů. Maximální kapacita

díla je přitom 175 metrů. Povodně podle poslední bilance připravily o život 832 lidí. Obětí ale bude více, neboť přes 400 dalších lidí je pohřešováno. Největší úhrn dešťových srážek za poslední desetiletí způsobily rozsáhlé škody zejména ve střední a jižní Číně. Někde ovšem napršelo nejvíce za posledních sto

let. Škody dosáhly v přepočtu zhruba 424 miliard korun, zničeno bylo okolo 680.000 domů a obydlí. Podle odborníků ve středu přehradou Tři soutěsky protékalo 56.000 metrů krychlových vody za sekundu.

Španěl, jemuž lékaři v březnu jako vůbec prvnímu člověku na světě transplantovali celý obličej, se v pondělí 26. července poprvé ukázal na veřejnosti.

Jednatřicetiletý muž označovaný jako Oskar, poděkoval před televizními kamerami v Barceloně především lékařům z místní nemocnice Vall d' Hebron, kteří zákrok prováděli, a dárci. Oskar měl během tiskové konference potíže hovořit. Až donedávna

nemohl sám dýchat nebo přijímat potravu poté, co se před pěti lety nešťastnou náhodou střelil do obličeje. Lékaři mu v březnu během 24 hodinové operace nasadili nové čelisti, nos, lícní kosti, svaly, zuby či víčka. Podle šéfa týmu chirurgů

Joan Perea Barreta, který rozhodl o Oskarově propuštění, bude muž potřebovat další rok až rok a půl fyzioterapie, než jeho obličej znovu nabude až 90 procent svých funkcí. Oskar nyní může pít a přijímat měkkou potravu. Mluví, i když s potížemi, už dva měsíce. Rovněž se do jeho obličeje vrátila citlivost a rostou mu vousy. Dvakrát od operace se ale už dostavila odmítavá reakce organismu a Oskar stále nemůže úplně zavřít oči. První transplantace obličeje, byť částečná, byla provedena ve Francii v roce 2005. Od té doby následovala více než desítka dalších.

V úterý 27. července, po více jak 20 letech, přestal ve Spojených státech vycházet časopis Americké listy, který přinášel zprávy z domova českým i slovenským krajanům. Za jejich koncem byly rodinné důvody, touha odejít na vrcholu, dělat něco jiného, ale i finance. Řekl to Petr Bísek (foto), který list vydával se svou manželkou a

který za svou činnost v Česku získal několik vyznamenání. Časopis si na sebe během své existence dokázal vydělat z prostředků od předplatitelů a z reklamy. Bísek řekl, že nikdy nepobíral žádnou dotaci, aby zůstal nezávislý, i když v minulosti nějaké nabídky tohoto

druhu měl. Kvůli úbytku předplatitelů Amerických listů v posledních letech by ale už vydavatel musel sáhnout do vlastních úspor na důchod. Čtenáři jsou z konce Amerických listů podle Bíska zklamaní. „Až nás to překvapilo, až nám to trošku hryže svědomí,“ podotkl vydavatel. Nebojí se ale toho, že by po něm někdo nepřevzal štafetu. Krajský tisk v USA vychází již více než 150 let. On sám kdysi navázal na činnost vydavatele Amerických listů Franka Švehly, který časopis přestal vydávat v roce 1989. Vdova po Franku Švehlovi pak v roce 1996 přenechala Bískovi název časopisu. Bísek svůj časopis původně v roce 1990 začal vydávat jako Československý týdeník ----- Vydavatel odešel z Československa přes Švédsko do USA se svou manželkou Věrou v roce 1965, když mu bylo 24 let. Ve Spojených státech pak pracoval jako typograf, postupně si pořídil vlastní firmu. Výrazně se také podílí na krajských aktivitách.

U pákistánského hlavního města Islámábádu se ve středu 28. července za špatného ranního počasí zřítíl Airbus A321 se 152 lidmi na palubě. Pákistánská vláda

odpoledne uvedla, že z místa tragédie byla vyzvednuta všechna těla. Tragédii nikdo nepřežil, i když někteří pákistánští ministři uváděli, že zachráněných je mezi pěti a osmi. Podařilo se také najít černé skříňky. Letadlo narazilo do hor Margalla severně od města, kde má mnoho lidí

domy a chaty. „Z místa se kouří, je těžké se na něj dostat, protože tam nevedou žádné

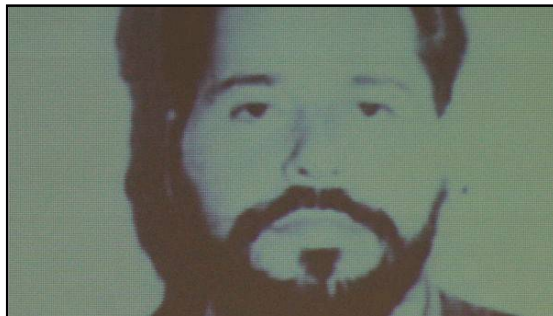
cesty,“ říkají místní lidé. Na místě v deštivém dni zasahují záchranáři. Stroj patřil společnosti AirBlue, která využívá na svých linkách Airbusy A320 a A321. Letadlo letělo z Karáčí. Všichni pasažéři byli Pákistánci. Podle svědků letělo nezvykle nízko. „Ztratilo rovnováhu a viděli jsme, jak padá,“ popsal svědek. Věž ztratila s letounem kontakt několik minut před plánovaným přistáním.

Španělská tradice býčích zápasů, proti nimž se bouří ochránci práv zvířat, může být ohrožena. Ve středu 28. července o jejich zákazu v Katalánsku rozhodl místní parlament. Petici požadující zákaz zápasů podepsalo 180.000 lidí, kteří je označují za barbarské a přežilé. Pro zákaz zápasů s býky hlasovalo 68 poslanců, 55 hlasovalo proti. Očekával se těsný výsledek hlasování i schválení zákazu, aby Katalánci

dali najevo, že se liší od zbytku Španělska. Hlavní strany v Katalánsku se před hlasováním rozhodly pro neobvyklý krok, umožní členům své strany hlasovat podle vlastního vědomí a svědomí a nebudou je vázat povinností loajality vůči partaji. V Barceloně je jedna z nejstarších arén pro býčí zápasy v zemi, ale zájem o tento druh zábavy tam upadá. Většinu návštěvníků tvoří turisté, uvádí BBC. Zastánci zápasů ale tvrdí, že corrida je umělecká forma a součást španělské kultury a historie, takže je potřeba ji zachovat. Zastánci zápasů se také bojí, že už samotné hlasování může způsobit dominový efekt v dalších částech Španělska a nakonec bude zákaz prosazen. Některé španělské regiony, včetně Madridu, oznámily, že býčí zápasy zanesou na svůj seznam kulturního dědictví, aby je chránily.

Ignacio „Nacho“ Coronel, jeden z nejvyšších bossů mexické drogové scény, byl zabit při čtvrtěční přestřelce s vládními vojáky. Je to zatím největší úspěch v tažení mexického prezidenta Felipeho Calderóna proti drogovým gangům. Coronel patřil k mocnému drogovému kartelu Sinaloa, který operuje v severozápadním Mexiku. Byl zastřelen při armádní razii na předměstí Guadalajary v západomexickém státě Jalisco. Podle armádních zdrojů zahájil palbu na postupující vojáky, kteří střelbu opětovali. Než zahynul, jednoho vojáka zabil a jednoho zranil. Při akci byl zadržen

další drogový boss Francisco Quinonez Gastelum, který je považován za Coronelovu pravou ruku. Ve Spojených státech byl na šestapadesátiletého Coronela vydán zatykač s odměnou pět miliónů dolarů (asi 100 miliónů korun) za pomoc při dopadení. Americké úřady ho označovaly za hlavního dodavatele metamfetaminu na americký trh ----- V severomexickém městě Ciudad Juárez, kde byly od začátku loňského roku zabity při přestřelkách soupeřících drogových gangů 4.000 lidí, byl v pátek na neurčito uzavřen americký konzulát. Oficiálním důvodem je bezpečnostní prověrka. Konzulát Američané nakrátko zavřeli už letos v březnu, kdy nájemní vrazi zastřelili tři jeho externí spolupracovníky.

Pákistánské úřady uvedly v pátek 30. července, že nejhorší záplavy od roku 1929 vyvolané na severozápadě země monzunovými dešti si vyžádaly za tři dny 430 obětí. Nejvíce je postižena oblast Chajbar Pachtunchva, kde zemřelo 300 lidí. Jen v hlavním městě provincie Pěšaváru napršelo za tři dny 302 milimetrů vody, uvedla BBC. Jde o největší množství srážek za několik posledních desetiletí. I v dalších částech provincie spadlo 250 až 300 milimetrů, což vedlo k prudkému vzestupu hladin řek. Ministr informací provincie uvedl, že 400.000 lidí muselo opustit své domovy. Mnohé vesnice voda smetla z povrchu zemského. Prší i v dalších oblastech Pákistánu, v

Pandžábu deště zničily úrodu. I v hlavním městě Islámábádu napadalo na 190 milimetrů srážek, hustý déšť komplikoval i práci záchranářů po pádu Airbusu A321 společnosti BlueAir, na jehož palubě zahynulo 152 osob. Část čtvrtí metropole byla odříznuta. Kašmír zase postihly

sesuvy půdy a v jeho správním středisku Muzaffarabádu nejde proud a chybí pitná voda. V Kašmíru a v Chajbar-Pachtunchva zemřelo celkem 325 lidí. Dalších 60 osob zemřelo při afghánských hranicích ----- Na nejméně 1.500 stoupl počet obětí záplav v Pákistánu, které jsou nejhorší za 80 let. Chybí zde potraviny i pitná voda. Nejvyšší počet mrtvých evidují v údolí Svát, zasažena je především provincie Chajbar Pachtunchva, kde záplavy a sesuvy půdy postihly 1.500.000 lidí. Desítky vesnic byly doslova smeteny z povrchu zemského. „Odhadujeme, že kolem 100.000 osob, převážně dětí, bylo nakaženo nemocemi zažívacího systému či cholerou,“ prohlásil ministr zdravotnictví nejhůře poznamenané provincie Chajbar.

SRPEN 2010

OBSAH: 1) Velké požáry lesních porostů v Rusku, 2) Pokračování lesních požárů v Rusku, 3) 65. výročí svržení atomové bomby na Hirošimu, 4) Sesuvy půdy na severozápadě Číny, 5) Vláda Ivety Radičové získala důvěru slovenského parlamentu, 6) Japonský premiér se jasně a zřetelně omluvil asijským zemím za způsobená utrpení během 2. světové války, 7) Po sedmnácti dnech se záchranářům podařilo v chilském kovodole nalézt 33 uvězněných horníků, 8) 80. narozeniny sira Seana Conneryho 9) Katastrofální povodně na jihu Pákistánu, 10) Masakr po střelbě samopalem v bratislavské městské části Devínska Nová Ves, 11) 30. výročí podpisu dohody mezi polskou vládou a odborovým hnutím Solidarita, 12) Ukončení operací americké armády v Iráku.

Pondělí 2. srpna - Na třicet čtyři vzrostl podle počet obětí lesních požárů v Rusku. Je evidováno 22.000 požárů lesů a porostů, která zasáhly už 557.000 hektarů. Za velké se dá označit 7.000 z nich. Nejasná je situace kolem města Sarov u Nižního Novgorodu, kde se nachází největší ruské centrum pro vývoj atomových zbraní. Ministr ruské vlády pro mimořádné situace Sergej Šojgu řekl, že ohnisko požáru ještě nebylo lokalizováno a počet osob zapojených do hašení bylo nutné zvýšit desateronásobně. Dým stoupající z okolních lesů znemožňuje nasazení letectva. Nejvíce obětí si oheň vyžádal v oblasti města Nižnij Novgorod, kde zahynulo 19 lidí a zničeno

bylo 759 domů. Za kritickou je označována situace ve Voroněži, kde už pátým dnem hasiči, armáda a místní obyvatelstvo bojují s ohněm na samých hranicích města. Zemřelo tam pět osob. Oheň se šíří také u Rjazaně, kde si vyžádal čtyři mrtvé. Bez střechy nad hlavou se ocitly před

dvě tisícovky lidí. K šíření požáru napomáhá nejen vítr, ale hlavně velmi vysoké teploty, které se blíží čtyřiceti stupňům, a tuto magickou hranici mají v příštích dnech překročit. Může padnout i rekord v Moskvě, kde v červenci naměřili 38,2 stupně. Za posledních 24 hodin podařilo hasičům zachránit před postupujícím ohněm na 265 měst a obcí. Mnoho měst včetně Moskvy je ale zahaleno v hustém zapáchajícím dýmu z hořících rašelinišť. Zdravotníci radí lidem nevycházet, děti, starší lidé a nemocní mají používat roušky. Vláda odhaduje škody na nejméně 4,6 miliardy rublů. Lidem v akutních problémech – tedy bez střechy nad hlavou – poskytuje deset až dvacet tisíc rublů.

Plocha lesů zasažených požáry v Rusku ve čtvrtek 5. srpna dále vzrostla na 196.000 hektarů. Ministerstvo pro mimořádné události současně potvrdilo, že počet obětí dosáhl čísla padesát. S ohněm bojuje 161.876 lidí včetně vojáků, kteří využívají 26.384 kusy požární techniky včetně 56 vodních bombardérů. Centrem boje je jaderné středisko Sarov. Na město se z jihu a západu valí osmnáct kilometrů široká fronta

souvislého ohně ze sousední přírodní rezervace. Hlavní úsilí armády a hasičů se soustřeďuje na vybudování ochranného pásma zbaveného vegetace, které postup požáru zastaví. Podle ruských úřadů byl z města ve středu preventivně vyvezen veškerý jaderný materiál a výbušniny. Oblak páchnoucího dýmu a smogu, který leží nad ruskou metropolí, není už tak hustý, i když teploty v metropoli neklesají. Meteorologové varují, že během dne se kvalita ovzduší opět zhorší a teploty se mají vyšplhat ke 40 stupňům Celsia. Zvláštní režim byl vyhlášen i ve vězeňských pracovních táborech, kterých je v centrálním Rusku a Povolží na 300. V nejhroženějších z nich se připravuje evakuace odsouzených.

6. srpna 2010 si Hirošima připomněla 65. výročí svržení americké jaderné pumy. Vzpomínkové slavnosti se poprvé v historii zúčastnil americký velvyslanec v Japonsku a generální tajemník OSN. Americký velvyslanec John Roos a šéf OSN Pan Ki-mun se ceremonie zúčastnili spolu se zástupci více než 70 zemí světa. Jaderná bomba byla na Hirošimu svržena 6. srpna 1945 v 8,15 místního času. Přesně v tuto minutu se na hirošimském památníku rozezněl zvon míru. „Kvůli budoucím generacím

musíme nadále spolupracovat na uskutečňování světa bez jaderných zbraní,“ prohlásil v Hirošimě Roos, jenž si už před rokem získal obdiv mnohých Japonců, když několik týdnů po svém příjezdu do Tokia Hirošimu navštívil. Ohlášenou první účast oficiálního představitele USA pozorovatelé už před ceremonií vnímali jako možnou přípravu terénu pro návštěvu prezidenta Baracka Obamy v Hirošimě. Žádný úřadující americký prezident dosud toto japonské město nenavštívil. Obama přitom několikrát předestřel vizi světa bez jaderných zbraní. Pan

Ki-mun připomněl, že na září do New Yorku svolává konferenci o jaderném odzbrojení. „Dokud budou existovat jaderné zbraně, budeme žít v nukleárním stínu,“ řekl generální tajemník OSN. Japonský premiér Naoto Kan ocenil přítomnost amerického velvyslance i šéfa OSN. Slibil, že Japonsko neuvolní zákaz vlastnění, výroby a dovozu jaderných zbraní, který na sebe samo uvalilo, a že bude aktivně předkládat odzbrojovací návrhy. Starosta Hirošimy Tadatoši Akiba vyzval japonskou vládu, aby se vzdala jaderného deštníku svého bezpečnostního partnera, Spojených států. Haruko Moritaki z Hirošimské aliance pro odstranění jaderných zbraní však vyjádřil názor, že přítomnost amerického představitele přichází pozdě. Připomněl, že USA se svržením

jaderných pum na japonská města Hirošima a Nagasaki v závěru druhé světové války staly jedinou zemí, která takový útok v dosavadní historii podnikla proti jinému státu. V Hirošimě na následky výbuchu zemřelo asi 140 tisíc lidí. Nagasaki potkal

stejný osud 9. srpna, výbuch si celkem vyžádal více než 80 tisíc životů. O šest dní později Japonsko kapitulovalo a ukončilo tím druhou světovou válku ----- „Použití atomové bomby v této konkrétní situaci byla ta nejužitečnější jednotlivá věc, kterou jsme za celou válku udělali! Svrhli jsme bombu, zmařili mnoho japonských životů, ale mnoho amerických jsme zase zachránili tím, že jsme se nemuseli v Japonsku vylodit. Oni by bývali bojovali do posledního muže, jak k tomu byli vycvičení ... Zeptejte se kteréhokoli vojáka v Pacifiku, který by se býval měl invaze zúčastnit! Řekl by vám to samé ...“ **Kronikář** s tímto názorem beze zbytku souhlasí!! ----- Americký historik Warren Kozak v komentáři pro list Wall Street Journal správně upozornil, že americká účast na pietním aktu by měla také vést Japonce, aby se zamysleli nad svou rolí v druhé světové válce a přehodnotili ji. Připomíná, že nebýt císařského Japonska, v oblasti Pacifiku, Dálného východu a jihovýchodní Asie by v letech 1937 až 1945 neprobíhala žádná válka. „Zaměření se na atomové bomby vykresluje Japonce jen jako oběti. To ale oni nebyli. Japonci stejně jako jejich němečtí spojenci, byli oddáni snaze dobýt svět a zničit další lidi, kteří neodpovídali jejich rasovým teoriím,“ uvedl historik a dodal, že v důsledku války vedené Japonci v oblasti zemřelo na 17 miliónů Asiatů. A navíc připomíná, že je skutečně možné, že svržení bomb zachránilo statisíce životů. Odhadovalo se totiž, že invaze do Japonska si vyžádá milión obětí z řad spojenců a dva milióny mrtvých Japonců.

Na 702 vzrostl podle údajů z úterý 10. srpna počet obětí sesuvů podmáčené půdy na severozápadě Číny. Číslo nemusí být konečné, protože se pohřešuje dalších 1.042 lidí. Úsilí záchranářů zesílilo poté, co se z trosk podařilo vyprostit živého 52letého muže, který pod závalem přežil šedesát hodin. V Tibeťany obývané provincii Kan-su se po sobotních přívalových deštích sesula podmáčená půda a vylila se z koryta

řeka Paj-lung. Okresní město Čou-čchü se čtyřiceti tisíci obyvateli bylo z poloviny zaplaveno a zavaleno bahnem. K velkému počtu obětí přispěla skutečnost, že vlna bahna z utrženého svahu hory zasáhla město v noci. Část domů pohřbila a další zničila. Pokryla oblast o délce

pěti kilometrů a šíří půl kilometru. Zavalila i koryto řeky, která se následně vylila z břehů. Podle záchranářů však stále je naděje, že se podaří vyprostit ještě další lidi. Podle nich byly zaznamenány ještě v dalších budovách zvuky přeživších. Na místě zasahuje 7.000 vojáků a záchranářů i hasičů. Sesuv půdy postihl Čínu jen chvíli poté, co se země musela vypořádat s mohutnými povodněmi. Ty si vyžádaly 2.100 mrtvých a nezvěstných.

Pravicová vláda premiérky Ivety Radičové získala v úterý 10. srpna důvěru v parlamentu. Poslanci zároveň schválili programové prohlášení její vlády. Vládu podpořilo všech 79 vládních poslanců. Proti hlasovalo 66 poslanců opozice. Po červnových parlamentních volbách sestavila vládu pravicová koalice. Součástí koalice jsou Slovenská demokratická a křesťanská unie (SDKU), strana Svoboda a Solidarita (SaS), Křesťanskodemokratické hnutí (KDH) a strana Most-Híd. Pravice vystřídala u moci koalici strany Smer – sociální demokracie Roberta Fica, Lidovou stranu HZDS Vladimíra Mečiara a Slovenskou národní stranu Jána Sloty. Nová koalice disponuje

křehkou většinou 79 hlasů ve 150členném parlamentu. Prioritou kabinetu premiérky Radičové je vyrovnané hospodaření státu, nulová tolerance korupce, dostatek pracovních příležitostí a aktivní občanská společnost. Vláda chce podporovat vzdělané

lidi a zabezpečit všem občanům přístup ke kvalitní zdravotní péči. Několikadenní parlamentní debata o programu se od začátku změnila v ostrou slovní přestřelku mezi poslanci vládní koalice a opozicí.

Japonský premiér Naoto Kan se v neděli 15. srpna, při příležitosti 65. výročí kapitulace ostrovního císařství ve druhé světové válce, jasně a zřetelně omluvil asijským zemím za způsobená utrpení. „Cítíme hlubokou lítost a nabízíme svou upřímnou soustrast těm, kteří trpěli, a jejich rodinám. A obnovujeme svůj slib nikdy nevést válku, slibujeme udělat maximum pro to, aby se dosáhlo věčného světového míru a už nikdy se nezopakovala tragická chyba vést válku,“ řekl Kan na slavnostním

vzpomínkovém aktu v Tokiu, jehož se zúčastnili i císař Akihito a císařovna Mičiko. Kan rovněž uvedl, že ani on, ani členové jeho kabinetu nenavštíví kontroverzní svatyni Jasukuni, kde jsou pohřbeni padlí ve válkách, včetně japonských válečných zločinců odsouzených Tokijským mezinárodním tribunálem a jejíž muzeum vykresluje japonské výboje jako ušlechtilý počin. Stalo se tak vůbec poprvé, kdy se návštěvě svatyně vyhnula celá japonská vláda. Kan se minulý týden omluvil Jižní Koreji za koloniální nadvládu a utrpení. Císařské Japonsko páchalo v Asii zvěrstva – nutilo Korejce bojovat ve své armádě, pracovat v otrockých podmínkách a ženy musely sloužit jako prostitutky ve vojenských nevěstincích.

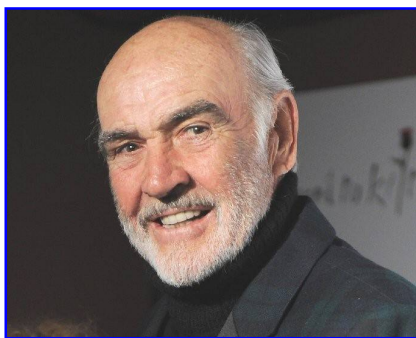
Po sedmnácti dnech, v pondělí 23. srpna, se záchranářům podařilo v chilském kovodole nalézt 33 uvězněných horníků. Všichni jsou naživu, uvedl prezident země Sebastian Pinera. Když záchranáři začali v neděli za přítomnosti prezidenta opět

prozkoumávat důl, zaslechli rány kladiv. Poté se s nimi podařilo navázat kontakt a na papírku přišlo potěšující sdělení napsané červeným fixem: „Všech nás třiatřicet je v pořádku v úkrytu.“ Do té doby nebylo o osudu horníků nic známo a panovaly obavy, že muži zahynuli. Pracovali v dole San José u města Copaipe v hloubce 700 metrů, když se sesula skála. Záchranáři nejprve plánují posílat jim útlým otvorem jídlo

a vodu i komunikační zařízení. Záchrana ale potrvá nejméně čtyři měsíce. „Vyhlobit šachtu o průměru 99 centimetrů bude trvat nejméně 120 dní,“ řekl vedoucí záchranných operací. Nová šachta se musí vyhloubit proto, že ta hlavní se v dole na měď a zlato s 5. srpna propadla ----- Chilští záchranáři po celonoční práci zpevnili vrt vedoucí k útočišti 33 zavalených horníků a dopravili jim touto cestou také první potraviny. Technici v noci pomocí dlouhé hadice vyztužili zdi patnácticentimetrové sondy metalickým gelem, aby snížili riziko dalších závalů a usnadnili dopravu materiálu v kapslích nazývaných „palomas“ (holubice). První „holubice“ dopravila horníkům vodu a jídlo ve formě vysokoenergetického glukózového gelu, neboť se předpokládá, že muži, kteří se vyskytují v hloubce 688 metrů, výrazně zhubli. Průběžně jsou vysílána také malá pouzdra s dalšími potravinami a vodou, případně kyslíkem, když to bude zapotřebí. Horníkům bylo dostali už také audio a video přístroje, aby mohli lépe komunikovat se záchranáři i se svými blízkými. Technici také již vytvořili další dva užší vrty, aby nebyl s horníky přerušen kontakt ani, když budou rozšiřovat hlavní chodbu.

25. srpna 1930 se narodil Sean Connery, který chtěl být původně fotbalistou. Nakonec se stal hercem a nejvíce se proslavil jako první představitel Jamese Bonda. Díky sportovní minulosti i roli slavného agenta ho mnoho fanynek i kolegyň označuje za „sexy muže století“. Poslední film, Liga výjimečných, natočil v roce 2003 a v posledních letech se tento edinburský rodák a horlivý skotský patriot věnoval hlavně psaní paměti. Svůj herecký důchod tráví na Bahamách a do domovské země, kde nežije už přes 50 let, se prý vrátí, až Skotsko získá nezávislost na Británii. „Za to, že jsem stále k poznání a

zachovalý, vděčím dobré skotské whisky,“ prozradil svůj recept na věčné mládí herec, který byl v roce 2000 pasován královnou Alžbětou II. na rytíře. Slavného agenta 007 si zahrál v letech 1962 až 1971 v šesti bondovkách a v jednom remaku z roku 1983, prestižního Oscara ale získal až v roce 1987 za vedlejší roli ve filmu Neúplatní. Postava chicagského policisty Jima Malonea mu konečně pomohla definitivně prolomit „bondovské“ prokletí. Connery vyrůstal v chudých poměrech. Ve třinácti letech opustil školu a v šestnácti vstoupil do britského Královského námořnictva. Odtud odešel po třech letech kvůli žaludečním vředům. Jak vzpomíná v knize „Být Skotem,“ coby mladík si

vydělával jako mlékař, leštič rakví nebo model aktů. Ze všeho nejvíc prý ale toužil stát se fotbalistou. „Chtěl jsem pracovat, vydělávat peníze a hrát fotbal,“ napsal. S herectvím začal nejprve v divadle. Jednou z jeho prvních hlavních filmových rolí byl korespondent BBC ve válečném milostném dramatu *Jiný čas, jiné místo* (1958), kde se po jeho boku objevila Lana Turnerová. V roce 1962 měla premiéru první bondovka *Dr. No* a o osudu Conneryho bylo rozhodnuto. Stala se z něho celebrita i idol mnoha ženských srdcí a pro spousty fanoušků je dodnes jediným opravdovým Bondem. Bondem byl Connery šestkrát, naposledy ve filmu *Diamanty jsou věčné* (1971). Ze 70. a 80. let vyčnívají z Conneryho filmografie snímky *Vražda v Orient-expresu* (1974), *První velká vlaková loupež* (1979), *Jméno růže* (1986), *Highlander* (1986), oscaroví *Neúplatní* (1987) a *Indiana Jones a Poslední křížová výprava* (1989). V 90. letech zaujal ve snímcích *Hon na ponorku* (1990), *Vycházející slunce* (1993) nebo *Skála* (1996). V roce 2003 v Praze osobně uvedl evropskou premiéru svého zatím posledního filmu *Liga výjimečných*, na kterém se podílel i jako spoluproducent. Jeho část natáčel rok předtím v české metropoli, kde štáb zastihly povodně. Tvůrci filmu se rozhodli část výtěžku z premiéry věnovat ve prospěch veřejné sbírky na pomoc obětem povodní.

Pátek 27. srpna – Na jihu Pákistánu v provincii Sindh ztratil za pouhé dva dny kvůli povodním střechu nad hlavou milión lidí. Rozvodněná řeka Indus tak zaplavuje další a další mísa. V pátek OSN uvedla, že o střechu nad hlavou přišlo v Pákistánu už sedm miliónů lidí. V noci na pátek došlo k dalšímu protržení břehů velmi blízko Thatty. Proto byla nařízena evakuace celého města. Obyvatelé Thatty se přesouvají do okresů

Karáci a Hajdarábád. K evakuaci jsou využívány čluny, autobusy, vrtulníky, cokoli. Do akce se zapojila armáda, námořnictvo a další. Thatta, která se nachází asi 70 kilometrů východně od sindhské metropole Karáci v deltě Indu, má oficiálně

kolem 300.000 obyvatel, v posledních týdnech zde ale našla útočiště také řada lidí z okolních oblastí ohrožených povodněmi. Ti jsou nyní nuceni vydat se znovu na cestu. V noci na dnešek město opustilo asi 175.000 lidí. Dále po proudu bylo evakuováno na 400.000 lidí z dalších velkých měst Sudžavim Mir Pur Batoro a Daro. Záplavy vyvolané nezvykle silnými monzunovými dešti si v Pákistánu vyžádaly na 2.000 obětí a postihly přes 17 miliónů osob.

Sedm mrtvých a 15 zraněných si v pondělí 30. srpna vyžádala střelba na jednom z bratislavských sídlišť. Neznámý muž střílel brokovnicí a samopalem do oken paneláků v městské části Devínska Nová Ves, později pak spáchal sebevraždu. Mezi zastřelenými v jednom bytě panelového domu byly čtyři ženy a jeden muž, další člen rodiny byl usmrcen, když vcházel do domu. Náhodně byla zastřelena dvaapadesátiletá žena, který vyšla v okamžiku divoké střelby na balkon. Vrah, bývalý voják s pověstí

podivínského samotáře, po usmrcení romské rodiny Putíkových vyšel z domu a bezhlavou palbou na ulici zranil další lidi. Na některé mířil, ale nevystřelil, s jinými prý dokonce hovořil. Když ho obklíčila policie, střílel se do hlavy. Masovým vrahem byl člen střeleckého klubu Lubomír Harman (48 let), který nebyl nikdy profesionálním vojákem ani policistou. Základní vojenskou službu

vykonal v letech 1981 až 1983. V Devínské Nové Vsi bydlel od roku 1989. Pracoval v několika firmách. Od srpna 2008 byl nezaměstnaný. Byl aktivním členem střeleckého klubu vojáků v záloze. Byl držitelem zbrojního průkazu a legálně vlastnil šest zbraní. Jednou z nich byla zbraň ČZ 858 Taktika, která je českou modifikací samopalu vzor 58 a je přizpůsobená na střelbu jednotlivými ranami. Na zbraň měl Harman i kupní povolení. Nelze však vyloučit, že si zbraň doma předělal na střelbu dávkami, což by znamenalo, že v takovém případě by jí měl nelegálně.

31. srpna 1980 podepsali zástupci odborového hnutí Solidarita dohodu s představiteli vládnoucí komunistické Polské sjednocené dělnické strany. Shodli se na takzvaných srpnových dohodách. Letošní oslavy 30. výročí založení prvních nezávislých odborů ve východním bloku pokazil fakt, že se jich odmítl zúčastnit první předseda Solidarity Lech Walesa. Šestašedesátiletý Walesa oznámil, že je příliš unavený a oslav 30. výročí podpisu tzv. Gdaňské dohody, na jejímž základě Solidarita vznikla, se nezúčastní. Za jeho neúčasti je však spíše hluboký rozpor se současným vedením Solidarity. Někdejší první nekomunistický prezident Polska hnutí

vyčítá, že se plete do politiky a podporuje opoziční stranu Právo a spravedlnost. Před čtyřmi roky dokonce ze Solidarity vystoupil. Přestože je Solidarita dnes už spíše historickou záležitostí, má stále politický náboj. Solidarita je ceněnou marketingovou značkou a dvě hlavní politické síly (vládní Občanská platforma Donalda Tuska a opoziční Právo a spravedlnost Jaroslawa Kaczynského) bojují o to, kdo z nich bude vnímán jako opravdový dědic této tradice. Současné oslavy mají pro Poláky několik významů. Solidarita především představuje most, který spojuje historické polské republiky s tou současnou a překlenuje dobu komunismu. Zapadá tak do dlouhé řady

bojů o svobodný stát, který začíná povstáními proti Rusku v 19. století a pokračuje přes odboj během druhé světové války. Solidarita je také nostalgickou vzpomínkou. Období od srpna 1980 do prosince 1981, tedy do chvíle, kdy bylo hnutí potlačeno komunisty, je v Polsku nazýváno karneval svobody. Došlo k obrovskému

uvolnění poměrů, lidé se přestali bát režimu a naopak si začali uvědomovat svoji sílu jako občanské společnosti Koncem sedmdesátých let bylo komunistické Polsko hospodářsky na kolenou. V obchodech výrazně podražily potraviny a v červenci 1980 na jihu země vyšli dělníci do ulic. Vlna nespokojenosti s poklesem životní úrovně se valila Polskem na sever. V srpnu dorazila vlna okupačních stávek až k břehům Baltu. Stávkující z gdaňských továren předložili komunistické moci seznam jednadvaceti požadavků, kde se především dožadovali práva na nezávislé odborové organizace. Komunisté pod dojmem masových protestů přistoupili na jednání se zástupci stávkujícími a poslední srpnový den souhlasili s existencí svobodných odborů. Na základě tzv. Gdaňské dohody vznikla v polovině září první nezávislá odborová organizace ve východním bloku. Celé jméno nezávislých odborů znělo Nezávislý samosprávný odborový svaz Solidarita. V jejím čele stanul šestatřicetiletý elektrikář z gdaňských loděnic Lech Walesa. Nové hnutí s masovou základnou začalo zásadně ohrožovat mocenský monopol vládnoucí Polské sjednocené dělnické strany (PSDS). Obzvláště poté, kdy se ze Solidarity začalo ozývat volání i po politických reformách. První tajemník PSDS Wojciech Jaruzelski 13. prosince 1981 nechal pozatýkat vedení

Solidarity a v zemi vyhlásil výjimečný stav. Přestože byla Solidarita v říjnu dalšího roku zakázána, komunistické bezpečnostní orgány nedokázaly jejímu ilegálnímu působení nikdy zabránit. Hnutí slavilo úspěchy díky spojením s katolickou církví a polskou inteligencí. Na její stranu se připojil i papež Jan Pavel II. a v postavě kněze Jerzyho Popieluzska zavražděného tajnou policií získala Solidarita svého mučedníka. Pod tlakem protestů vyvolaných vysokou inflací na jaře 1988 komunistický režim Solidaritu opět legalizoval a dohodl se s ní na částečně svobodných volbách. Ty se o rok později proměnily v triumf Solidarity. Její kandidát Tadeusz Mazowiecki (foto) se stal prvním polským nekomunistickým premiérem od konce druhé světové války. Vítězství však zároveň odstartovalo proces postupného rozpadu Solidarity. Nezávislý samosprávný odborový svaz Solidarita existuje dodnes, ale o svém někdejší masovém členství a vlivu na polskou politiku si může už jen nechat zdát.

V úterý 31. srpna prezident USA Barack Obama formálně ukončil v televizním vystoupení z Oválné pracovny Bílého domu bojové operace americké armády v Iráku. Stažení bojových jednotek do 31. srpna stanovovala už dohoda podepsaná s Iráčany Obamovým předchůdcem Georgem W. Bushem. Slavností předání za účasti amerického viceprezidenta Joe Bidena a ministra obrany Roberta Gatese se konalo v Bagdádu ----- USA na Irák zaútočily 20. března 2003 kvůli údajnému

napojení prezidenta Saddáma Husajna na al – Kajdu a jeho nebezpečnému zbrojnímu programu. Záminky pro útok se později ukázaly být liché, Husajn s al – Kajdou ve spojení nebyl a mobilní laboratoře a zbraně hromadného ničení spojenci v Iráku

venašli. Iniciátoři útoku, tehdejší americký prezident George W. Bush a britský premiér Tony Blair, nicméně přesto hodnotí misi jako úspěšnou, protože byl odstraněn diktátor Husajn. Ten byl dopaden koncem roku 2003 a o tři roky později, 30. prosince 2006, popraven. Od začátku bojů zemřelo v Iráku téměř 4.500 amerických vojáků. Mezi oběťmi v řadách spojenců je i jedna česká. Počet mrtvých Iráčanů přesáhl sto tisíc ----- Americký ministr obrany Robert Gates nicméně nevyloučil možnost dalšího setrvání amerických sil v Iráku i po 31. prosinci 2011. Novému projednání irácko – americké bezpečnostní dohody z roku 2008 by ale bezpodmínečně musel předcházet požadavek irácké strany. V Iráku je nadále 50.000 amerických vojáků. Prezident Barack Obama upozornil, že situace v Iráku není stabilní. „Operace Irácká svoboda skončila a irácký lid má od teď hlavní odpovědnost za bezpečnost ve své zemi,“ řekl Obama a dodal: „Spojené státy zaplatily vysokou cenu, aby vložily budoucnost Iráku do rukou jeho lidu. Poslali jsme naše mladé muže a ženy, aby se v Iráku nezměrně obětovali, a utratili jsme za hranicemi mnoho, i když doma na nás dolehly těžké rozpočtové časy.“ V Iráku zůstává necelých 50.000 vojáků, kteří mají cvičit irácké síly a radit jim. Odejít mají do konce roku 2011.

Zajatý irácký prezident Saddám Husajn

ZÁŘÍ 2010

OBSAH: 1) Fidel Castro veřejně promluvil poprvé po čtyřech letech, 2) Mezinárodní den gramotnosti, 3) OSN vzala na vědomí legálnost vyhlášení nezávislosti Kosova, 4) Tradiční běh s býky ve Španělsku, 5) Referendum ke změnám turecké ústavy, 6) Julia Gillardová byla zvolena předsedkyní australské vlády, 7) Francouzský Senát schválil zákaz muslimských oděvů zakrývajících celý obličej na veřejnosti, 8) Dvou sté výročí nezávislosti Mexika na Španělsku, 9) Návštěva papeže Benedikta XVI. ve Velké Británii, 10) Definitivní uzavření poškozeného ropného vrtu společnosti BP v Mexickém zálivu, 11) Poprava ženy v americkém státě Virginia po téměř sto letech, 12) Ed Miliband se stal předsedou Labour Party ve Velké Británii, 13) Jednání USA, Izrael a palestinská samospráva, 14) Parlamentní volby ve Venezuele.

Dlouholetý kubánský vůdce Fidel Castro (foto), pronesl poprvé po čtyřech letech veřejný projev. Oblečen v tradiční uniformě promluvil ve čtvrtek 2. září pod širým nebem ke studentům Havanské univerzity o nebezpečí jaderné války. Sice mluvil jen 45 minut a ne sedm hodin jako v dobách největší síly, i toto vystoupení však potvrdilo, že jeho stav se zlepšil. Vůdce kubánské revoluce se opět věnoval tématu

jaderné války, o němž hovořil už na začátku srpna při svém vystoupení v parlamentu. Obává se, že spory okolo Íránu mohou přerůst v jadernou válku. Na prostranství před Havanskou univerzitou, kde před 60 lety pronášel své první politické projevy, promluvil k několika tisícům studentů. Castro ve 40. letech na Havanské univerzitě studoval a zahájil tam svou politickou kariéru. Opět připustil, že byl skutečně ve vážném stavu. V projevu řekl, že si nemyslel, že po své nemoci školu ještě někdy uvidí. Čtyřiaosmdesátiletý Castro se na veřejnosti neobjevil čtyři roky poté, co ze zdravotních důvodů přenechal vedení země svému bratrovci Raúlovi. Během rekonvalescence se omezoval na psaní krátkých většinou zahraničněpolitických úvah a v posledních týdnech se ukázal před nevelkými skupinami lidí a na uzavřených akcích.

Mezinárodní den gramotnosti připadá na 8. září. Při této příležitosti vydává každým rokem Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) bilanční zprávu o stavu vzdělanosti na naší planetě. Z té letošní vyplývá, že 776 miliónů lidí na světě je negramotných. To znamená, že každý pátý dospělý člověk je analfabet. UNESCO uvádí, že přibližně 75 miliónů dětí nenavštěvuje školu, ještě víc je však těch, které do školy chodí nepravidelně nebo docházku ukončí předčasně. UNESCO

pochybuje, že za těchto stávajících podmínek se podaří splnit cíl, kterým je dosáhnout v každé zemi 50 procentní úrovně gramotnosti dospělých do roku 2015. Podle UNESCO pojem gramotnost přesahuje nejen jednoduchou zručnost číst a psát, ale jde i o to naučit se komunikaci ve společnosti. V reálu se tak myslí nabytí schopností týkajících se života ve společnosti, navazování a udržování vztahů, získávání vědomostí či používání jazyka. Gramotnost se projevuje rovněž tak, že člověk dokáže zpracovávat informace například z papíru, z počítače, televize, informačních tabulí a podobně. Mezinárodní den gramotnosti je připomínán od roku 1966 z rozhodnutí celosvětového kongresu o likvidaci nigramotnosti, který se sešel o rok dříve v Teheránu.

Valné shromáždění OSN ve čtvrtek 9. září schválilo bez hlasování rezoluci, v níž bere na vědomí výrok Mezinárodního soudního dvora v Haagu o tom, že vyhlášení nezávislosti Kosova bylo legální. Rezoluce byla výsledkem kompromisu dosaženého mezi členskými státy Evropské unie a Srbskem. Srbsko navrhlo vlastní rezoluci, podle níž „jednostranné odtržení není způsob, jak dosáhnout státnosti nebo jak vyřešit územní spor“.

Návrh byl ale nepřijatelný pro země Evropské unie a Spojené státy, které kosovskou nezávislost uznaly. Ve společné rezoluci Bělehrad pak souhlasil s červencovým rozhodnutím Mezinárodního soudního dvora OSN v Haagu, že deklarace o nezávislosti Kosova neporušuje mezinárodní právo. „Srbský prezident Boris Tadić učinil hrdinský krok. Určitě se na něj sesype spousta kritiky, ale není odvahy bez rizika,“ řekl zástupce EU v Kosovu. Představitelé EU, naposledy koncem srpna britský ministr zahraničí William Hague, varovali Srbsko, aby nepředkládalo v OSN návrh rezoluce, v níž nezávislost Kosova označuje za nepřijatelnou a žádá další jednání o jeho statusu. Kosovo dosud uznalo 69 ze 192 států OSN. Ze členů EU tak odmítly učinit Španělsko, Řecko, Slovenská republika, Kypr a Rumunsko. Česká republika naopak patřila mezi první země, které nezávislost odtržené provincie uznaly.

Tradiční běh s býky ve Španělsku má za tento týden už třetí obět'. Ve městě Arganda del Rey poblíž hlavního města Madridu se jí stala 48letá žena, oznámila ve čtvrtek 9. září místní radnice. Žena neběžela s býky ulicemi, nýbrž běhu přihlížela, přičemž prostrčila hlavu skrz vztyčené hrazení. Býk jí uštedřil ránu do hlavy a rohem jí propíchl krk. Žena krátce nato zemřela. Město bude držet smutek a ženu uctí minutou

ticha, festival ale prý bude pokračovat. Za tento týden je to už třetí oběť běhů s býky. V pondělí ve městě Villaseca de la Sagra zemřel 41letý zedník, když mu býk protřhl plíci a prořízl jednu z tepen. Ve středu nepřežil střet s býkem další muž ve městě La Llosa. Od roku 2000 přišlo ve Španělsku při tradičních bězích s býky o život nejméně 36 lidí. Při festivalu v Pamploně bylo v letos červenci zraněno 37 lidí včetně 11 cizinců.

Evropská unie a USA přivítaly výsledky referenda o turecké ústavě, které se uskutečnilo v neděli 12. září. Voliči podpořili ústavní reformu, jež povede ke změnám v soudnictví a omezí pravomoci vlivné armády. Pro dodatky k ústavě se podle tureckých televizí vyslovilo 58 procent hlasujících. Premiér Recep Tayyip Erdogan

výsledek uvítal. EU velmi podporovala plánované změny ústavy, protože umožní přijetí Turecka do EU. Změny se týkají 26 článků ústavy. Většina dodatků je považována za progresivní a nekontroverzní, včetně toho, podle něhož bude armáda více odpovědná civilním soudům. Dodatky omezují jurisdikci vojenských soudů a opravňují civilní soudy, aby v době míru soudily vojáky obviněné z pokusů o státní převrat či dalších trestných činů namířených proti bezpečnosti státu. Hlasy pro ústavní reformu znamenají velkou podporu pro premiéra Erdogana, který má zájem o vstup Turecka do EU. Jsou ale také podporou jeho islamistické Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP) před parlamentními volbami v roce 2011. Strana od nástupu k moci podporuje liberální reformy, ale laické kruhy ji obviňují z islamistických vizí, s nimiž začínala. Turecká armáda, která se považuje za garanta laického charakteru tureckého státu, svrhla za uplynulých 50 let čtyři vlády.

Předsedkyně Australské labouristické strany (ALP) Julia Gillardová (foto) se v úterý 14. září stala první zvolenou předsedkyní australské vlády poté, co se její straně podařilo po patových srpnových volbách získat v parlamentu těsnou většinu za podpory tří nezávislých poslanců. V předčasných volbách získali labouristé ve

sněmovně se 150 poslanci 73 křesel, zatímco opoziční konzervativci měli 74 křesel. Gillardové se podařilo získat na svou stranu tři nezávislé poslance. Při sestavování své vlády se nová premiérka soustředila na důležitá ministerstva financí a klimatických

změn. Mezi hlavní body jejího programu bude patřit prosazení zákonů o obchodování s emisemi skleníkových plynů a o daňové reformě těžebního průmyslu. Neschopnost prosadit právě tyto reformy stála křeslo jejího předchůdce Kevina Rudda. Ten v novém kabinetu zůstane, bude působit na postu ministra zahraničí. Gillardová také usiluje o úplnou samostatnost země, v jejímž čele stále formálně stojí britská královna Alžběta II.

Francouzský Senát schválil v úterý 14. září drtivým poměrem hlasů 246:1 zákaz muslimských oděvů zakrývajících celý obličej na veřejnosti. Poslanecká sněmovna zákaz schválila již v červenci. Zákon má vstoupit v platnost nejdříve na jaře 2011. Text nemluví výslovně o celkovém zahalení, ale o skrývání obličeje na veřejném

prostranství. V praxi to ale znamená, že zakazuje ženám nosit nikáb nebo burku, které zakrývají celý obličej s výjimkou očí, a to na veřejných prostranstvích včetně ulic, v místech otevřených veřejnosti, tedy například v obchodech, hromadné dopravě či restauracích, a v místech spojených s veřejnou službou, jakými jsou například radnice, školy a nemocnice. Za porušení zákazu hrozí pokuta až

150 eur (cca 3.700 korun) nebo povinné docházení na hodiny výchovy k občanství. Jedna z pasáží zákona se vztahuje i na muže, kteří své manželky a dcery nutí zahalovat obličej. Těm hrozí až rok vězení a pokuta 30.000 eur (cca 739.000 korun). Ve Francii, která má 63 milionů obyvatel, žije pět až šest milionů muslimů. Burku nebo nikáb podle nedávno zveřejněných údajů nosí jen asi 2.000 muslimských žen.

Tisíce Mexičanů ve středu 15. září oslavily 200 leté výročí vyhlášení nezávislosti země na Španělsku. Po celé zemi se pořádaly festivaly, koncerty a světelná představení. Jen v hlavním městě dohlíželo na bezpečnost 14.000 policistů. Obavy úřadů z velkých útoků drogových kartelů se nenaplnily. Hlavní město dalo do oslav v přepočtu čtyři miliardy korun. Tažení Mexika za samostatnost na Španělsku

začal v roce 1810 kněz Miguel Hidalgo, Madrid ji však uznal až po vleklých bojích o 11 let později. Slavnosti v mexickém hlavním městě, které přišly v přepočtu na závratných více než 4,3 miliardy korun, zahájil prezident Felipe Calderón (foto). Kulminovaly svoláním slávy Mexiku tisíci přítomnými. Po celé zemi se oslav účastnily milióny obyvatel Mexika. Slavnostní atmosféru ale ztrpčují nařčení z nabubřelého utrácení, špatného plánování a obavy o bezpečnost. Mexiko roky sužuje válka drogových gangů, během níž jen u texaské hranice, kde jsou násilnosti největší, za posledních pět let zemřelo 28.000 lidí. V některých místech okolo města Ciudad Juarez raději oslavy zrušily.

***Hlava katolické církve Benedikt XVI., zahájil ve čtvrtek 16. září první oficiální papežskou návštěvu ve Velké Británii.** V zemi pobude čtyři dny a cestu začal*

v Edinburghu. Ze Skotska se přesune do Anglie. Británii navštívil i jeho předchůdce Jan Pavel II. Jeho cesta v roce 1982 ovšem nebyla oficiální. Benedikta XVI. přivítal na letišti vévoda z Edinburghu. Následně se papež setkal s královnou Alžbětou II. Oba později přednesli řeč před pozvanými delegáty. Papež v proslovu mimo jiné řekl, že Velká Británie má dlouho historii odporu proti katolictví, ale taky dlouhou historii

tolerance. Návštěva Benedikta XVI. ve Velké Británii je rozporuplná. Kromě toho, že je historicky první, poznamenávají ji stoleté rozpory mezi Vatikánem a anglikánskou církví, ale i letité zneužívání nezletilých kněžími v různých zemích a skutečnost, že cestu bude z poloviny hradit Londýn. Benedikt cestou v rozhovoru s novináři přiznal, že katolická církev nereagovala na případy obtěžování dostatečně rozhodně a rychle.

Specialisté firmy British Petroleum (BP) v sobotu 18. září nadobro uzavřeli poškozený vrt Macondo v Mexickém zálivu. Z vrtu mezi koncem dubna a polovinou července vytekly desítky miliónů litrů ropy, čímž vznikla největší ekologická katastrofa v dějinách USA. Úspěšnost finálního zapečetění bahnem a betonem mají ještě potvrdit tlakové zkoušky. Záchranářům se už ve čtvrtek podařilo napojit odlehčovací vrt Development Driller III na Macondo. Z toho vytékala ropa od 20. dubna, když se po výbuchu metanu vzňala ropná plošina Deepwater Horizon a zřítily se do moře. Záchranářům se únik podařilo zastavit až 15. července. Americká vláda odhaduje, že do moře uniklo na 4,9 miliónu barelů ropy, z nichž 800.000 barelů bylo na povrchu zachyceno.

V americkém státě Virginia byla v čtvrtek 23. září večer popravena smrtící injekcí 41letá Teresa Lewisová (foto) za zosnování vraždy svého manžela a nevlastního syna. Byla to první poprava ženy v tomto státě po téměř sto letech. Guvernér státu Robert McDonnell odmítl v neděli Lewisové udělit milost, stejně tak následně učinil i nejvyšší soud. Lewisové právníci u něj neuspěli s argumentací, že klientka má IQ pouze 72 a její poprava je v rozporu s ústavou. Podle McDonnella ale

lékaři neshledali Lewisovou mentálně zaostalou. Nejvyšší soud deklaruje mentální retardaci při IQ pod 70 bodů. Žena si vraždu manžela a nevlastního syna objednala u dvou mužů, z nichž jeden byl její milenec. Vraždníci si odpykávají ve vězení doživotní tresty. Obhajoba tvrdila, že osnovatelem vražd byl milenec Lewisové. Naopak podle obžaloby chladnokrevné vraždy naplánovala a objednala si Lewisová a ona a nesla větší odpovědnost než dvojice mužů, jež je vykonala. Důvodem zabití byla snaha dostat vyplaceny životní pojistky zavražděných. Julian Lewis a jeho syn Charles byli ve spánku zastřeleni v roce 2002. Vraždy se Lewisové povedly zorganizovat až napodruhé. Zločin přiznal druhý vraždník, aby se vyhnul trestu smrti ----- V USA naposledy popravili ženu před pěti lety, ve Virginii to však naposledy bylo v roce 1912. Sedmnáctiletou Virginii Christianovou tehdy poslali na smrt za vraždu jejího zaměstnavatele, který ji obvinil z krádeže. Ve Spojených státech v současnosti čeká na vykonání popravy 53 žen.

Novým předsedou britské Strany práce (Labour party) se v sobotu 25. září na konferenci strany v Manchesteru stal Ed Miliband (foto). Jen těsně porazil svého bratra Davida Milibanda, který byl ministrem zahraničí ve vládě Gordona Browna. Čtyřicetiletý Ed Miliband svého o pět let staršího bratra porazil nejtěsnějším rozdílem. Dostal 50,65 % hlasů, zatímco bývalý ministr zahraničí David Miliband 49,35 %. O

vítězi rozhodly přerozdělené hlasy dalších kandidátů, kteří zůstali s odstupem za oběma bratry. Ed Miliband vystřídal v čele strany Harriet Harmanovou, která vedla stranu provizorně po demisi předchozího předsedy Gordona Browna. Ten odešel ze strany po prohraných volbách ----- Profil Eda Milibanda. Po vítězství labouristů ve volbách v roce 1997 začal pracovat jako poradce Gordona Browna, jemuž psal projevy, když byl ministrem financí. Od roku 2005 zasedá v britském parlamentu. Od června 2007 do října 2008 pracoval jako náměstek ministra v úřadu vlády a kancléř lancasterského vévodství. Poté se stal ministrem pro energii a změnu klimatu, kterým byl až do vládního střídání stráží letos v květnu. Tehdy také oznámil svůj úmysl kandidovat na pozici předsedy labouristů. V té době byl britské veřejnosti méně známý než jeho bratr, ale byl oblíbený ve straně a měl podporu odborů.

USA, Izrael a palestinská samospráva v noci na pondělí 27. září jednaly o způsobu, jak zachránit mírové rozhovory ohrožené vypršením moratoria na výstavbu v židovských osadách. Izraelský premiér Benjamin Netanjahu v neděli dvakrát hovořil

telefonicky s americkou ministryní zahraničí Hillary Clintonovou. Krátce po nedělní půlnoci vydal jeho úřad prohlášení, že Izrael je připraven v příštích dnech intenzivním vyjednáváním dospět k řešení, jak udržet rozhovory při životě. Netanjahu Palestince vyzval, aby v rozhovorech

pokračovali. „Mé úmysly dosáhnout mírové dohody jsou seriózní a čestné,“ sdělil Netanjahu. Předseda palestinské samosprávy Mahmúd Abbás Netanjahua požádal o prodloužení moratoria. Dal najevo, že oficiálně rozhovory neukončí, dokud se neporadí se zástupci Ligy arabských států. Palestinci požádali o jejich setkání 4. října, čímž

poskytli diplomatům zhruba týden na vyjednávání o kompromisu. Mírová jednání byla po dvacetiměsíční pauze obnovena 2. září, ale Palestinci od počátku hrozili ukončením, pokud Izrael začne znovu stavět v osadách. Desetiměsíční moratorium na výstavbu bylo vyhlášeno koncem loňského listopadu. Netanjahu zákaz výstavby sice prodloužit nechce, ale podle agentur dal najevo, že bude chtít budování omezit na minimum. Osady jsou jednou z překážek dohody o budoucím palestinském státě, který má vzniknout na západním břehu Jordánu a v pásmu Gazy. Na západním břehu žije ve více než 100 osadách na 300.000 Židů. Izrael chce velké bloky těchto sídlišť připojit v rámci mírové dohody ke svému území a palestinské straně za to nabídnout územní kompenzaci.

Strana venezuelského prezidenta Huga Cháveze zvítězila v parlamentních volbách, které se v zemi konaly v sobotu a v neděli 25. a 26. září. Opozice jí však připravila o křesla, takže už nemá v parlamentu dvoutřetinovou většinu, která jí zajišťovalo hladké přijímání zákonů, aniž by potřebovala hlasy dalších stran.

Komentátoři volby hodnotili jako test Chávezovy (foto vlevo) popularity před prezidentskými volbami v roce 2012. Účast byla vysoká a místy musely být volební místnosti otevřeny déle, protože před nimi stály fronty lidí. Podle Cháveze se k urnám dostavilo přes 70 procent ze 17 miliónů registrovaných voličů. Vládní socialisté obsadí ve 165 členném Národním shromáždění 90 křesel, zatímco opozice přinejmenším 59. Ztráta na úkor opozičního Stolu za demokratickou jednotu se očekávala, protože opozice tentokrát volby nebojkotovala. Ztrátu dopředu připustil i Chávez, který současně voliče varoval, že je ohrožena socialistická revoluce.

ŘÍJEN 2010

OBSAH: 1) Dvacáté výročí sjednocení Německa, 2) Poslední oficiální náležitost 1. světové války, 3) Ekologická katastrofa v maďarské hliníkárně, 4) Kim Čong-un bude novým vládcem KLR, 5) Záchrana všech třiceti tři chilských horníků uvězněných v kovodole, 6) 211. letka České armády se stíhačkami JAS-39 Gripen zazářila v Holandsku, 7) Dokončení budování nejdelšího dopravního tunelu na světě ve švýcarských Alpách, 8) Ostré vystoupení Angely Merkelové proti tzv. multikulturalismu, 9) Stávky a protesty ve Francii, 10) Odhalení sochy T. G. Masaryka v Bratislavě, 11) Skončila světová výstava Expo 2010 v Šanghaji, 12) Dilma Rousseffová byla zvolena brazilskou prezidentkou.

Hned několik německých médií si neodpustilo zveřejnění pozoruhodné fotografie. Je ze září 1990, kdy NDR zbývaly necelé dva týdny života. Foto zachycuje Lothara de Maiziera, posledního východoněmeckého premiéra, jak v letadle spolu se zástupkyní svého mluvčího nahlíží do novin. Kolegyně má naprosto nemoderní účes, oblékla se upjatě a působí trochu vyjukaně. Dnes jí zná celá planeta. Angela Merkelová

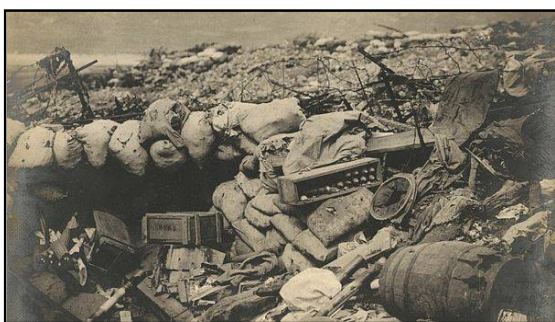

*Bývalý německý kancléř Helmut Kohl s
nynější kancléřkou Angelou Merkelovou
(vpravo) a manželkou.*

se stala první německou kancléřkou, časopis Forbes ji třikrát po sobě umístil do čela žebříčku nejvlivnějších žen světa. Až zítra, 3. října 2010, dvacet let po znovu sjednocení, budou znít slavnostní projevy a spustí orchestry, mnozí Němci budou mít pro Merkelovou slova uznání. Další ji naopak považují jen za výjimku mezi výjimkami, za bílou vránu, která rozhodně nedokládá, jak to doopravdy chodí ----- Wolfgang Böhmer (74), někdejší primář gynekologie nemocnice ve Wittenbergu a současný premiér spolkové země Sasko-Anhaltsko, označil ve čtvrtek ve Spolkovém sněmu sjednocení za zázrak. Přitom právě Sasko-Anhaltsko výmluvně vystihuje rub a líc sjednocení. Také díky štědrým dotacím ze staré Spolkové republiky a EU se tu postavily skvělé dálnice, rozvíjí se ekologické projekty, třeba větrné elektrárny, investuje se do technologických center, velkoryse se přestavují města. Na druhé straně odtud odešlo za štěstím na západ 17 procent obyvatel, většinou mladých, vzdělaných a ctižádostivých.

Statistiky občas až mrazí. Stotisícové město Dessau opustila třetina lidí a do roku 2025 má zmizet dalších 25 tisíc. Rozvoj Dessau tudíž pro architekty a projektanty neznamená rozšiřování plochy, ale zmenšování, bourají se ulice duchů, z nichž vyprchal život. Do vosího hnízda nejvýrazněji píchl braniborský premiér Matthias Platzek. „Nechtěli jsme anšlus, chtěli jsme spolupráci rovných s novou ústavou a novou hymnou. Jiní ale očividně chtěli jít jinou cestou,“ řekl týdeníku Der Spiegel. Politikům včetně kancléře – sjednotitele Helmuta Kohla (80) vyčítá, že mnohým východním Němcům jako by dali na vědomí, že veškerý jejich předchozí život neměl smysl: „Museli všechno ze dne na den zahodit. Jakoby to bylo kontaminováno ideologií a tajnou policií Stasi. Nejsem nostalgik, ale nepamatuji si, že bychom předtím každý den chodili do práce se svěšenými hlavami.“ Merkelová, Kohl, ale i de Maiziere se do Platzeka, jenž jen nahlas vyslovil to, co si myslí nejeden Osis, ihned pustili. Lakovat stav věcí na růžovo ale nejde. „Sjednocení má svá světla i stíny,“ shrnula nakonec Merkelová ----- Dvacet let v číslech: za dvacet let přeteklo ze západu na východ 1,6 biliónu eur, průměrný příjem na obyvatele stoupl v letech 1991 až 2008 na východě o 85 procent na 1260 eur měsíčně, na západě o 40 procent na 1603 eur, z nových spolkových zemí odešlo 1,8 miliónu lidí, proces sjednocení považuje za ukončený na západě 47 procent, na východě 17 procent, 42 procent na východě uvádí, že jim jednota přinesla osobní prospěch, na západě si to myslí 37 procent.

Poslední oficiální náležitost ze strany Německa ukončí v neděli 3. října první světovou válku se vším všudy. Německo totiž zaplatí poslední část válečných reparací,

což bude v přepočtu činit 1,72 miliardy korun. Celkové reparace Německu po konci války stanovili spojenci, zejména Velká Británie, Francie a USA jako trest za válku v letech 1914 až 1918. Většina z peněz vyplacených v kompenzacích směřuje jednotlivcům, penzijním fondům a firmám držícím obligace tak, jak bylo odsouhlaseno při podepsání Versailleské smlouvy 28. června 1919. Velká část kompenzací měla směřovat do Belgie a Francie, které byly válkou nejvíce poničeny. Další významné sumy putovaly spojencům na částečné pokrytí výdajů, které s válkou měli. Německá strana uvedla, že poslední část reparací bude z jejich strany uhrazena v neděli 3. října. Dluh by byl z německé strany

vyrovnán daleko dříve, kdyby se nedostal k moci Adolf Hitler, který jakékoliv reparace a celou Versailleskou smlouvu zcela odmítl. Právě tímto krokem si však tehdy získal u německého obyvatelstva, zuboženého nepodařenou válkou a následnými reparacemi, velkou popularitu.

V Maďarsku se hledají příčiny rozsáhlé ekologické katastrofy v maďarské hliníkárně, kde se v pondělí 4. října protrhla hráz a uniklo milion kubiků jedovatého kalu, který zaplavil obce Kolontár a Devecser. Ekologická organizace Greenpeace tvrdí, že nádrž byla přeplněna a zátěž byla větší, než mohla hráz unést. „Na satelitních snímcích je vidět trhлина týden před protržením hráze,“ uvedl ředitel maďarské pobočky Greenpeace. Ministerstvo životního prostředí už oznámilo, že prověří, zda hliníkárna neskladovala v laguně více kalu, než bylo povoleno. Nepříznivou roli také mohly sehrát nedávné vydatné deště. Společnost MAL, která hliníkárnu u Ajky vlastní, ale tvrzení Greenpeace popírá. Uskutečnila poslední kontrolu hráze v pondělí několik hodin před

jejím protržením. „Neodhalili jsme žádné známky blížící se katastrofy,“ uvedla společnost ve svém prohlášení. Dříve ale taky tvrdilo, že bahno podle evropských norem není nebezpečné. Kal, který z nádrže vytekl, je žíravý, obsahuje těžké kovy,

způsobuje chemické popáleniny a dráždí oči. Neobsahuje ale kyanid a není radioaktivní, jak první zprávy uváděly. Katastrofa si vyžádala čtyři lidské životy. Mezi oběťmi jsou dvě malé děti. Dalších šest osob úřady nadále pohřešují. Nezvěstné, kterými jsou postarší lidé, hledají záchranáři v protichemických oblecích. Úřady se obávají, že zahynuli pod nánosy znečištěného bahna, které zde stále asi v metrové vrstvě leží. Pátrací čety se musejí kalem brodit a k hledání těl používat kovové pruty. Všichni nezvěstní i oběti jsou z vesnice Kolontár, která jako první stála až dvoumetrově vlně kalu v cestě. Odstraňování škod potrvá nejméně rok a bude stát stovky miliónů korun. Maďarský ministr životního prostředí uvedl, že v celé zasažené oblasti bude muset být odtěžena asi dvoucentimetrová vrstva půdy. Likvidace škod se zřejmě neobejde bez technické a finanční pomoci Evropské unie, řekl ministr a dodal: "Oblast je velmi velká, znečištění značné, bude proto potřeba velké množství lidských zdrojů a technika". Zasaženo bylo 40 kilometrů čtverečných.

Nejmladší syn severokorejského vůdce Kim Čong-un nastoupí do čela KLLDR po svém otci Kim Čong-ilovi. Bylo to oznámeno v prohlášení náměstka předsedy stálého výboru Nejvyššího lidového shromáždění KLLDR v pátek 8. října. „Náš lid je hrdý na to, že je požehnan velkými vůdci z generace na generaci,“ prohlásil. „Naši lidé mají tu čest sloužit velkému prezidentovi Kim Ir-senovi a velkému vůdci Kim Čong-ilovi. Teď máme také tu čest sloužit mladému generálovi Kim Čong-unovi,“ dodal. Už dříve se spekulovalo, že Kim Čong-un ponese titul mladý generál. Kim Čong-un povede zemi jako třetí představitel jediné dědičné komunistické dynastie na světě. Kdy se ale

skutečně ujme moci, záleží na tom, kdy odejde z funkce současný Milovaný vůdce Kim Čong-il. A to nemusí být hned, přestože současný vůdce má podle pozorovatelů velmi chatrné zdraví. O Čong-ilově nástupnictví bylo rozhodnuto již v roce 1982. Svého otce, Velkého vůdce Kim Ir-sena nahradil však až po jeho smrti v roce 1994. Na konci září se

konal mimořádný sjezd Korejské strany práce, kde byl Kim Čong-un, jmenován tajemníkem Ústřední vojenské komise Korejské strany práce a kde byl jmenován do ústředního výboru strany. Sjezd ale potvrdil ve funkci vůdce nemocného Kim Čong-ila, k okamžitému předání moci tedy zatím nedošlo. Před zahájením sjezdu byl povýšen na čtyřhvězdičkového generála, což znamená, že má podporu armády, která má ve společnosti klíčové postavení. Třetí a nejmladší syn Kim Čong-ila se narodil třetí manželce Milovaného vůdce Ko Jong-hui, která zemřela v roce 2004. Kim Čong-un studoval ve Švýcarsku.

Naprostým úspěchem skončila akce na záchranu chilských horníků, kteří byli od 5. srpna uvězněni v kovodole u San José. Všech třiatřicet se jich podařilo dostat 14. října na povrch. Jako poslední byl vytažen předák Luis Urzúa, který měl lví podíl na tom, že muži přežili. V podzemí všichni strávili 69 až 70 dní. Záchrana probíhala bez problémů a rychleji, než se čekalo. Předák Luis Urzúa si vymohl, aby šel nahoru jako poslední. V dole zavedl pravidelný režim i přiděly jídla a právě to přispělo, že horníci si udrželi vysokého ducha i v prvních 17 dnech, kdy neměli žádný kontakt se světem. Při návratu na zem zažertoval: „Sedmdesátidenní šichta je ale dlouhá šichta.“ Jako první

se na povrch dostal Florencio Ávalos (31). Ve tříčtvrtěhodinových intervalech vyzvedávali pak záchranáři na povrch další horníky bez časových prodlev. Cesta kapslí trvá přes čtvrt hodiny nahoru. Záchranné pouzdro Fenix 2, nazvané podle mytického ptáka, který povstal z popela, se pohybuje rychlostí zhruba tři kilometry za hodinu. V případě potřeby ovšem může zrychlit až na deset kilometrů za hodinu. Záchranné

pouzdro fungovalo bez problémů, jediným zdržením byla pětatřicetiminutová přestávka na údržbu kladkového kola, přes které vede lano k záchranné kleci. Nejen příbuzní, ale celá země, která sledovala jejich osud, se raduje. Obtížné záchranné práce se podařilo uskýt. Původně se čekalo, že se na povrch dostanou těsně před Vánocemi. Podařilo se však rychleji vyrazit šachtu, protože v druhé půlce byla hornina homogenní a stabilní. Navíc nebylo nutné ocelovými rourami vyložit celý tunel, ale jen jeho část, takže se s vyzvedáváním začalo čtyři dny poté, co šachta B dosáhla místa, kde měli horníci svůj úkryt. I zdravotní stav uvězněných je lepší, než se čekalo. Většina měla zubní infekci a někteří potíže s očima. Protože byli dva měsíce ve tmě, měli všichni nasazeni tmavé brýle, aby je chránily před ostrým sluncem.. Horníci byli rozděleni do tří skupin. Nejprve na povrch zamířili ti nejobratnější, Ávalos byl vybrán k výstupu jako první i z toho důvodu, že byl podle lékařů v nejlepším zdravotním stavu. Následovala skupina se zdravotními problémy a nakonec šli nahoru psychicky nejodolnější jedinci. Zachráněné vítal nahoře u šachty chilský prezident Sebastián Piñera. U dolu se ale objevil i bolivijský prezident Evo Morales, protože čtvrtým zachráněným byl bolivijský horník Carlos Mamani. Projevy radosti a naděje, že celá akce skončí úspěšně, se ozývají z celého světa. Dnes se tak vyslovili mimo jiné papež Benedikt XVI. a španělský král Juan Carlos. Za úspěch akce se modlil také americký prezident Barack Obama. Chilskému prezidentovi gratuloval i britský premiér David Cameron.

Na setkání elitních tygrů letek NATO Tiger Meet 2010 v nizozemském Volkelu byla ve čtvrtek 14. října za nejlepší vyhlášena česká 211. letka se stíhačkami JAS-39 Gripen. V doprovodných hrách pak zvítězila vrtulníková 221. letka vybavená

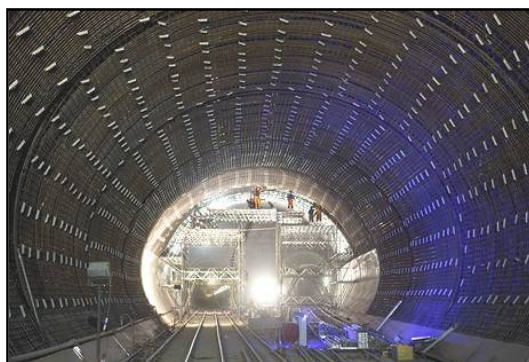
bitevními vrtulníky Mil Mi-24. Hlavní cenu Stříbrného tygra 2010 dostala 211. letka. Úspěch Čechů je o to větší, že teprve letos byla přijata 211. letka po několikaletém čekání do Asociace tygřích letek jako plnohodnotný člen. Nyní má Česká

republika v elitním klubu dvě jednoty, vrtulníky z 221. letky, kteří slavili velké úspěchy už v minulosti, a stíhače. Program Tiger Meet zahrnuje obtížné komplexní mise, jako je podpora speciálních sil, zajištění vzdušného prostoru nebo pronikání v nízkých výškách podpory. Úspěch je o

to cennější, že přišel v době, kdy se rozhoduje o budoucnosti protivzdušné obrany země a řeší se, zda se zůstane u raket a zruší stíhací letectvo, nebo se odstoupí od raketové obrany a ponechají se stíhačky.

Ve švýcarských Alpách bylo v pátek 15. října dokončeno budování nejdelšího dopravního tunelu na světě. Dělníci odstraněním posledních metrů skály v hloubce dvou kilometrů po 14 letech spojili oba konce 57 kilometrů dlouhého železničního Gotthardského tunelu. Tunelem budou jezdit vlaky mezi Švýcarskem a Itálií. Denně jich tudy rychlostí 250 kilometrů za hodinu mohou projet až tři stovky. První z nich má na trať vyjet v roce 2017. Koridor doplňuje přes 16 kilometrů dlouhý silniční tunel, postavený v roce 1980. V oblasti byl navíc už před třemi lety otevřen 34 kilometrů dlouhý Lötschebergský železniční tunel. Stavba rekordně dlouhého tunelu stála 9,8 miliardy švýcarských franků (asi 178

miliard korun). Jejím účelem byla zejména snaha chránit životní prostředí Alp. Švýcarsko je jednou z hlavních evropských křižovatek nákladní dopravy a tunel je rovněž součástí snah ulehčit silnicím a přesunout více nákladu na železnici ----- Tři nejdelší železniční tunely na světě: Gotthardský tunel ve Švýcarsku, délka 57 km, tunel Seikan, který spojuje japonské ostrovy Honšú a Hokkaidó, délka 53,8 km a Eurotunel, spojující Anglii s Francií v délce 50 km.

Německá kancléřka Angela Merkelová se v sobotu 16. října ostře zapojila do debaty o islámu a imigraci. „Multikulturalismus absolutně selhal,“ řekla kancléřka a dále rezolutně prohlásila, že se všichni přistěhovalci bez výjimky musí naučit plyně

německy. Merkelová, která stojí v čele konzervativních křesťanských demokratů (CDU), učinila z politiky integrace přistěhovalců a jejich adaptování na německý způsob života, klíčový bod programu strany v opozici k multikulturalismu, který

neuznává existenci dominantní kultury. Podle Merkelové nemá Německo přistěhovalcům pouze pomáhat, ale také je vést, což se v minulosti nedělo. „Bez schopnosti mluvit německy nemůže integrace v Německu fungovat,“ řekla Merkelová na konferenci mladých

křesťanských demokratů v Postupimi. V Německu se s postupem času a růstem počtu přistěhovalců začínají komplikovat vztahy především s příslušníky islámských komunit. Počet muslimů v Německu se v současnosti odhaduje na čtyři milióny.

Nepopulární reforma důchodového systému ve Francii, která zvyšuje minimální věk pro odchod do důchodu z 60 na 62 let a proti níž se v zemi konají protesty a stávkky, se přiblížila konečnému přijetí ve schvalovací proceduře v parlamentu. Po průtazích ji v pátek nakonec odsouhlasil Senát, zatímco dolní komora parlamentu ji odhlasovala již v polovině září. Ve středu 27. října by měly definitivní podobu reformy přijmout obě parlamentní komory na společném zasedání ----- Kvůli stávkám a protestům proti důchodové reformě byl narušen chod země, především v důsledku nedostatku pohonných hmot. Policie ukončila blokádu jedné z 12 francouzských rafinerií.

Jde o závod Grandpuits, který je klíčový pro zásobování pařížské oblasti. Podle odborů byli při srážkách s policisty tři stávkující zraněni. Státní ministr Jean-Louis Borloo, který má na starosti energetiku, řekl, že na suchu je 20 až 21 procent čerpacích stanic v zemi, ale že situace se pozvolna zlepšuje. Úřad předsedy vlády uvedl, že návrat k normálu u čerpacích stanic bude trvat několik dní. Sarkozy považuje důchodovou reformu za klíčovou část reformního programu, s nímž v r. 2007 nastupoval do funkce.

U příležitosti 92. výročí vzniku Československa byla ve čtvrtek 28. října v Bratislavě odhalena socha Tomáše Garrigue Masaryka. Proti umístění sochy prvního Československého prezidenta před budovou Slovenského národního muzea

protestovalo několik nacionalistů. Odhalení sochy se zúčastnil slovenský ministr zahraničí Mikuláš Dzurinda, místopředseda vlády Rudolf Chmel a ministryně spravedlnosti Lucia Žitňanská. „Naše strana nešíří žádnou nenávist vůči českému národu, kterého si jako bratského slovanského národa vážíme. Odmítáme však, aby

Masaryk, jako nepřítel Slováků, měl sochu v našem hlavním městě,“ řekl předseda Matice slovenské. Masaryk byl přitom zakládajícím členem Matice slovenské po obnovení její činnosti v roce 1919. Na činnost Matice slovenské daroval prezident statisícové

částky. Slovenský historik Dušan Kováč uvedl, že protesty proti Masarykově soše potvrzují katastrofální stav historického vědomí Slováků. Připomíná, že právě Masarykovou zásluhou se v rámci Československa poprvé etablovalo Slovensko. Masarykova socha je vysoká 2,2 metru a je umístěna na přibližně dva metry vysokém podstavci. Bratislavská socha je kopií díla pražského sochaře Ladislava Šalouna z roku 1924, která kdysi stála v bratislavské Zemské bance. Dnes ji město ukrývá v depozitáři.

V neděli 31. října skončila po půl roce Světová výstava Expo 2010 v Šanghaji. Za šest měsíců přilákala přes 73 miliónů návštěvníků. Na Expo s tématem Lepší město, lepší život se přihlásilo 192 zemí a dalších padesát vystavovatelů. Český pavilon zaznamenal úspěch: navštívilo ho na osm a půl miliónu osob a pařížská Mezinárodní organizace pro výstavy mu udělila stříbrnou medaili za nápaditost. Poslední den si nenechalo ujít 304 000 lidí. Vystavovatelé měli v Šanghaji k dispozici plochu 5,3 kilometru čtverečního a čínské investice do Expa se údajně vyšplhaly k částce 58 miliard dolarů (přes bilión korun). Dvanáct procent všech návštěvníků výstavy

zavítalo do českého pavilonu. V silné mezinárodní konkurenci zaznamenala česká expozice s tématem Plody civilizace velký úspěch. List Hongkong Daily ještě před otevřením výstavy zařadil český pavilon, který reprezentoval Českou republiku jako

moderní zemi, mezi pět nejlepších. Plášť pavilonu působící čistým designem ozdobily tisíce černých puků. Expozici, která nabízela technologické zážitky a designová překvapení s důrazem na emoce, vytvořilo 22 velkých bílých kostek s artefakty umělců. Mezi hlavní lákadla patřily reliéfy zpod sochy Jana Nepomuckého, které byly přivezeny jako symbol štěstí z pražského Karlova mostu, nebo kaleidoskop představující české divy. Český pavilon získal na výstavě EXPO 2010 stříbrnou medaili za nápaditost. První místo v této kategorii dostali Slovinci. Mezi nejsledovanější exponáty patřila obří zlatá slza, která byla ve skutečnosti vyrobena z hliníku a dodatečně pozlacena. Emoce lidí hledících na „zlatou kapku“ snímal počítač, který po vyhodnocení údajů mohl jednotlivým návštěvníkům namíchat osobní vůni. Šanci získat vlastní parfém měl ale jen každý 500. příchozí. Česká vláda na účast v kulturní olympiádě národů vyčlenila půl miliardy korun. O osudu pavilonu je již rozhodnuto: zůstane v Číně, kde ho za 30 miliónů korun zakoupila československo – čínská farma přátelství ----- Dosud nejvýraznější úspěch zaznamenalo tehdy ještě Československo na Expu v Bruselu v roce 1958. Republika získala v celkovém hodnocení nejvyšší cenu – Zlatou hvězdu, a desítky dalších ocenění.

Levicová kandidátka Dilma Rousseffová se v neděli 31. října stala vítězkou druhého kola prezidentských voleb v Brazílii. Zemi tak poprvé v její historii povede žena. Dvašedesátiletou Rousseffovou podpořila dosavadní hlava země Luiz Inácio Lula da Silva, který úřad zastával dvě období. „Opakuji svůj zásadní slib: vykořenění chudoby,“ vzkázala po vyhlášení výsledků Rousseffová Brazílcům, kterých se za hranicí

chudoby nachází 20 miliónů. Rousseffová byla favoritkou už prvního kola, ale překvapivě v něm nezískala potřebnou nadpoloviční většinu hlasů, jak se očekávalo. V druhém kole se Dilma Rousseffová střetla s kandidátem sociálních demokratů Josém Serrou.

Zatímco jí odevzdalo hlas 56 procent voličů, Serrovi 44 procent. Očekává se, že Rousseffová naváže na levicovou politiku Luly s tím, že rozšíří roli státu v některých odvětvích, jako například v důlním průmyslu nebo budování infrastruktury. Může počítat s růstem ropného průmyslu po objevení velkých mořských ložisek, které by Brazílii měly přivést do skupiny deseti největších vývozců ropy na světě. Prezidentka bude mít podporu vládní koalice, která má v obou komorách parlamentu většinu.

LISTOPAD 2010

OBSAH: 1) Porážka Obamovy Demokratické strany ve volbách do Kongresu USA, 2) Někdejší rumunský diktátor Nicolae Ceausescu, 3) Čínský prezident je nejvlivnějším člověkem na planetě, 4) Srbský prezident se omluvil za masakr chorvatských civilistů, 5) Kvalita života v České republice podle OSN, 6) Ondřej Synek se stal historicky prvním českým mistrem světa ve skifu mužů, 7) Evropský šampionát v dráhové cyklistice, 8) Karel Abrahám se stal třetím Čechem, který vyhrál motocyklovou GP, 9) Cholera na Haiti, 10) Marihuana v České republice, 11) Vůdkyně opozice v Barmě byla propuštěna z domácího vězení, 12) Německý jezdec Sebastian Vettel se stal mistrem světa F1, 13) Muslimská pouť do Mekky, 14) Další šíření cholery na Haiti, 15) Japonská vesmírná sonda Hajabusa (Sokol), 16) Odhalení největšího pomníku Ježíše Krista na světě v polské Świebodzině, 17) Tragedie v kambodžské metropoli Phnompenhu, 18) Útok severokorejské armády na území Jižní Koreje, 19) Německo pozastavilo povinnou vojenskou službu, 20) Dolní komora ruského parlamentu odsoudila masakr Poláků v Katyni, 21) Komunální volby na Slovensku, 22) Zemřel Samuel Cohen, vynálezce neutronové bomby, 23) Internetový Server WikiLeaks začal zveřejňovat tajné americké diplomatické depeše.

Demokratická strana prezidenta Baracka Obamy ztratila po volbách do Kongresu, které se konaly v úterý 2. listopadu většinu ve Sněmovně reprezentantů. V Senátu si ji udržel jen těsně poté, co její zástupci obsadí 51 ze 100 křesel. Prezident po ztrátě většiny ve sněmovně bude obtížněji prosazovat svoji agendu a musí přehodnotit politiku. Výsledek tak potvrdil poslední předvolební průzkumy, i když se dalo čekat, že

demokraté ztratí i Senát, což se však nakonec nestalo. Předseda republikánské menšiny ve sněmovně John Boehner, jenž se stane jejím předsedou, k výsledkům poznamenal: „Voliči poslali Obamovi vzkaz, že je čas změnit směr. Je čas vyhrnout si rukávy“. Republikáni ve sněmovně chtějí prosadit změnu ekonomické politiky nastolenou prezidentem. „Není pochyb, že to budou těžké volby,“ uznal už v neděli Obama v krizi postiženém průmyslovém Ohiu a naléhal, aby lidé nedali republikánům šanci vrátit se ke kormidlu, jelikož zavedli zemi do krize. V očích většiny Američanů je ale problémem právě on – jeho politika masivních výdajů k překlenutí krize, jež zatím nepřinesly obrat, a také nákladná zdravotní reforma.

Bukurešť 4. listopadu – Genetické testy, které před necelými čtyřmi měsíci zahájily rumunské úřady, prokázaly, že na vojenském hřbitově v Bukurešti je skutečně pohřben bývalý diktátor Nicolae Ceausescu. Vědci ostatky exhumovali koncem července na žádost rodiny bývalého prezidenta. Rodina chtěla mít jistotu, že byl pár skutečně pohřben na hřbitově Ghencea. Tato skutečnost byla na základě vzorků

DNA potvrzena, ovšem jen napůl. Vědci totiž neměli dostatek důkazů, zda tělo ženy, pohřbené po boku Ceauseska, je jeho manželky Eleny (oba na foto). Nicolae

Ceausescu vládl v Rumunsku od roku 1965 do revoluce v roce 1989, kdy byl chycen s manželkou na útěku a popraven. Rozšířenou legendu, že těla byla narychlo pohřbena v neoznačeném hrobu na vojenském hřbitově zpochybňovali

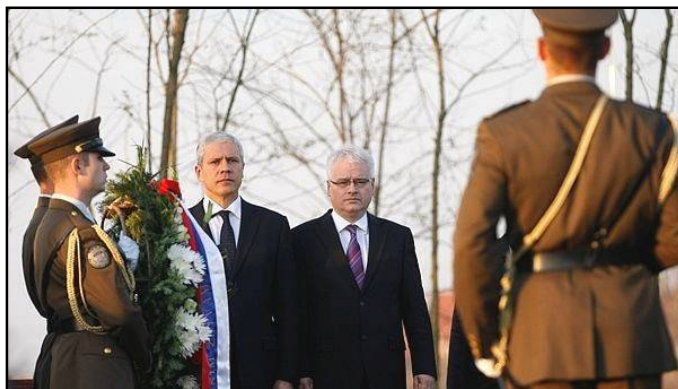
Ceauseskovi příbuzní. Diktátorův jediný přeživší syn Valentin a manžel zesnulé dcery Mircea Oprean to chtěli potvrdit. Exhumaci u soudu prosazovali pět let.

Čínský prezident Chu Ťin-tchao je nejvlivnějším člověkem na planetě. Vyplývá to z letošního hodnocení amerického magazínu Forbes, zveřejněného ve čtvrtek 4. listopadu. *Hlava Číny tak v žebříčku na druhou pozici odsunula prezidenta Spojených států Baracka Obamu, jemuž byl primát přiznán vloni. První desítku dominují státníci, mezi které pronikl jen papež Benedikt XVI., šéf americké centrální banky Ben Bernanke a zakladatel počítačové společnosti Microsoft Bill Gates. Magazín sestavuje žebříček nejvlivnějších osobností každoročně. Stanovuje ho podle čtyř kritérií: podle velikosti vlivu osobnosti na masy lidí, podle velikosti jejich bohatství, podle toho, zda svůj vliv uplatňují ve více než jedné sféře, a jestli svou moc aktivně vykonávají. Čínský prezident je hlavou 1,3 miliardy lidí – tedy pětiny světové populace – a největší armády světa. Čína se*

*za jeho vedení stala druhou největší ekonomikou světa. „Na rozdíl od svých západních protějšků, Chu může měnit říční toky, stavět města, věznit disidenty a cenzurovat internet, aniž by si musel zadávat s otravnými byrokraty,“ uvedl k výsledku ankety Forbes. **Deset nejvlivnějších osobností:** 1) Čínský prezident Chu Ťin-tchao, 2) prezident USA Barack Obama, 3) Saúdskoarabský král Abdulláh bin Abdul Aziz al Saúd 4) Ruský premiér Vladimir Putin, 5) papež Benedikt XVI., 6) Německá kancléřka Angela Merkelová, 7) Britský premiér David Cameron, 8) Ředitel centrální banky USA Ben Bernanke, 9) předsedkyně Indického národního kongresu Sonia Gándhiová, 10) Bill Gates, zakladatel společnosti Microsoft a Nadace Billa a Melindy Gatesových.*

Prezident Boris Tadić se stal prvním srbským prezidentem, který se omluvil za masakr přes 200 chorvatských civilistů, které po dobytí Vukovaru v roce 1991 pobili Srbové. Učinil tak ve čtvrtek 4. listopadu při neoficiální návštěvě tohoto východochorvatského města. „Jsem zde, abych uctil památku obětí a vyjádřil omluvu a politování,“ řekl s tím, že „ani jeden zločin nezůstane nepotrestán“. Ve městě ho přivítali jeho chorvatský protějšek Ivo Josipovič s vukovarským starostou. Oba prezidenti odpoledne položili věnce v nedaleké obci Ovčara. Na zdejší prasečí farmě zřídili Srbové po dobytí Vukovaru zajatecký tábor, kde chorvatské civilisty zabili. Poté se Tadić a Josipovič vydali do vesnice Paulin Dvor u Osijeku, kde na sklonku roku 1991 chorvatské jednotky v odplatě pozabíjely 18 srbských civilistů a jednoho Maďara. Média schůzku označila za historický průlom ve vztazích někdejších válečných rivalů a ukázkou nového diplomatického směru obou republik, které usilují o vstup do EU. Chorvatské krajně pravicové strany ale Tadićovu cestu označily za zbytečnou, protože je neoficiální. Návštěva se nelíbí ani srbským nacionalistům, kteří zase upozorňují na chorvatské válečné zločiny a na vyhánění srbského obyvatelstva z Chorvaty dobytých území.

Srbský prezident Boris Tadić (vlevo) se svým chorvatským protějškem Ivem Josipovićem uctili památku obětí v Paulině Dvoru.

Ve světovém žebříčku kvality života zaujímá Česká republika podle OSN 28. místo, proti loňsku tak postoupila o osm míst nahoru a je tak první z reformních východoevropských zemí. Slovensko je ve světovém pořadí 31. Žebříček vede stejně jako loni Norsko, naopak nejhůře se žije obyvatelům subsaharské Afriky. Vyplývá to ze Zprávy o lidském rozvoji (Human Development Report 2010), kterou ve čtvrtek 4. listopadu zveřejnil Rozvojový program OSN (UNDP). Zprávy se ve svém hodnocení kvality života v jednotlivých zemích opírají o takzvaný index lidského rozvoje. Ten je

kombinací nejen ekonomických, ale i celé řady sociálních ukazatelů, jako je například průměrná délka života, přístup ke vzdělání, rovné příležitosti pro obě pohlaví, přístup k nezávadné pitné vodě, zdravotní péči a podobně. Zpráva dělí 169 zemí světa do čtyř skupin. Skupinu s „velmi vysokou kvalitou života“ vede podle tohoto žebříčku Norsko následované Austrálií, Novým Zélandem a Spojenými státy. První desítku uzavírají Kanada, Švédsko a Německo. V první třicítce zemí drtivě převažují evropské státy, z ostatních kontinentů jsou zde vedle již jmenovaných zastoupeny pouze Izrael,

Japonsko, Jižní Korea a Hongkong. Česká republika je 28. v těsném závěru za Rakouskem, Británií a Singapurem. Od 29. místa následují Slovinsko, Andorra a Slovensko. Estonsko je 34., Maďarsko 36. a Polsko 41. Mezi nimi jsou proloženy bohaté ropné státy jako

Spojené arabské emiráty, Brunej, Katar nebo Bahrajn. Druhá skupina začínající od pořadí 43 je označována pouze jako „vysoká kvalita života“ a zahrnuje zbývající evropské postkomunistické země kromě Moldavska, většinu států Latinské Ameriky a řadu bohatých asijských zemí. V následující skupině označené jako „průměrná kvalita života“ figurují Čína, Vietnam, post sovětské středoasijské republiky a Moldavsko, zbylé státy Latinské Ameriky a rozvinutější africké země. Poslední skupina s „nízkou kvalitou života“ zahrnuje v drtivé většině státy subsaharské Afriky, na posledních třech místech jsou Niger, Kongo a Zimbabwe.

Ondřej Synek se stal v sobotu 6. listopadu historicky prvním českým mistrem světa ve veslařské olympijské disciplíně skifu mužů. Král letošní sezóny porazil na šampionátu na Novém Zélandu domácího obhájce prvenství Mahého Drysdala, třetí skončil Brit Alan Campbell. Osmadvacetiletý Synek letos vyhrál všechny závody Světového poháru i mistrovství Evropy a svůj životní rok zakončil i triumfem na jezeře Karapiro. Do finále sice veslař

pražské Dukly postoupil z druhého místa za Drysdalem, jenž ovládl předešlé čtyři šampionáty, ale v bojích o medaile byl nejlepší. „Je to sezóna jako ze snu. Nikdy by mě

nenapadlo, že můžu vyhrát všechny závody, ale povedlo se,“ řekl Synek. Do závodu sice nejlépe odstartoval Campbell, ale Synek vše kontroloval z druhé pozice. Po 750 metrech se dostal svěřenec kouče Milana Dolečka do čela a první místo již neopustil. Vypracoval si sekundový náskok, který v závěru zdvojnásobil a jistě si dojel pro životní výsledek. Drysdalovi, který přišel o šanci na pátý triumf na MS nezbylo, než českému vítězi pográtulovat. „Byl to nejtěžší závod, který jsem v životě jel. Chtěl jsem Ondřeje porazit, aby mohli být všichni hrdí, ale nešlo to. Snažil jsem se, dřel. Bylo to fantastické,“ komentoval závod domácí Drysdale.

Čeští jezdci Petr Bláha a Jiří Hochmann vybojovali evropském šampionátu v dráhové cyklistice v polském Pruszkówě zlato v bodovacím závodu dvojic. Druhý český pár Alois Kaňkovský a Milan Kadlec v této neolympijské disciplíně skočil osmý. Druhou českou medaili vybojoval Adam Ptáčník, který skončil třetí v keirinu. O

prvenství rozhodli Bláha s Hochmannem přibližně ve třech čtvrtinách závodu, který se jel na 200 kol, tedy na 50 kilometrů. Čeští jezdci byli do té doby na šesté pozici, ale Hochmann opět uplatnil svůj smysl pro rozhodující únik. Vyrazil spolu s ukrajinským jezdcem, za necelých pět kol všechny ostatní soupeře dostihli a získali kolo náskoku. To je vyneslo do čela klasifikace před dosud jasně vedoucí Belgičany, kteří nakonec skončili druzí před Ukrajinou ----- Adam Ptáčník v keirinu uspěl v prvním kole, v druhém nestačil jen na pozdějšího vítěze Brita Jasona Kennyho. Ve finále ještě podlehl dalšímu Britovi Matthewu Cramptonovi, ale za svá záda odsunul francouzskou dvojici Michael DúAlmeida, François Pervis i domácího Adriana Teklinského.

Karel Abraham se dočkal v posledním závodě před přestupem do elitní Moto GP premiérového prvenství v seriálu mistrovství světa silničních motocyklů. V neděli 7. listopadu vyhrál ve Valencii závěrečný závod sezony ve třídě Moto2 a stal se po Františku Šťastném a Lukáši Peškovi třetím českým vítězem závodu Grand Prix. Jezdec týmu Cardion AB i s bolavým loktem (na fotografii vpravo), který si narazil při minulém závodě v Estorilu, od začátku tlačil na soupeře před sebou. Z deváté startovní pozice se neustále přibližoval čelu a zhruba od poloviny závodu se přetahoval o stupně vítězů s letošním mistrem světa Tonim Eliášem, Andreou Iannonem a Julianem Simónem. Před závěrečným kolem se zdálo, že už Iannone před sebe nikoho nepustí, pak jej ale v

zatačce rozhodil dotyk chybujícího Eliase, jenž skončil mimo trať. Abraham situace beze zbytku využil a svým soupeřům ujížděl vstříc historickému úspěchu.

Iannone za ním v cíli zaostal o půl sekundy. Díky brněnskému jezdcovi tak zněla po závodech mistrovství světa česká hymna poprvé od května 2007, kdy Lukáš Pešek vyhrál v kategorii do 125 ccm Velkou cenu Číny. „Užíval jsem si to, bylo to super. Úžasný pocit, zvláště ve Španělsku, kde většinou

kralují domácí jezdcovi,“ radoval se Abraham, jenž se díky závěrečnému vítězství posunul v konečném pořadí MS na desáté místo.

Cholera na Haiti si podle sdělení tamního ministerstva zdravotnictví vyžádala už 544 obětí. V nemocnicích je s ní léčeno přes 8.000 lidí. Podle úterních (9. listopadu) informací se epidemie, které propukla v říjnu na severu země, dostala už do hlavního města Port-Au-Prince. Situaci zhoršil hurikán Tomas, jehož silné deště vyvolaly povodně. Cholera, které se šíří především znečištěnou vodou, se už objevila v polovině z deseti haitských provincií. Podle nich je ale v Port-au-Prince 120 lidí s podezřením na cholery. Za poslední týden počet obětí cholery v zemi vrostl o více než sto lidí.

Nemoc se nyní může podle lékařů a hygieniků prudce rozšířit kvůli záplavám způsobeným hurikánem Tomas. Ze břehů se vylila řeka Artibonite obtékající sever hlavního města. Ta se považuje za hlavní zdroj nákazy v metropoli. Hurikán Tomas si v zemi vyžádal už 20 mrtvých, přičemž 11 osob je nezvěstných. Zničil také část stanových městeček v Port-au-Prince, kde stále přežívá 1,3 milionů lidí, které připravilo o střechu nad hlavou zemětřesení v lednu letošního roku.

Míra užívání konopí (marihuany) mezi mladšími ročníky (15-34 let) je v České republice nejvyšší v Evropě (28,2 procenta). Na druhém místě je Itálie s 20,3 procenty, následuje Španělsko s 18,8 procenta a Francie s 16,7 procenta. Za ní je Slovensko s 14,7 procenta. Vyplývá to ze zveřejněné výroční zprávy úřadu Evropské unie pro drogovou problematiku (EMCDDA). Zatímco celoevropské hodnoty užívání konopí se

stabilizují, Česká republika patří spolu s Estonskem, Itálií a Slovenskem do skupiny zemí, které stále registrují rostoucí trendy v užívání této látky. Česká republika také spolu se Slovenskem z obecných trendů vybočuje vysokým počtem uživatelů metamfetaminu (pervitin) a výroben této látky, která je v ostatních zemích Evropy užívána o poznání méně. V Evropě vyzkoušelo během svého života mezi 15 a 64 lety

amfetamin nebo metamfetamin asi 12 miliónů lidí.

Evropská komise minulý měsíc vyzvala k celoplošnému zákazu jedné z nových drog, která se v poslední době šíří. Je jí mefedron, zvaný též mňau mňau nebo m-cat. V patnácti zemích EU je zakázaný, ale ve dvanácti ne, což přispívá k jeho

šíření. Další novou drogou je spice, tedy koření, což jsou rostlinné produkty obohacené o syntetické kanabinoidy. Dokonalejší jsou také způsoby pašování kokainu, když se účinnými látkami z kokových listů nebo pasty napouštějí mimo jiné hnojiva, látky na šaty či plasty a z nich se pak v evropských laboratořích zpátky účinná látka extrahuje. Jen ve Španělsku bylo v roce 2008 odhaleno 25 laboratoří na druhotnou extrakci kokainu.

Vojenská junta v Barmě propustila v sobotu 13. listopadu opoziční vůdkyni Su Ťij z domácího vězení. Junta nechala od jejího domu odstranit zátarasy. Poté se u jejího domu se sešlo několik tisíc lidí, kteří oslavují její propuštění. Sama Su Ťij je před svým domem pozdravila. Mezi lidmi v davu, z nichž mnozí mají transparenty nebo trička s nápisy přející pětadesátileté Su Ťij dlouhý život, byli podle DPA také zahraniční diplomaté. Nositelka Nobelovy ceny za mír Do Aun Schan Su Ťij byla z domácího vězení propuštěna po sedmi a půl letech. Su Ťij strávila v internaci

s přestávkami celkem patnáct z posledních zhruba dvaceti let života. Barmská justice ji věznila bez soudu až do loňského srpna, kdy Su Ťij porušila podmínky dřívějšího trestu. Tehdy nechala ve svém domě přenocovat Američana, který k ní bez pozvání připlaval přes přilehlé jezero. Za tento čin byla odsouzena k dalšímu domácímu vězení.

V neděli 14. listopadu v nádherných kulisách Velké ceny Spojených arabských emirátů v Abú Zabí, vyšel závod nejlépe jezdcí stáje Red Bull Sebastianu Vettelovi,

který se díky vítězství dostal o čtyři body před Fernanda Alonsa z Ferrari a stal se tak mistrem světa F1. Stáj Red Bull slavila nejen Vettelův titul, ale i zisk Poháru konstruktérů. Hned po startu se v jedné ze zatáček roztočil Michael Schumacher a vrazil do něj Vitantonio Liuzzi. Od té doby se kroužilo za safety carem zkratkou, aby se jezdci vyhnuli troskám monopostů v šikaně, které pořadatelé rychle uklízeli. Na konci pátého

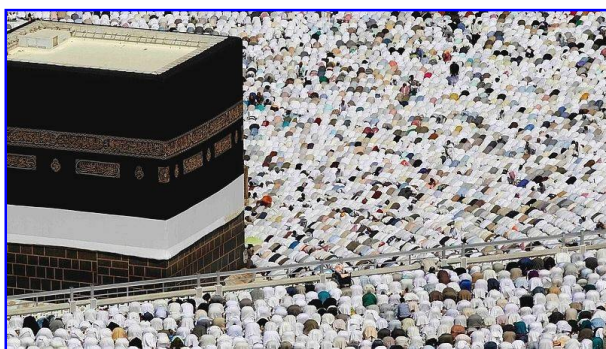

kola bylo vše připraveno k restartu a Vettel vyrazil ostře vpřed. V šestnáctém kole zamířil do boxů i Fernando Alonso ze stáje Ferrari. Mezitím na čele závodu uháněl Vettel, zajížděl nejrychlejší kola a budoval si náskok před dalšími soupeři. V pětadvacátém kole se v boxech objevil Vettel, bleskový pitstop (zastávka v boxech)

vyšel a německý jezdec se vrátil na trať. V posledních kolech byli u Red Bullu napjatí jen z toho, zda vydrží technika, která letos tým několikrát zradila. Tentokrát ale vše vyšlo. Vettel vyhrál a ve třiatdvaceti letech (a 134 dnech) slavil titul jako nejmladší mistr světa v historii. Red Bull zároveň vyhrál Pohár konstruktérů. Dramatický závod v Abú Zabí byl povedenou tečkou za vydařenou sezónou, která nabídla pořádnou porci zábavy až do posledního kola. A také pořádnou porci nejistoty, kdo si sáhne na titul. Po letech nudy zase formule 1 dokázala bavit.

Pořadí mistrovství světa F1 za rok 2010: 1. Sebastian Vettel (Německo) 256 bodů, 2. Fernando Alonso (Španělsko) 252 bodů, 3. Mark Webber (Austrálie) 242 bodů, 4. Lewis Hamilton (Velká Británie) 240 bodů, 5. Jenson Button (Velká Británie) 214 bodů, 6. Felipe Massa (Brazílie) 144 bodů, 7. Nico Rosberg (Německo) 142 bodů, 8. Robert Kubica (Polsko) 136 bodů, 9. Michael Schumacher (Německo) 72 bodů, 10. Rubens Barirchello (Brazílie) 47 bodů.

V neděli 14. listopadu, dorazily do Saúdské Arábie na tradiční muslimskou pouť do Mekky 2,5 miliónu lidí. Pout' do Mekky je posledním z pěti pilířů islámu a

věřící ji má vykonat aspoň jednou za život, pokud mu to zdravotní stav dovolí. Muslimové putují do Mekky každoročně k rituálům symbolizujícím základní koncepty islámu-víru, pokoru, bratrství a jednotu. Poutníci přespávají ve stanovém městečku v údolí Mina.

Bezpečnost všem se po čtyři dny snaží zaručit na 70.000 policistů, vojáků a zdravotníků. Tradičně osobně dohlížel nad průběhem poutě král Abdalláh ibn Abdal Azíz Saúd, který si však ve svých 86 letech poškodil ploténku. Královský úřad v prohlášení neupřesnil, za jakých okolností se král zranil ----- Kromě možných násilností se úřady obávají ušlapání osob v případě nějaké vyvolané paniky v davu. Při podobných incidentech zemřelo například v červenci 1990 1426 lidí, v roce 2004 251 osob a v roce 2006 364 poutníků. Nejkritičtější je obřad kamenování satana.

Pondělí 15. listopadu – Cholera na Haiti se prudce šíří, podle posledních zpráv vlády si v zemi vyžádala už 917 obětí na životech, přičemž hospitalizováno je s touto chorobou 14.642 osob. Život může zachránit kousek žlutého mýdla, které stojí půl dolaru, ovšem ani na to mnozí nemají. Polovina obyvatel žije z méně než dolaru a čtvrt

denně. Mýdlo je sotva dostupný luxus, natož aby si mohli koupit bezpečnou balenou vodu. Kritická je situace ve slumech. Haiťané rádi říkají, že mikroby je nezabijí. Realita je však jiná, cholera se rozšířila po celé zemi a počet obětí brzo přesáhne tisícovku. UNICEF zatím

koupil 100.000 mýdel pro 500 sirotčinců v zemi. Skupina Clean the World zase rozdělila 100.000 kusů použitých ale ne zcela spotřebovaných mýdel z hotelů USA. Chybí ale i desinfekce, roztoky pro dehydrované, infúze, lékaři i sestry, nemluvě o tom, že mnozí se nedostanou včas k lékaři.

Japonská sonda Hajabusa (Sokol), která se v červnu vrátila na Zemi byla vůbec první, která na naši planetu dopravila vzorek z asteroidu. Konstatoval to v úterý 16. listopadu japonský ministr vědy Jošiaki Takaki. Asteroidy podle vědců obsahují

nejstarší stavební materiál naší sluneční soustavy. Vědci si od analýzy vzorků slibují nové poznatky o vzniku planet v naší sluneční soustavě. Sonda přistála v polovině června v Austrálii po sedmileté cestě vesmírem. Úspěch mise

však Japonsko potvrdilo až nyní. Ministr Takaki oznámil, že modul sondy skutečně přivezl materiál z více než 300 miliónů kilometrů vzdáleného asteroidu Itokawa. Sonda

tak musela zdolat celkem šest miliard kilometrů. Misi navíc od počátku provázely technické komplikace, kvůli kterým musel být termín návratu na Zemi o tři roky odložen. Zhruba 1.500 nepatrných prachových částic, které vědci prozkoumali s pomocí elektronového mikroskopu, se zcela liší od látek, které se vyskytují na Zemi, potvrdil japonský vesmírný úřad JAXA. „Tyto výsledky předčily naše očekávání. Nevím, jak se vyjadřuje něco, co předčí vaše sny, ale já jsem naprosto dojat,“ vyjádřil se ředitel projektu ----- Sonda je teprve čtvrtým zařízením, které přivezlo vzorky materiálu z vesmíru. Předtím mise Apollo dopravily na modrou planetu horninu z Měsíce, v roce 2004 v USA přistál modul sondy Genesis se vzorky slunečního prachu a sonda Stardust v roce 2006 přivezla prach z komety Wild 2.

Největší pomník Ježíše Krista na světě, postavený v Świebodzině na západě Polska, byl v neděli 21. listopadu odpoledne odhalen a vysvěcen zároveň. Spasitel váží 440 tun a na výšku má tolik, kolik má let, tedy 33 a s pozlacenou korunou na hlavě měří ještě o tři metry víc. Kristus stojí na 16,5metrovém kopci, dohromady má tedy na výšku

52,5 metru. „Pomník je už sice vysvěcený, ale jeho stavba ještě není dokončená a zkolaudovaná,“ uvedl okresní stavební dozor. Na poli, jež předtím leželo ladem, vyrůstal Kristus pět let. Je ho vidět ze vzdálenosti několika kilometrů. Z výšky se dívá na supermarket, benzínovou pumpu a v řadách stojící rodinné domky. Po straně a za zády má rušné silnice, po nichž se plouží nekonečné šňůry nákladních aut. Přes Świebodzin se jede k německé hranici nebo do Gorzowa a Štětína. Pro většinu řidičů bylo až do nynějška toto 21 tisícové městečko malým bodem na mapě, kde nebyli příliš zvyklí zastavovat. Od té doby, co se do světa dostala zvěst o tom, že ve Świebodzině postavili ještě většího Krista než v brazilském Riu de Janeiro, místní počítají s tím, že turisté se

sem jen pohrnou. „Z toho Krista budeme mít velký užitek všichni,“ nese se městem. A lidé dál přepočítávají sochu Spasitele na zlaté a nová pracovní místa, jež mají vzniknout v oblasti gastronomie a hoteliérství. Návštěvy z Polska i z celého světa prý budou do města proudit plnou parou, a to díky místnímu knězi budovateli Sylwestrovi Zawadzkému, který byl iniciátorem celého projektu a stavby monumentu. Ne každému se v Świebodzině se však pomník líbí. Kritikové, především mladí lidé, hovoří o megalomanství a kýči. A nedělní slavnost, na niž přišly tisíce lidí z celého Polska, na internetu nazvali odhalením Krista v Riu de Świebodzineiro.

Nejméně 339 mrtvých a stovky zraněných si v pondělí 22. listopadu vyžádala v kambodžské metropoli Phnompenhu tlačení lidí během tradičního vodního festivalu, jenž je každoročně pořádán ke konci sezony dešťů. Tlačení propukla na mostě na ostrůvek na řece Tonle Sap, kde se festival koná. Problémy začaly, když asi deset lidí upadlo do bezvědomí po koncertu na Démentovém ostrově, který začal po závodech lodí. Z mostu desítky lidí skákaly do řeky. Kambodžské úřady odhadují, že

oslav se v hlavním městě účastnily čtyři milióny lidí, dvakrát tolik, než jich žije v metropoli. Podle premiéra bude v úterý vyhlášen státní smutek. Míni také ustavit komisi, která vyšetří příčiny tragédie ----- Na 456 vzrostl počet obětí pondělní tlačení na mostě při Vodním festivalu v kambodžském hlavním městě Phnompenhu. Úřady původně uváděly 378 mrtvých a 755 zraněných, ale ve středu kambodžský ministr sociálních věcí sdělil, že počet obětí je o osm desítek vyšší. Paniku vyvolalo rozhoupání mostu, na němž bylo 7.000 až 8.000 lidí. Podle úřadů byla část lidí na mostě umačkána nebo ušlapána, další zahynuli ve vodě, kam popadali. Lidé na mostě si neuvědomili, že podobné druhy mostů, jaký vede na Démentový ostrov, kde se konal Vodní festival, se snadno rozhoupou, ať už přičiněním větru, nebo samotným pohybem lidí. Když se přeplněný most rozhoupal, lidé propadli panice a pokusili se z něj utéci. Svědci událost popisovali tak, že na mostě bylo příliš mnoho lidí, kteří se tlačili a most se tak rozhoupal, což vyvolalo paniku. Vzniklá tlačení vedla k tomu, že lidé uprostřed upadli na zem a byli rozmačkáni. Lidé také zkoušeli po mostě šplhat, chytali se drátů elektrického vedení, které následně strhli. Mnoho úmrtí tak zapříčinil úraz elektrickým proudem.

Až dvě stovky dělostřeleckých granátů vypálila v úterý 23. listopadu severokorejská armáda na území Jižní Koreje. Střely zasáhly několik budov, které začaly hořet. Jihokorejci střelbu opětovali. Vojáci KLCDR pálili na jihokorejský ostrov Jonpchjong. Obyvatele údajně předem varovali přes tlampače. Vzplálo 60 až 70 domů a nad ostrovem s 1.200 až 1.300 obyvateli se vznášel kouř. Jihokorejská armáda vyhlásila poplach a k ostrovu byly povolány bojové letouny F-16. Zprávy nejprve hovořily o dvou až čtyřech zraněných vojácích, pozdější pak o dvou mrtvých a dvou vážně zraněných. Zranění dalších deseti vojáků byla lehčí ----- KLCDR varovala, že proti Jižní Koreji

nemilosrdně zaútočí, když naruší hranici. Jestliže Jižní Korea vstoupí do teritoriálních vod jen tisícinu milimetru, revoluční vojenské síly (Severní Koreje) budou bez váhání pokračovat v nelítostných armádních protiakcích. Jižní Korea by si měla pamatovat, že revoluční ozbrojené síly nemluví do větru,“ uvedla

severokorejská armáda ve svém prohlášení ----- Ostrov Jonpchjong se nachází ve Žlutém moři 12 kilometrů od pobřeží KLCDR a tři kilometry na jih od námořní hranice stanovené OSN po korejské válce v roce 1953. Námořní bitvy se v oblasti strhly už v letech 1999, 2002 a vloni v listopadu. Obě země jsou od padesátých let de facto stále ve válce a vzájemné spory letos vyhrotilo potopení jihokorejské korvety údajně severokorejským torpédem, při němž zemřelo 46 Jihokorejců. Jižní Koreu znepokojují zprávy o jaderných aktivitách stalinského režimu na severu. Poté, co Pchjongjang o víkend oznámil, že instaloval 2.000 nových centrifug na obohacování uranu, uvedl v pondělí jihokorejský ministr obrany, že by Soul mohl požádat USA o opětovné umístění amerických jaderných zbraní na svém území. Jihokorejská vláda v reakci uvedla, že bude dělat všechno proto, aby nedošlo k eskalaci konfliktu. Zároveň Soul ale varoval před tvrdší reakcí v případě dalších provokací ze strany Severokorejců. K incidentu se vyjádřila i Čína, jediný spojenec KLCDR v regionu. Peking uvedl, že ho přestřelka znepokojila. Dodal, že je nutné obnovit šestistranné rozhovory o severokorejském jaderném programu. Před kolosálním nebezpečím eskalace varovalo též Rusko. Útok odsoudily i USA a znovu potvrdily, že Spojené státy se plně zavazují k obraně svého spojence.

V pondělí 22. listopadu večer, při vystoupení před armádními důstojníky v Drážďanech, prohlásil německý ministr obrany Karl-Theodor zu Guttenberg, že Německo pozastaví povinnou vojenskou službu k 1. červenci 2011. Stane se tak v rámci reformy a profesionalizace armády, jejíž stav se postupně sníží na 185 000 mužů. Je to poprvé, co zaznělo konkrétní datum pozastavení povinné vojenské služby. Také udaný cílový počet vojáků v rozsahu 180.000 až 185.000 mužů je poněkud vyšší,

než se uvádělo dříve. V původních návrzích redukce vojáků z dosavadních 240.000 se mluvilo o konečném počtu 163.500 mužů. Německo je jednou z mála západních zemí, v nichž je stále ještě uplatňována všeobecná branná povinnost. Letos v červenci byla zkrácena z devíti měsíců na půl roku a nadále by měla zůstat zakotvena v německé ústavě, pouze nebude uplatňována. Z 28 členských států NATO dosud branná povinnost platí v pěti. Kromě Německa jsou to Řecko, Turecko, Estonsko a Norsko. Česká republika ji pozastavila od roku 2005. Znamená to, že branná povinnost může být opět zavedena při ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Dolní komora ruského parlamentu Duma odsoudila v pátek 26. listopadu masakr Poláků v Katyni, kterého se dopustili Sověti za druhé světové války. Duma uznala, že Stalin a jeho věrní nařídili likvidaci Poláků v roce 1940. Připomenula též, že v Katyni byly postříleny tisíce sovětských občanů. V prohlášení Dumy se uvádí: „Publikované dokumenty, které byly po dlouhá léta v tajných archivech, neukazují jen rozsah hrozné tragédie, ale také, že zločin byl proveden na základě přímého nařízení Stalina a dalších sovětských představitelů“ Přijetí této deklarace předcházela v Dumě bouřlivá diskuse. Komunisté byli proti, někteří stále popírali vinu Sovětů. Minulý měsíc

komunisté označili Katyň za „jeden největších mýtů 20. století“. Sovětské historici po léta připisovali spáchání masakru nacistům po útoku na SSSR z června 1941, i když právě Třetí říše po okupaci západní části Sovětského svazu na masakr upozornila, aby ukázala na praktiky sovětského režimu. I to deklarace Dumy postihuje: „Oficiální

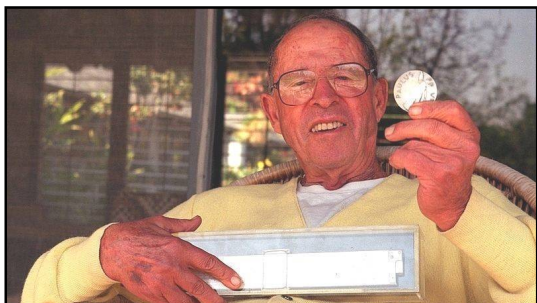
sovětská propaganda připisovala odpovědnost za tento zločin nacistickým zločincům. Tato teorie spolehlivě vyvolává hněv, rozhořčení a nedůvěru polského lidu. “ Německá verze byla oficiálně potvrzena v roce 1990 v době pádu Sovětského svazu, ale Katyň stále představovala velký problém vztahů mezi Polskem a Ruskem. Rusko v roce 2005 potvrdilo popravu pouhých 1.803 lidí, i když se odhaduje, že počet popravených polských vězňů v Katyni a na dalších místech SSSR se pohybuje okolo 22.000, přičemž 8.000 z nich byli důstojníci. Sověti k masakru přistoupili kvůli tomu, aby zlikvidovali polskou elitu, zejména důstojníky, a po válce mohli zemi ovládnout. Polsko bylo vždy trnem v oku carskému Rusku i Stalinovi, který dával najevo, že tento bastard Versaillské smlouvy by měl zmizet z mapy. Nakonec se sovětská Moskva a nacistický Berlín v tajných doložkách paktu o vzájemném neútočení, známým také jako pakt Molotov – Ribbentrop ze srpna 1939, dohodly na rozdělení Polska. Polský premiér Donadl Tusk deklaraci Dumy ocenil, ale chtěl by více: „Je to mimořádně důležité politické gesto, kterého si vážíme, ale netajím, že naše vláda čeká, že budou následovat odvážnější kroky na vládní úrovni.“ Ministr zahraničí Radoslaw Sikorsi k tomu dodal: „Rozhodnutí Dumy svědčí o tom, že skutečný dialog mezi Polskem a Ruskou federací už nelze zastavit. “

Pravice na Slovensku ztratila svou tradiční baštu – Bratislavu. Podle výsledků komunálních voleb, které se na Slovensku konaly v sobotu 27. listopadu, se primátorem hlavního města stal nezávislý kandidát Milan Ftáčnik (foto vpravo), kterého podporovala strana Smer – sociální demokracie. Společná kandidátka středopravicových stran, bývalá herečka a diplomatka Magda Vášáryová, neuspěla.

Předseda vládní Slovenské demokratické a křesťanské unie Mikuláš Dzurinda, označil výsledky komunálních voleb za prohru středopravicové koalice. Levice získala také druhé největší město Košice, když se primátorem na další čtyři roky stal exministr zdravotnictví Ficovy vlády Richard Raši. Naopak v Banské Bystrici zvítězil poprvé od roku 1989 kandidát pravice Peter Gogoľa. V přímém souboji porazil bývalého ministra dopravy Ficovy vlády Lubomíra Vážneho. Primátorem Trenčína se stal nezávislý kandidát a bývalý ředitel veřejnoprávní Slovenské televize Richard Rybníček. V Žilině bude primátorem Igor Choma ze strany Smer-sociální demokracie, jenž porazil pravicového primátora Ivana Harmana.

V neděli, 28. listopadu, dva měsíce před svými 90. narozeninami, zemřel v Los Angeles vynálezce neutronové bomby, fyzik Samuel Cohen. Neutronová bomba byla zamýšlena jako taktická jaderná zbraň s cílem zabít lidi při co nejmenších hmotných škodách. V 80. letech byla jedním z velmi diskutovaných témat tehdejšího bipolárního

světa. Cohen ji v malém sestrojil v roce 1958 v Lawrence Livermore Laboratory. V 80. letech zaujala vládu tehdejšího amerického prezidenta Ronalda Reagana. Samuel Cohen prezidenta přesvědčil, aby dal vyrobit 700 neutronových bomb, 350 neutronových nábojů do houfnic a 350 takových hlavic pro

rakety Lance. Má se však také za to, že tuto zbraň vyvinuly i další země včetně Francie a Ruska. Cohen letos v září v rozhovoru pro list The New York Times označil neutronovou bombu za „nejmorálnější zbraň, jaká kdy byla vyvinuta“. Reagoval tak na četné výtky, že tato zbraň je naopak nemorální, protože je zaměřena jen na ničení životů.

Internetový Server WikiLeaks začal v noci na pondělí 29. listopadu postupně zveřejňovat tajné americké diplomatické depeše. Čtvrt miliónu tajných depeší z ambasad USA má zveřejňovat po dávkách během několika měsíců. V první dávce jsou mezi jinými i zprávy o tom, jak sunnitští arabští vůdci včetně saúdskoarabského krále

Julian Assange, zakladatel internetového serveru WikiLeaks

Abdulláha vyzývají USA k útoku na Írán a požadují, aby Teherán ukončil svůj jaderný program. Další zprávy jsou věnovány zvláštním vztahům mezi Čínou a Severní Koreou, a také jsou v jedné zveřejněna jména Saúdských Arabů, kteří podporovali teroristy. Američtí diplomaté podle dosud zveřejněných hlášení například dostali za úkol od současné ministryně zahraničí Hillary Clintonové špehovat vedení OSN. Američtí

diplomaté měli též získat informace o komunikačních sítích OSN a v nich používaných protokolech. Mezi zprávami je i 1.271 z amerického velvyslanectví v Praze. Většina se jich týká jednání o rozmístění radaru protiraketového deštníku, který měl stát v Brdech, ale s pádem programu, se od jeho výstavby upustilo. Mezi dalšími zprávami jsou zmiňovány obavy z korupce v Afghánistánu poté, co se ukázalo, že viceprezident Zia Masúd měl při cestě do zahraničí u sebe 52 milionů dolarů. Hodně materiálů je věnováno také útokům čínských hackerů, řízených Pekingem, na počítačové sítě USA. V lednu vyhnali ze země Google. Dalším závažným tématem je tvrzení, že ruská vláda je napojena na organizovaný zločin. Zprávy obsahují i nepříliš diplomatická hodnocení mnoha předních světových politiků. Vladimír Putin byl označen za alfa samce ve stádu, iránský prezident Mahmúd Ahmadínežád přirovnáván k Hitlerovi. Afghánský prezident Hamíd Karzái je paranoik nebo německá kancléřka Angela Merkelová se vyhýbá riziku a je jen vzácně tvůrčí. Podle serveru WikiLeaks depeše pocházejí z období od roku 1966 až do letošního února. Obsahují důvěrnou komunikaci 274 zastupitelských úřadů po celém světě. Podle britského listu The Guardian, který měl přístup ke zprávám již před zveřejněním, informace pocházejí ze zakódované sítě americké armády a ministerstva zahraničí SIPRNet, která slouží ke snazšímu sdílení informací mezi diplomatickými a vojenskými kruhy. Do sítě má přístup 2,5 milionu amerických vládních zaměstnanců. Celkem má být zveřejněno 251.000 dokumentů, z toho 11.000 označených jako přísně tajné. Dalších 9.000 je označeno razítkem NoFORN, čili nemají k nim mít přístup lidé mimo území USA, a 4.000 je pak označeno jako tajné a současně NoFORN, nejsou ale přísně tajné. Server WikiLeaks uvedl, že hlášení ukazují rozsah špionáže USA vůči jejich spojencům a OSN, jak přehlížejí porušování lidských práv či lobují za americké korporace. „Tyto dokumenty odhalují rozpor mezi veřejnou tváří Spojených států a tím, co říkají za zavřenými dveřmi. Ukazují také, že pokud občané v demokracii chtějí, aby se vláda řídila jejich přáními, měli by žádat informace o tom, co se děje v zákulisí,“ uvedl server. Podle americké administrativy nicméně zveřejněné informace jsou součástí běžné práce diplomatů, která se staletí nemění. Diplomaté shromažďují informace, které utvářejí politiku a činy všech vlád na světě. Bílý dům konstatoval, že zveřejněné údaje mohou hluboce ovlivnit americké zájmy ve světě, ale i zájmy spojenců USA. „Úkolem médií není chránit mocné před ztrapněním. Pokud američtí špioni porušují pravidla OSN a snaží se získat DNA jejího předsedy, máme právo se to dozvědět,“ napsal pak o důvodech zveřejnění jeden novinář deníku The Guardian.

Úterý 30. listopadu – Po dokumentech z Iráku a Afghánistánu začal server WikiLeaks zveřejňovat také tajné diplomatické depeše. Hned po prvních dvou stovkách zpráv, naznačujících mimo jiné, co si USA myslí o zbytku světa, je pořádně rušno. WikiLeaks ale v dalších týdnech zveřejní čtvrt miliónu depeší. Data měl vynášet americký voják Bradley Manning (foto níže) na CD nosičích, nadepsaných jako alba známé zpěvačky Lady Gaga. Když Manning (23) sloužil v Iráku, cítil se osamělý, frustrovaný a šikanovaný. A tak si řekl, že s tím musí něco udělat. Každý americký důstojník v bojové akci, kdekoli na světě, má na psacím stole laptop spojený s internetovým kabelem v červené barvě. Zpravidla vedle stojí další notebook – pro soukromé účely, se zeleným připojením. Červený kabel nese nálepku Secret (Tajný), zelený označení Not Classified (Neutajováno).

Zpravodajský analytik Manning z Potomaku ve státě Maryland měl během své služby v Iráku od července 2009 do května 2010 přístup k laptopu s červeným připojením, ačkoli mu podle hodnosti vojína nepříslušelo. Protože sloužil u výzvědného a zpravodajského praporu 2. brigády 10. horské divize na základně Hammer, asi 60 km od Bagdádu, používal „červený“ přenosný počítač nadřizovaných. Manning si v mnoha mailech jistému Adrianovi Lamovi a kamarádům stěžoval, že jako gay musí tajit svou sexuální orientaci. S kolegy za zábavou nevyrážel, přítel se s ním rozešel, cítil se „jako kus nábytku“. Konečným bodem znechucení bylo, když viděl zatýkání iráckých civilistů, kteří se podle něj provinili jen kritikou premiéra. Lamovi se svěřil i s výsledky surfování po „červené“ síti. Lamu kontaktoval letos 21. května pod přezdívkou Bradass87. Velice otevřeně s ním začal komunikovat. „Čau, jak se máš? Jsem armádní analytik pobývající východně od Bagdádu. Co bys dělal, kdybys měl přístup k tajným informacím 14 hodin denně, sedm dní v týdnu, více než osm měsíců?“ ptal se. Pochlubil se, že data začal stahovat a ukládat na CD nadepsaná jako CD americké zpěvačky provokatérky Lady Gaga. Nemlčel ani o tom, že komusi předal 150 tisíc tajných zpráv o konfliktech v Afghánistánu a Iráku. Lamo přitom moc dobře věděl, co to znamená dostat se do titulků na prvních stranách. Američan s kolumbijskými kořeny pronikl po roce 2000 do počítačových systémů listu The New York Times, vyhledávače Yahoo a firmy

Microsoft. Za řádění v kyberprostoru zaplatil masné pokuty a musel i do vězení. Když ho Manning oslovil, nepochyboval: je to past. Ihned se obrátil na americkou armádu. „Zrádce zradil zrádce,“ podotkl pak list Boston Globe. V květnu Manninga zatkla vojenská policie. Čelí obžalobě za vyzrazení tajných dokumentů, hrozí mu až 52 let vězení. Na otázku, proč tajné údaje raději za velké peníze neprodal třeba Rusům nebo Číňanům, odpověděl: „Protože jsou to veřejné údaje, takže patří na veřejnou doménu. Informace by měly být svobodné. A když už budou venku, měly by veřejnosti sloužit.“

PROSINEC 2010

OBSAH: 1) Summit OBSE v kazašském městě Astana, 2) Krutá vláda zimy nad Evropou, 3) Tragická srážka auta a cyklistů v Itálii, 4) Záplavy v Albánii, 5) Demonstrace studentů v Londýně, 6) 30 let od smrti Johna Lennona, 7) Nobelova cena míru pro nepřítomného Číňana Siao-po, 8) Sonda Voyager 1 opustila Sluneční soustavu, 9) Manželé z jihočeského Dubence zastřeleni při přepadení banky v Karlsruhe, 10) Husté sněžení nad celou Evropou, 11) Alexandr Lukašenko byl opakovaně zvolen prezidentem Běloruska, 12) Počet obyvatel USA přesáhl číslo 308 milionů, 13) Značné problémy s leteckou dopravou v Evropě, 14) Americký Senát ratifikoval smlouvu o snížení jaderných arzenálů USA a Ruska, 15) Stíhání bývalé ukrajinské premiérky Julie Tymošenkové, 16) Evropská komise odmítla návrh na celoevropský zákaz popírání zločinů komunismu, 17) Stížnost Tomáše Pitry proti rozhodnutí švýcarského soudu o jeho vydání do ČR, 18) Ruská státní Duma schválila smlouvu o snížení jaderných arzenálů USA a Ruska, 19) Papež Benedikt XVI. na Boží hod tradičně požehnal Městu a světu (Urbi et Orbi), 20) Tragické záplavy v australském státě Queensland, 21) Prezident Barack Obama jmenoval Normana Eisena velvyslancem USA v Praze, 22) Tání grónských ledovců, 23) Padělání eurobankovek v roce 2010.

***Neúspěchem skončil ve čtvrtek 2. prosince summit Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), v kazašském městě Astana.** Členské země se nakonec shodly na podobě deklarace, ale akční plán, který byl považován pro úspěch summitu za klíčový, přijat nebyl. Hlavním cílem summitu přitom bylo organizaci zreformovat, aby byla akceschopná v předcházení a řešení konfliktů i v dohlížení na demokratické standardy v členských zemích. Diskuse o akčním plánu, který měl být hlavním dokumentem směřujícím OBSE do nové etapy jejího působení, se protáhla na jedenáct hodin. Ani to nepomohlo. Do poslední chvíle však hrozilo, že se členové neshodnou ani na podobě Vzpomínkové deklarace, která se musí ještě schválit všemi hlasy. Praha jako poslední stále odmítala kompromisní a příliš obecnou podobu deklarace. Vymohla si tak alespoň právo vydat vlastní dokument, který vysvětlí české výhrady k deklaraci, o níž*

se dále jedná. Praha mimo jiné v textu potvrzuje svůj respekt k teritoriální integritě Gruzie. Totéž si v textu přála zmínit i řada dalších západních zemí, ale především kvůli nátlaku Ruska zmínka z deklarace vypadla. Rusko uznalo odtrženecké části Gruzie Jižní Osetii a Abcházii. Právě okolo války v Gruzii z léta 2008 panovaly mezi státy hlavní rozpory. Šéf ruské diplomacie Sergej Lavrov odmítl podpořit jakýkoli dokument, který by obsahoval zmínku o předloňském konfliktu v Gruzii. Demonstrativně summit předčasně opustil. I další neshody se točily okolo témat bezprostředně spojených s Moskvou. Šlo především o další zamrzlé konflikty nebo o

ruskou vojenskou přítomnost v moldavském separatistickém Podněstří. Závěrečný dokument tak nakonec tato bolavá místa evropské bezpečnosti zmiňuje jen obecně. Spornou otázkou je i pojetí lidských práv a jejich odraz v závěrečných dokumentech konference. Západ považuje tuto otázku za osu evropského dialogu, zatímco post sovětské státy v čele s Ruskem kladou spíš důraz na takové problémy, jako je odvrácení mezinárodního terorismu nebo boj proti pašování drog a organizované zločinnosti.

Krutá vláda zimy nad Evropou. V Polsku v noci na pátek 3. prosince umrzlo dalších 12 lidí. Mrazivé počasí si tam za týden vyžádalo už tři desítky obětí. Jsou mezi nimi převážně bezdomovci nebo lidé závislí na alkoholu. Problémy na železnici trvají na západě kontinentu, ruší se rychlovlaky mezi Bruselem, Paříží a Londýnem. Do výjimečně studeného rána se v pátek probudilo asi 150.000 obyvatel Čenstochové, kde v noci praskl hlavní teplovod. Technici už ale poruchu opravují a v některých částech města se už zase topí. V Moskvě v noci na pátek umrzli dva lidé, celková bilance současných mrazů tak stoupla na jedenáct mrtvých. Dalších třináct osob muselo být hospitalizováno kvůli omrzlinám nebo podchlazení. Mrazivé počasí si vyžádalo už v úterý jednu oběť v Bratislavě. Ve stejný den umrzli dva starší lidé v Británii – oba byli

nalezeni v zahradách u svých domů. Sníh komplikuje i železniční dopravu. Společnost provozující rychlovlaky Eurostar mezi Bruselem a Londýnem oznámila, že až do neděle bude denně rušit několik spojů. Varovala také, že vlaky, které vyjedou, mohou nabrat

až hodinu a půl zpoždění. Nebývale silné mrazy dále trápí Británii. V noci na pátek naměřili dvacet pod nulou v Braemar v Aberdeenshire, přičemž na letišti v Aberdeenu klesla rtuť teploměru na minus šestnáct. V Edinburghu naměřili – 15, na letišti v Manchesteru a v Yeovilu deset pod nulou a Birminghamu bylo minus sedm. Sněžení v Británii slábne, takže se podařilo po dvou dnech obnovit provoz na letišti v Gatwicu, i když se čekají zpoždění a rušení spojů. Kvůli mrazu hrozí náledí na silnicích v jihozápadní Anglii. Provoz vlaků na jihu a jihovýchodě Anglie je omezen, v East Yorkshire zrušen. Tlaková níže, která do střední Evropy přinesla sněžení, způsobila také

záplavy v Benátkách. Po silných deštích tam byla v pátek ráno hladina moře 140 centimetrů nad běžným stavem. Více než polovina historického centra města je přístupná jen v holinkách. Déšť způsobil problémy i na Balkáně. V Bosně, v Srbsku a v Černé Hoře byl vyhlášen stav ohrožení kvůli rozvodněné řece Drině.

Nejméně osm obětí si vyžádal v neděli 5. prosince ráno náraz rychle jedoucího auta do skupiny cyklistů na jihu Itálie v Kalábrii v Lamezia Terme, která se nachází u města Catanzary. Další dva lidé museli být přepraveni v kritickém stavu do nemocnice.

Řidič podle policie předjížděl jiné vozidlo a v plné rychlosti narazil do protijedoucí skupiny amatérských závodníků. Sedm z nich zemřelo na místě. Policejní mluvčí dodal, že dva cyklisté byli v kritickém stavu přepraveni vrtulníkem do nemocnice

a že jeden z nich později podlehl utrpeným zraněním. Podle mluvčího jelo auto rychleji, než byla v místě povolená rychlost. Zraněn a policií zadržen byl i řidič předjíždějícího vozidla, které po nárazu skončilo mimo vozovku. Navíc bylo zjištěno, že řidič před jízdou kouřil marihuanu.

Pondělí 6. prosince – Více než 12.000 Albánců muselo do nedělního večera opustit své domy na severu země kvůli záplavám.

řekl, že země čelí nejhorším záplavám, co si země pamatuje. Podle ministra vnitra je kritická situace zejména v okolí města Škoder (foto), kde je pod vodu 14.000 hektarů. Povodně postihly i další balkánské státy. V bosenské Tuzle si vyžádaly nejméně tři lidské životy, když se

sesul svah na dům. Na řece Drině byla stoletá voda. Její hladina už klesá, ale na východě země jsou stále domy pod vodu. Naopak stoupá Sáva. Pod vodou je i část Černé hory.

Demonstrující studenti v Londýně zaútočili ve čtvrtek 9. prosince na automobil, ve kterém seděl princ Charles a jeho žena Camilla. Oba vyvázli nezaněněni. Demonstrující studenti na jejich vůz zaútočili v centru Londýna na Oxford Street.

Údajně jeden z demonstrantů kopl do jejich auta. Taky na černý vůz někdo hodil světlou barvu. Vůz má i popraskané neprůstřelné sklo v jednom z oken. Londýn tak ve čtvrtek zažil už třetí studentskou demonstraci proti plánu Cameronovy vlády zvýšit

strop školného na univerzitách z 3.000 na 9.000 liber ročně. Plán nakonec schválil parlament většinou 21 hlasů, pro bylo 323 poslanců, ovšem část koaličních poslanců byla proti, nesouhlasilo s ním 21 liberálních demokratů, pro jich bylo 28. Proti bylo i šest konzervativců. Poté, co byl plán

schválen, násilí demonstrantů vzrostlo. Zraněno bylo už devět policistů, z toho osm vážně. Protestující dav se také pokusil proniknout do budovy ministerstva financí. Poté vyrazili okna nejvyššího soudu.

Před 30 lety ukončily čtyři kulky život hudební legendy

Poslední den Johna Lennona!

NEW YORK (pk) – Po letech se vrátil k muzice, nahrál album Double Fantasy a byl plný elánu. Jenže ráno 8. prosince 1980 zbývaly Johnu Lennonovi (†40) už jen hodiny života. Vrah už číhal v ulicích New Yorku a nad bývalým členem populárních Beatles se začal vznášet stín smrti. A jak prožil svůj poslední den?

10.00 John si přispal a zašel k holiči. Pak se vrátil domů. Bydlel v newyorském činžovním domě Dakota.

11.00 Přijíždí fotografka Annie Leibowitz (tehdy 31), která bude Johna fotit pro časopis Rolling Stone.

11.45 Před domem je i amatérský fotograf Paul Goresh. Potkává tu fanouška jménem Mark Chapman (tehdy 25). Netuší, že mluví s budoucím vrahem.

12.40 John poskytuje rozhovor rozhlasové stanici RKO Radio.

13.30 Chůva přiváží Johnova syna Seana (tehdy 5).

15.55 „Moje práce nebude hotova, dokud nezemřu. A to, jak doufám, bude až za hodně dlouhou dobu,“ říká John na závěr rozhovoru pro RKO Radio.

16.00 John a jeho manželka Yoko Ono (tehdy 47) odjíždějí do nahrávacího studia. Před domem k nim přistupuje muž s deskou. „Chceš ji podepsat?“ ptá se John. Mark Chapman jen mlčky přikývne. Taxi nejede, a tak je do studia odváží Goresh.

22.00 Práce na nových skladbách trvá až do noci. Yoko chce zajet někam na večer, ale John by raději domů za synem. **První osudové rozhodnutí.**

22.30 Je krásná noc. Normálně by autem zajeli až do bezpečného dvora, ale dnes vystupují John a Yoko u chodníku, aby se prošli. **Druhé osudové rozhodnutí.**

22.45 Chapman vidí dvojici, zavolá na Johna a vytáhne zbraň. Vypálí pět střel, čtyři zasáhnou cíl. John jde ještě kousek cesty do schodů, ale pak se hrouťí na zem. „Johna střílili,“ křičí zoufalá Yoko.

22.51 Přijíždí policejní hlídka. Chapman je zadržen, nesnaží se uniknout.

22.53 Policisté vezou Johna do nemocnice.

23.15 Oživovací pokusy selhávají. John Lennon je prohlášen za mrtvého.

EPA, ČTK/AP

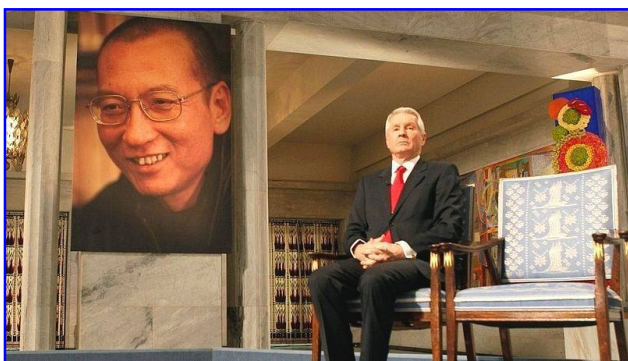
Činžovní dům Dakota, před nímž byl zpěvák zavražděn.

Vrah Mark Chapman v roce 1980 a letos v červenci. Byl odsouzen na doživotí a už šestkrát marně žádal o předčasné propuštění.

V nepřítomnosti oceněného čínského disidenta Lioua Siao-poa byla v pátek 10. prosince v Oslu udělena letošní Nobelova cena za mír. Siao-po si v Číně odpykává trest vězení a čínské úřady do Norska nepustily ani jeho manželku, či jiné příbuzné. Předseda poroty Thorbjörn Jagland symbolicky položil ocenění včetně pamětní medaile na uprázdněnou židli pro laureáta. „Výbor pro udělení Nobelovy ceny se domnívá, že existuje spojnice mezi lidskými právy a mírem,“ řekl během své řeči Jagland, a dodal: „Cenou, která je určena pro osoby, jež podstupují velká rizika ve prospěch nás všech, jsme nechtěli nikoho urazit.“ Narážel na odpor Číny, která Lioua Siao-poa označuje za kriminálního a udělení ceny pro něj za skandální vměšování do vnitřních záležitostí země. Peking vyzýval zástupce pozvaných zemí, aby páteční ceremoniál bojkotovali, což nakonec učinili představitelé 18 zemí včetně Ruska. Čína také narychlo zorganizovala vlastní mírovou cenu, pojmenovanou po Konfuciovi. Získal ho čestný předseda

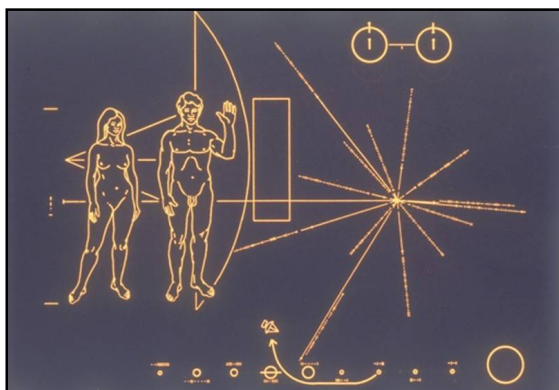

tchajwanského Kuomintangu Lien Čchan, jenž se na předání nedostavil. Liou Siao-po byl jednou z hlavních postav protivládních protestů na pekingském náměstí Nebeského klidu v roce 1989. Loni mu byl udělen trest 11 let vězení za chartu, v níž vyzval

k politické pluralitě a respektu k lidským právům v Číně ----- Nobelovu cenu za literaturu převzal v pátek ve švédské metropoli Stockholmu z rukou švédského krále Carla XVI. Gustafa peruánský spisovatel Mario Vargas Llosa. Ve stockholmském Koncertním domě byly rovněž vědcům předány Nobelovy ceny za lékařství, fyziku, chemii a ekonomii. Ceremonie ve Stockholmu se ze zdravotních důvodů nezúčastnil britský průkopník umělého oplodnění, pětadesátiletý Robert Edwards, jenž dostal Nobelovu cenu za lékařství a fyziologii. O Nobelovu cenu za fyziku se letos rozdělili vědci ruského původu Konstantin Novoselov a Andre Geim. Ocenění dostali za výzkum grafenu, což je forma uhlíku. Nobelovu cenu za chemii převzali Japonci Eiiči Negiši a Akira Suzuki a Američan Richard Heck a za ekonomii, američtí ekonomové Peter Diamond a Dale Mortensen a kypersko-řecký Brit Christopher Pissarides.

V úterý 14. prosince 2010 s oznámila americká kosmická agentura NASA , že se její sonda Voyager 1 ocitla na hranici Sluneční soustavy. Zatím se žádná sonda vyslaná ze Země nedostala tak daleko. Voyager 1 přitom stále funguje a posílá data.

Sonda Voyager je nyní vzdálena od Země 17,4 miliardy kilometrů a ocitla se tak na hranici sluneční soustavy. Nyní změřila výraznou změnu v toku částic, které ji obklopují. Změnu zjistilo zařízení na měření rychlosti slunečního větru. Tyto částice se pohybují nadzvukovou rychlostí, dokud nepřekročí rázovou vlnu. V tu chvíli se rychlost slunečního větru prudce sníží a zahřeje. Nyní Voyager 1 změřil, že rychlost částic slunečního větru je takřka nulová. Sonda se tak dostala do místa, kde sluneční vítr, který

se dosud pohyboval ven, už ven nemíří, ale pohybuje se stranou. To že nabitě částice se už dál nepohybují pryč do Slunce, ale jejich tok míří bočně, podle astronomů znamená, že se sonda blíží k hranici Sluneční soustavy a dostane se do mezihvězdného prostoru. Při startu sondy se s možností, že by se do mezihvězdného

prostoru dostala počítalo a proto do ni byla umístěna plaketa zobrazující dvě lidské postavy na pozadí sondy a mapku Sluneční soustavy. Cílem Voyageru 1 vypuštěného 5. září 1977 byla cesta k vnějším planetám Jupiteru, Saturnu, Uranu a Neptunu. Tento úkol byl splněn v roce 1989. Pak sonda pokračoval, v cestě do vesmíru směrem do centra Mléčné dráhy. Protože jí poskytují energii jaderné články, měřící zařízení sondy dále fungují a posílají na Zemi data, i když vzhledem ke vzdálenosti trvá zpráva, vyslaným rádiem cesta na Zem 16 hodin.

Manželé z jihočeského Dubence, zastřelení v pátek 10. prosince při pokusu o přepadení banky v Karlsruhe, byli skutečně takzvanými lupiči – gentlemany, kteří od roku 1995 na jihozápadě Německa vyloupili až dvacet bank. V úterý 14. prosince to na základě testů DNA potvrdila policie v Karlsruhe. Manželé byli už patnáct let hledáni německými policisty, kteří je podezírali z toho, že za tuto dobu vyloupili řadu bank, a přišli si tak asi na dva milióny eur (přibližně 50 miliónů korun). V pátek kolem čtvrté odpoledne zemřeli při zásahu německé policie v Karlsruhe chvíli poté, co se pokoušeli vyloupit další banku. Jejich přezdívka lupiči – gentlemani souvisí s tím, že v počátcích svého loupení byli velmi slušní. Pokladním se omlouvali, jednomu z okradených dokonce vrátili klíče od auta. Vždy však měli u sebe zbraň. Duo působilo v jižním Falcku a severním Bádensku, loupilo například v Mannheimu nebo Heidelbergu. V roce 2005 přepadlo i klenotnictví ve švýcarském Lucernu. V pátek přišli do Volksbank v

Karlsruhe před zavírací dobou, maskování parukami, brýlemi a čepicemi. Podle svědků však byli viditelně překvapeni, že banka byla tou dobou stále plná zákazníků. Když se spustil zvukový alarm, banku opustili a utíkali na druhou stranu ulice. Na

Pachatelé na záběrech průmyslových kamer.

přivolanou policii začali střílet a zasáhli jednu policistku do nohy. Pro muže se stal smrtelným jeden z policejních výstřelů a žena podle policistů spáchala sebevraždu, když si dala pistoli do úst a vystřelila.

Pátek 17. prosince – Husté sněžení netrápí jen Českou republiku, ale velkou část Evropy. Způsobilo především značné problémy v dopravě, a to jak v letecké, tak v silniční a železniční. Zrušeny byly desítky letů v Německu i ve Velké Británii, kde je uzavřeno několik letišť. Letiště ve Frankfurtu, které je druhé největší v Evropě, zrušilo kvůli nočnímu sněžení 160 letů. V Mnichově bylo zrušeno nebo opožděno skoro sto letů. Potíže v letecké dopravě hlásí i Británie, kde byla zavřena řada letišť. V Hesensku napadlo v noci na dnešek kolem 20 centimetrů nového sněhu, který komplikoval dopravu. Na silnicích se ráno tvořily dlouhé kolony, některé dálniční úseky byly kvůli závějím nebo nehodám uzavřeny. Podobná situace je v nejlidnatější spolkové zemi Severním Porýní – Vestfálsku, kde úřady na dálnicích zaznamenaly kolony vozidel o celkové délce 185 kilometrů a 251 nehod

vyvolaných nepřízní počasí. Výpadek proudu také zastavil provoz na trati mezi Lübeckem a Hamburkem. Stálo tam 38 vlakových souprav včetně rychlíku se 400 cestujícími. Problémy jsou i na severu Francie, kde uvízlo v pátek ráno několik set kamiónů. Sníh opět způsobil značné problémy v Británii, hlavně motoristům. Klouzalo to především ve Skotsku a v Severním Irsku. Největším problémem je ovšem rychle mizející zásoba topného oleje, jehož cena raketově roste. Vláda už varovala, že situace může být velmi vážná, hlavně v odlehlých okrajových oblastech země.

Prezidentem Běloruska podle prvních údajů z volebních místností z neděle 19. prosince zůstává dosavadní hlava státu Alexandr Lukašenko, který získal 74 procent hlasů. Porazil tak devět kandidátů opozice, která označila víkendové volby za zmanipulované a na nedělní večer svolala v Minsku demonstraci, kterou policie obušky

a ohlušujícími granáty rozehnala a zranila jednoho z poražených kandidátů. Šestapadesátiletý prezident státu, označovaný na Západě za posledního diktátora v Evropě, vládne v bývalé sovětské republice od roku 1994. Průzkumy u východu z volebních místností ukázaly, že se pro Lukašenk

vyšlo zhruba 74 procent voličů, zatímco pro hlavního opozičního konkurenta, bývalého náměstka ministra zahraničí Andreje Sannikava něco přes šest procent. Žádný z osmi dalších protikandidátů nedostal ani pět procent hlasů. Volby lze již nyní považovat za platné, protože se jich podle ústřední volební komise zúčastnilo více než 50 procent voličů; v odpoledních hodinách to bylo 64 procent. Podle agentury Reuters bude pro mezinárodní společenství důležitý zejména průběh voleb a Lukašenkův postoj při případných protestech opozice v této desetimilionové zemi. Podle průběhu voleb se bude rozhodovat i Evropská unie při zvažování, zda znovu zavést sankce proti režimu. Pokud unie volby ohodnotí jako svobodné a spravedlivé, mohla by Bělorusku naopak nabídnout pomoc ve výši tří miliard eur (75 miliard korun) ----- Běloruská

policie zasáhla v neděli večer v Minsku proti účastníkům mnohatisícové demonstrace opozice protestujících proti opětovnému zvolení Alexandra Lukašenkova prezidentem a začala je rozhánět obuškami. Podle agenturních zpráv desítky osob utrpěly při policejním zásahu různě těžká zranění, stovky demonstrantů policie zadržela. Několik tisíc demonstrantů se večer pokusilo násilím proniknout do sídla vlády a parlamentu. Začali rozbíjet okna a skleněné výplně dveří. Potom se ale stáhli, když zjistili, že uvnitř budovy jsou ozbrojené pořádkové síly. Policie ještě před uzavřením volebních místností

rozehnala obušky a ohlušujícími granáty menší skupinu demonstrantů, kteří se snažili dostat na Říjnové náměstí v Minsku a připravit tam ozvučení pro plánovanou demonstraci. Při srážkách s policií byl zraněn Uladzimir Njakljajev, jeden z kandidátů opozice dnešní volby prezidenta. Podle jeho mluvčí utrpěl zranění hlavy, oka a nosu a byl v bezvědomí převezen do nemocnice.

V úterý 21. prosince oznámil americký statistický úřad, že počet obyvatel USA vzrostl za posledních deset let o deset procent a dosáhl 308,7 miliónů. Přesně pak 308.745.538 lidí, sdělil ředitel ústavu Robert Groves. Růst stále trvá, ale je nejnižší od velké hospodářské krize v třicátých letech. Z údajů vyplývá, že populace více roste na

jihu a západě Spojených států, tento trend už trvá delší dobu. Za deset let nejvíce vzrostla populace v Nevadě – celkem o 35 procent. Největší absolutní přírůstek obyvatel proti předchozímu sčítání vykázal Texas, kde přibýlo 4,3 miliónu lidí a nyní jich zde žije 25,1 miliónu. Z amerických států zůstává

nejlidnatější Kalifornie, kde podle sčítání žilo k 1. dubnu 37,2 miliónu obyvatel. Michigan je jediným státem USA, kde počet obyvatel klesl. Výsledky sčítání rozhodnou o rozdělování federálních finančních prostředků. Poslouží také k úpravě politických okrsků pro volby do Sněmovny reprezentantů v příštích deseti letech, neboť poslanceké mandáty se mezi jednotlivé státy rozděluje podle počtu jejich obyvatel.

Dlouhodobé sněžení ukázalo slabiny v letecké dopravě v Evropě, kdy na velkých letištích v Evropě uvízly tisíce lidí, kteří tam byli nuceni strávit i několik nocí. Kritika padá zejména na vedení londýnského Heathrow, do kterého se pustila i Evropská komise. Ani ve středu 22. prosince se na něm neobnoví plně provoz, uskuteční

Kvůli sněhu přespávají cestující i několik nocí na londýnském letišti Heathrow

se jen dvě třetiny ze všech plánovaných letů. Evropská komise podle BBC uvedla, že „je mimořádně znepokojena“ tím, jak velké problémy způsobilo sněžení a že „je to neakceptovatelné a nemělo by se to nikdy zopakovat“. Kritikou nešetřil ani britský premiér David Cameron, který dal v BBC najevo, že cítí s tisíci lidmi, kteří museli na letišti nocovat a pro něž se tam musely dokonce vztyčit stany. Situaci i podle aerolinek zkomplikovalo vedení letiště, které nebylo na zimu připraveno. Problémy na Heathrow se navíc přenášely na další letiště zejména na severu Evropy, která musela rušit spoje s Londýnem, jenž je největší evropskou křižovatkou. Z Frankfurtu a Paříže fungovala doprava hladce, ale v Londýně se zaseklo 5.000 až 6.000 cestujících. Velké problémy ale měla nezávisle na situaci na Heathrow i další velká letiště, jako pařížské, kde v noci úterý na středu zůstalo v hale přes noc 5.000 lidí, byť čtyři tisíce z nich chtěly do Londýna. Ve Frankfurtu zrušili v úterý 550 z 1.300 letů. Evropská Mezinárodní rada letišť ACI přesto uvedla, že 88 procent letů mezi evropskými letišti se uskutečnilo. Podle ní problémy nezpůsobily mráz a zima, které jsou na severu Evropy větší a přesto tam nejsou problémy, ale prudké změny počasí na západě Evropy. Situace je o to horší, že se nedařilo najít alternativní způsoby dopravy. Značné problémy byly nejen na dálnicích, které zablokovaly kamióny, ale i na železnici. Zákazníky odmítá i síť vlaků Eurostar, jezdících tunelem pod průplavem La Manche. I ta totiž rušila kvůli sněhu a náledí některé spoje. Ve středu jich bylo zrušeno devět, 43 by jich mělo jet podle plánu.

Ve středu 22. prosince ratifikoval americký Senát smlouvu o snížení jaderných arzenálů USA a Ruska. Smlouvu Nový Start podepsali prezidenti obou zemí Barack Obama a Dmitrij Medvěděv v dubnu v Praze. Dokument zavazuje oba státy, aby snížily během příštích sedmi let stav strategických zbraní zhruba o třetinu na 1.550 na každé straně. Platnost smlouvy po podpisu prezidentů musely potvrdit americký Senát a obě

Barack Obama a Dmitrij Medvěděv

komory ruského parlamentu. V Rusku se problémy neočekávají, Moskva uvedla, že by smlouva mohla být ratifikována v příštích dnech. Mnohem obtížnější byla Obamova pozice, zvláště s ohledem na čas, protože v listopadu prezidentovi demokraté ztratili v Senátu pět křesel. Senát se v novém složení ale sejde až po Novém

roce a tak Obama složení ve staré podobě využil. Přesto potřeboval také hlasy části republikánů – pro ratifikaci byl nutný souhlas nejméně 67 senátorů ve stočlenné komoře. Smlouvu nakonec podpořilo 71 přítomných, 26 bylo proti. Proti smlouvě v Senátu ostře vystoupil republikán Jeff Sessions, který vyzval k odmítnutí dokumentu. „Celý svět by vnímal zamítnutí smlouvy jako obnovení historické americké politiky zajišťování míru pomocí síly a jako odmítnutí levicových vizí světa bez jaderných zbraní,“ prohlásil. Naopak demokratický senátor John Kerry doporučil smlouvu ratifikovat. „Otázka zní, zda posuneme svět aspoň trochu mimo temný stín jaderné noční můry,“ řekl těsně před hlasováním. Barack Obama výsledek hlasování uvítal. „Spojené státy budou (se smlouvou) bezpečnější,“ uvedl na tiskové konferenci. Schválení smlouvy podle něj znamená, že demokraté a republikáni mají stejný názor na národní bezpečnost USA.

Proces jaderného odzbrojování USA a Ruska

Dohody o omezování jaderných zbraní mezi USA a Ruskem se táhnou do éry Sovětského svazu a studené války. První rozhovory o snižování arzenálů se datují do šedesátých let. Tehdy měla každá země k dispozici přes 30 tisíc nukleárních hlavic.

První významnou dohodou byla SALT. Zkratka z anglického Strategic Arms Limitation Talks (Rozhovory o omezení strategických zbraní) naznačuje, že nešlo o redukování počtu hlavic, nýbrž omezování rozšiřování arzenálů. Dohoda SALT II z roku 1979 nebyla sice plně ratifikována, ale byla dodržovaná, a to dokud během svého druhého funkčního období americký prezident Ronald Reagan nepřekročil její limity.

Klíčovým zlomem pak byla jednání Reagana se sovětským protějškem Michaiilem Gorbačovem. Po dohodě ze summitu v Reykjavíku se země zbavily celkem více než 2 600 střel.

Dohodu v červenci 1991 nahradila smlouva START. V roce 2002 navíc prezident USA George Bush a Ruska Vladimir Putin podepsali Smlouvu o omezení strategických útočných zbraní (SORT). V té se obě strany zavázaly snížit svůj jaderný arzenál o 1700 až 2200 hlavic.

Na pokračování smlouvy START, tzv. Novém STARTu se dohodli prezident Barack Obama a Dmitrij Medvěděv. Smlouvu podepsali v dubnu 2010 v Praze.

Ukrajinská prokuratura zostrila ve středu 22. prosince postih bývalé premiérky Julije Tymošenkové (foto), která je podezřelá z neoprávněného nakládání se státním prostředky. Vůdkyně opozice se nesmí vzdálit z místa svého bydliště a prakticky denně

bude předvolávána k výslechu. „Smím se pohybovat jen na adrese svého trvalého bydliště,“ řekla Tymošenková, kterou prokuratura obviňuje, že neoprávněně nakládala s částkou získanou za prodej emisních povolenek. Sumu 300 miliónů dolarů (asi 5,7 miliardy korun), které jejich prodejem Japonsku loni Ukrajina získala, Tymošenková nechala převést na konto státního penzijního fondu, aby zajistila výplatu

důchodů. Při konverzi dolarové částky na ukrajinské hřivny vznikla podle obžaloby státu ztráta ve výši 125 000 dolarů (2,4 miliónu korun). „Na generální prokuratuře se rozhodli povolávat mě k výsledku každý den, abych neměla možnost cestovat po zemi a stýkat se s lidmi,“ řekla expremiérka. „Mají v rukou všechny mocenské prostředky, aby beztravně pokračovali v politických represích,“ dodala. Tymošenková je vůdkyní největší opoziční strany Vlast, ale není poslankyní ukrajinského parlamentu a nepožívá imunity. Po ministrech hospodářství, vnitra a životního prostředí je už čtvrtou představitelkou bývalé ukrajinské vlády, kterou justice stihá. Opozice to označuje za politicky motivované pronásledování iniciované prezidentem Viktorem Janukovyčem.

Evropská komise odmítla ve čtvrtek 23. prosince výzvu České republiky a dalších pěti členských států Evropské unie, aby urychleně připravila celoevropský zákaz popírání zločinů komunismu. Zdivodnila to tím, že pro danou legislativní iniciativu nejsou v současnosti potřebné podmínky. Informoval o tom server Euractiv. Komise se přitom opírá o čerstvou zprávu španělského politologa Carlose Closy Montera, podle kterého se přístup zemí unie ke zločinům spáchaným totalitními režimy různí a žádný soud v bývalých státech východního bloku nevynesl za to zatím rozsudek.

V Monterově dokumentu o 480 stranách se dále uvádí, že jen Česká republika a Polsko mají právně ošetřeno popírání zločinů totality. Pod výzvu adresovanou před týdnem eurokomisařce pro spravedlnost a základní práva Viviane Redingové se podepsal český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg a jeho kolegové z Bulharska, Maďarska, Lotyšska, Litvy a Rumunska. „Někdy člověk musí dělat i kroky, které spíše patří do demonstrativní roviny. Aby se něco pohnulo,“ reagoval na rozhodnutí EK šéf české diplomacie Karel Schwarzenberg (TOP 09). Jak iniciativa dopadne, mu prý bylo jasné předem. Gesto prý mělo za cíl především připomenout, že na oběti komunistické totality se v Evropě často zapomíná. Není to poprvé, kdy se Česká republika s některými dalšími zeměmi snaží v unii o srovnání nacistického a komunistického režimu. Během českého předsednictví EU v loňském roce se česká vláda snažila o vytvoření platformy pro výzkum totalitních režimů, ale bez větších úspěchů.

Podnikatel Tomáš Pitr (foto níže) si bude stěžovat na rozhodnutí o svém vydání ze Švýcarska do České republiky u příslušného švýcarského soudu. Ve čtvrtek to uvedl mluvčí švýcarského ministerstva spravedlnosti. Podle něj může stížnost vydávací řízení prodloužit o několik měsíců. „V dopise, který jsme dnes obdrželi, nám advokát sděluje, že pan Pitr proti našemu rozhodnutí o vydání podá stížnost ke spolkovému trestnímu soudu,“ uvedl mluvčí a dodal, že stížnost by vydávací řízení mohla prodloužit o několik měsíců. Pokud by Pitr nebyl s výrokem trestního soudu v Bellinzone spokojen, může se

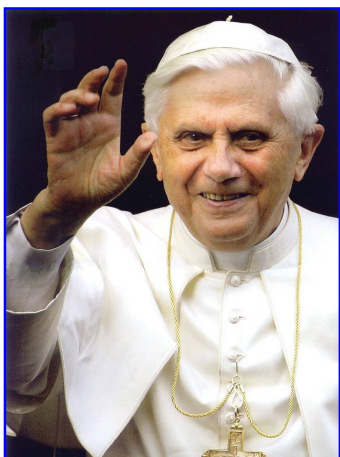
odvolat ještě k nejvyššímu švýcarskému soudu. Ten je pak poslední instancí. Švýcarské ministerstvo rozhodlo o vydání Tomáše Pitra do České republiky 17. prosince. S extradicí souhlasilo, protože hospodářské a daňové delikty, kvůli nimž Praha požaduje jeho vydání jsou trestné i podle švýcarského práva. Pitra v roce 2006 soud v ČR pravomocně odsoudil za daňové delikty k pětiletému vězení. Podnikatel do věznice nenastoupil a od června 2007 se skrýval v cizině. Letos byl v ČR pravomocně odsouzen k souhrnnému šestiletému vězení v souvislosti s podezřelými obchody s akciemi potravinářských společností Setuza a Milo Surovárny. Pitra zadržela švýcarská policie 27. července v alpském středisku Svatý Mořic. Pitr se obrátil už několikrát na švýcarské soudy. Stěžoval si na vazební rozkaz, ale marně. Nedosáhl ani propuštění na kauci, i když nabízel 3,3 miliónu švýcarských franků (nyní asi 66,5 milionů Kč).

Ruská Státní дума schválila v pátek 24. prosince v prvním čtení novou americko – ruskou smlouvu o snížení stavu jaderných strategických zbraní. Krok byl očekáván a druhé čtení se uskuteční 11. ledna. Poslanci dolní parlamentní komory ruského parlamentu text schválili poměrem hlasů 350 ku 58. Čtení ale mají být tři a konečná ratifikace se čeká nejdříve v lednu. Problém to byl zejména v USA, kde se stavěli proti republikáni, nakonec se ale našel dostatečný počet republikánských senátorů, který pro ni zvedl ruku. Senát Spojených států ke smlouvě připojil rezoluci,

kteřá vzbuzuje nedůvěru ruské strany. Rusové si před ratifikací chtějí americké usnesení podrobně prostudovat. Ministr zahraničí Sergej Lavrov řekl poslancům, že Rusko absolutně nesouhlasí s interpretací amerického Senátu, podle které není závazná souvislost mezi smlouvou START a protiraketovou obranou. Rusko si myslí pravý opak. Lavrov ovšem ruské zákonodárce také přesvědčoval, že americké usnesení ke smlouvě o strategických útočných zbraních nemá právní sílu. Podle předsedy zahraničního výboru Státní dumy Konstantina Kosačova ale poslanci nemají právo nechat doprovodnou rezoluci amerických zákonodárců bez povšimnutí.

Papež Benedikt XVI. na Boží hod tradičně požehnal Městu a světu (Urbi et Orbi). Požehnání začal v italštině, následovaly další evropské jazyky včetně češtiny a slovenštiny. Čechům řekl: „Narodil se vám Spasitel, radujte se,“ Slovákům pak popřál: „Milostiplné a radostné vianočné sviatky“. Ale nezapomněl ani na Lužické Srby. Před samotným požehnáním připomenul papež význam Vánoc: „Slovo se stalo tělem,

radostně Vám zvěstuji poselství Vánoc, Bůh se stal člověkem. Má Ježíšovu tvář.“ K svátku narození Krista ještě dodal: „Je to událost, která přehodnotila celý svět.“ V relativně krátkém poselství, které trvalo ani ne čtvrt hodiny na závěr zmínil oblasti postižené přírodními katastrofami a pak i konflikty. Nejprve připomenul Haiti, které letos postihlo zemětřesení a pak epidemii cholery. Ale hned dodal, že se nemá zapomenout na ty, které postihly přírodní kalamity nejen v Kolumbii a Venezuele, ale také v Guatemale a na Kostarice. Pak krátce zrekapituloval, kde všude je potřeba vyřešit konflikty. Zmínil somálský Dárfúr a Pobřeží slonoviny i potřebu zajistit bezpečnost a respekt lidských práv v Afghánistánu a v Pákistánu, nebo nutnost povzbudit dialog mezi Nikaraguou a Kostarikou a usnadnit usmíření na Korejském poloostrově. Vybídl také světové politiky, aby projevovali aktivní solidaritu s pronásledovanými křesťany v Iráku a na celém Blízkém východě a popřál křesťanům v Číně, aby neklesali na mysli kvůli potlačování náboženské svobody v této zemi.

Záplavy ve státě Queensland na severovýchodě Austrálii postihly, podle zpráv z pátku 31. prosince, více než 200.000 lidí v řídce obývané oblasti rozlehlejší než Francie a Německo dohromady. Pod vodou je 22 měst, z nichž dvě musela být zcela evakuovaná. Jde o nejhorší záplavy za posledních padesát let, které způsobil klimatický

jev la Niña. Silné deště i záplavy jsou na severovýchodě Austrálie v tomto ročním období poměrně běžné, ale letošní srážky jsou podle premiérky Queenslandu Anny Blighové extrémní. „Je to bezpochyby tragédie nebývalých rozměrů. Máme 22 obcí a měst, která jsou z velké části zaplavena nebo izolována, protože cesty, které do nich vedou, byly odříznuty.“ Z domovů byly od začátku týdne evakuovány tisíce lidí. Město Emerald ve středním Queenslandu muselo jen za posledních 24 hodin opustit asi 1.000 lidí, protože hrozilo, že se jim ve městě nebude dostávat potravin, čisté vody a elektřiny. Déšť, který oblast po čtrnáct dní sužoval, sice ustává, ale hladiny řek stále stoupají. Premiérka Blighová varovala, že některé z postižených obcí zůstanou pod

vodou i déle než týden. Náklady na likvidaci škod podle ní půjdou do miliard dolarů. Notně je postiženo hospodářství. Musely být uzavřeny uhelné doly a je uzavřen i hlavní uhelný přístav ve státě, což postihlo těžbařské společnosti Rio Tinto a Anglo – American. Ustal i export cukru. Kvůli naplaveninám, které poškodily navigační systém, byl uzavřen přístav ve městě Bundaberg, odkud se cukr vyváží. Austrálie patří mezi jeho přední světové vývozce. Přístav ročně vypraví na 400.000 tun surového cukru. Jen škoda na úrodě, zničeny byly bavlníkové plantáže i slunečnicová pole, se odhaduje na 7,8 miliardy korun.

Do Prahy po zhruba dvouletém čekání přijede nový velvyslanec Spojených států. Americký prezident Barack Obama využil ve středu 30. prosince své pravomoci a bez souhlasu Senátu přímo jmenoval velvyslancem v České republice Normana Eisena. Obama tak využil situace, kdy Kongres v původním

složení končí a nový zasedne na začátku ledna. Platnost takového jmenování je ale omezená, v tomto případě pravděpodobně na jeden rok. Senát ale samozřejmě během této lhůty může kandidáta schválit a jeho působení ve funkci prodloužit. Norman Eisen se na místo dlouho připravoval, a do Prahy by mohl přijet v dohledné době. Místo velvyslance v Praze je volné od loňského 20. ledna, dosud nejdéle. Republikán Richard Graber odjel poté, co se ve Spojených státech vyměnila administrativa. Nejvýše postaveným diplomatem na americké ambasádě v Praze je nyní chargé d'affaires Joe Pennington.

Norman Eisen

Dosavadní Obamův poradce pro etiku má kořeny v bývalém Československu. Pocházela odsud jeho matka, otec se narodil v Polsku. Oba rodiče přežili holocaust. Předtím, než začal pracovat v Bílém domě, byl Eisen 17 let partnerem ve washingtonské právní firmě Zuckerman Spaeder.

Je také spoluzakladatelem organizace Občané pro zodpovědnost a etiku ve Washingtonu (CREW), jejíž hlavní činností je kontrola vlády. Eisen s vyznamenáním vystudoval dvě americké prestižní školy, a to Brownovu univerzitu a Harvardovu univerzitu, kde se seznámil s Obamou.

Původně se mělo za to, že poté, co ho nominoval Obama, senátoři Eisena hladce schválí. Jeho kandidatura se ale v Senátu zadrhla kvůli podezření, že se nezachoval příliš eticky při předložném odvolání vysoce postaveného úředníka, který kritizoval spolupracovníky prezidenta. Šlo o generálního inspektora Společnosti pro národní a komunitní služby Geralda Walpina. Obama jej odvolal v červnu 2009.

V Grónsku roztála v roce 201 největší plocha ledovců od začátku měření v roce 1979. Období tání také bylo nejdelší v historii. Na úbytku ledovců se projevil výjimečně teplé léto a zároveň málo sněhových srážek v zimě, uvedla zpráva americké vědecké studie. „Letošní období tání bylo výjimečné. V některých oblastech trvalo až o 50 dnů déle než je dlouhodobý průměr,“ řekl autor studie Marco Tedesco z Newyorské

městské univerzity. Podle Tedeska se navíc každoročně zvětšuje oblast zasažená táním asi o 17.000 kilometrů čtverečních. Rozdíl mezi plochou, která roztála v roce 1979 a v roce 2010, odpovídá rozloze Francie. Jednou z příčin zvýšeného

tání ledovců je, že loňský rok byl podle meteorologů jedním z nejteplejších od poloviny 19. století. V Grónsku byly letní teploty o tři stupně Celsia vyšší než je dlouhodobý průměr. V hlavním městě Grónska Nuuku bylo jaro a léto nejteplejší od roku 1873. K tání také přispěly malé sněhové srážky v zimním období. Tání grónských ledovců

přispívá ke zvyšování hladiny světových moří. V současnosti se jen kvůli tání části ledového příkrovu Grónska každoročně zvýší hladina moří a oceánů o půl centimetru.

***Ve druhé polovině roku 2010 bylo z oběhu staženo celkem 364.102 padělaných eurobankovek, uvedla Evropská centrální banka.** Ve srovnání s množstvím bankovek zadržených v předchozích šesti měsících to představuje pokles o 5,9 %. Vzhledem k tomu, že během druhého pololetí 2010 bylo v oběhu celkem 13,6 miliardy bankovek, je podíl padělků velmi nízký. Nejčastěji byly padělané platidla v nominální hodnotě dvacet a padesát eur. Většina (97 %) padělků byla zadržena v zemích eurozóny.*

BITVA O ANGLII

Po bitvě pronesl Winston Churchill známá slova: „Ještě nikdy na poli lidských konfliktů nedlužilo tolik lidí tak mnoho, tolika málo lidem.“

Bitva o Británii, jejíž hlavní část proběhla ve dnech 10. července až 31. října 1940, byla válečným střetnutím mezi německými vzdušnými silami Luftwaffe a britskou Royal Air Force (RAF) nad britskými ostrovy a kanálem La Manche. Pro „Bitvu o Británii“ (Battle of Britain) se občas používá i pojmenování „Bitva o Anglii“. V každém případě se však jednalo o první významné střetnutí v dějinách válek, které bylo vybojováno výhradně prostřednictvím leteckých sil. Smyslem této vzdušné bitvy, kterou rozpoutala německá strana, bylo zničit nebo alespoň výrazně oslabit Royal Air Force a získat tak jednoznačnou vzdušnou převahu nad kanálem La Manche a Británií, což německé velení považovalo za nutnou podmínku pro uskutečnění invaze do Anglie. Bez

této převahy by tato akce byla podle německé strany příliš riskantní až neproveditelná. Avšak koncem října 1940 nacistické Německo pochopilo, že není schopné zničit britskou Royal Air Force, a Luftwaffe začala své akce omezovat. V roce 1941 pak byla většina kapacit německých vzdušných sil převelena do Středomoří a na

východní frontu. První fáze bitvy o Británii začala dne 10. července 1940, kdy německé letectvo podnikalo občasné útoky na konvoje, a to zejména svými střemhlavými bombardéry Junkers Ju 87 Stuka. 1. srpna 1940 vydalo vrchní velitelství Wehrmachtu směrnicí č. 17 o vedení letecké a námořní války, ve které se ukládalo: a) zničit RAF a britský letecký průmysl, b) rozvrátit zásobování Velké Británie potravinami, c) způsobit co největší ztráty britskému obchodnímu a válečnému loďstvu Celá akce dostala krycí název „Den Orla“. 12. srpna proběhly první útoky německých bombardérů, které měly vyřadit britské radiolokátory. Podařilo se však vyřadit jen jeden radar. 13. srpna

začaly první útoky na britská letiště, bombardováním však byla postižena i města Portsmouth, Portland a další. 15. srpna provedla Luftwaffe velký nálet, který vyřadil z provozu několik letišť, další byla těžce poškozena. Zcela neúspěšně však skončily nálety ze základny Stavanger v Norsku. Kdy se nacisté pokoušeli bombardovat cíle v okolí Newcastlu. Německá strana však zaznamenávala těžké ztráty, největší pak v průběhu 15. srpna, kdy bylo ztraceno 75 letounů. Na poradě velitelů německých

leteckých armád bylo pak rozhodnuto hledat cestu ke snížení ztrát bombardovací letounů zavedením nové taktiky. Na rozdíl od dosavadní praxe, kdy stíhači působili převážně formou volného stíhání, měli nyní přímo doprovázet bombardéry a bezprostředně je chránit. To Britům umožnilo na jedné straně včas zjišťovat směry útoků skupin, na straně druhé nebyl jejich radarový systém uzpůsoben na takový počet letounů. 18. srpna probíhaly další velmi těžké letecké boje, přičemž tento den bylo nejvíce ztrát v dosavadním průběhu bitvy na obou stranách. 19. srpna německé velení nařídilo, aby došlo k zintenzívnění útoků na letiště i továrny, kde se letadla vyráběla Byla bombardována i některá britská města, avšak s výjimkou Londýna. 24. srpna bylo bombardováno Ramsgate a Portsmouth. Téhož dne v noci však byly omylem shozeny bomby i Londýn, což vyvolalo protiakci a britské bombardovací letectvo učinilo v noci z 25. na 26. srpna nálet na Berlín. RAF v těchto dnech dokázal sestavovat velká seskupení letounů, přičemž rychlejší a obratnější stroje Spitfire byly určeny na boj s doprovodnými stíhači, zatímco robustnější Hurricany se zabývaly ničením německých bombardérů. 30. srpna vydal německý maršál Herman Göring rozkaz, který nařizoval zničit britské stíhací perutě soustředěné kolem Londýna a hromadnými nočními útoky na Bristol a Liverpool terorizovat britské obyvatelstvo a rozvrátit zásobování. Za denního světla se měly provádět pouze útoky na závody leteckého průmyslu Od počátku bitvy o Anglii vycházelo velení německého letectva z optimistických údajů o ztrátách nepřítele. RAF sice ztráty utrpěla, ale její bojeschopnost to neovlivnilo. Letecký průmysl dodával dostatek kvalitních letounů Spitfire a Hurricane, problém byl s piloty, kterých bylo málo. Proto byli intenzívně přeškoleni zahraniční piloti, kteří emigrovali ze států Evropy okupovaných Německem nebo přišli jako dobrovolníci. Významnou

posilou byli i piloti, kteří uprchli z Protektorátu Čechy a Morava, kteří se podíleli na bojích v bitvě o Anglii. Nejúspěšnějším československým letcem a stíhacím letcem v bitvě o Anglii vůbec se stal Josef František, který měl, jako člen polské 303. perutě, potvrzeno 17 zničených nepřátelských letounů

Po pádu Francie se Josef František dostal do Anglie a byl přiřazen k 303. stíhací peruti na letišti Northolt, kde létal na stíhačkách Hawker Hurricane. Letka se poprvé dostala do akce v závěrečné fázi bitvy o Anglii. Prvním vítězstvím četaře Františka byla 2. září 1940 německá stíhačka Messerschmitt Bf

109. Během následujícího měsíce dosáhl 17 jistých sestřelů německých letadel a jednoho pravděpodobného a stal se nejlepším spojeneckým pilotem celé bitvy o Anglii. Mnohokrát bojoval proti mnohem početnějšímu nepříteli. Posledního vítězství dosáhl 30. září 1940. V úterý 8. října 1940 se Františkův Hurricane zřítil v Cuddington Way v Ewellu během hlídkového letu. Důvody havárie se nepodařilo objasnit. Podle jedné teorie asi prováděl prvky letecké akrobacie, podle jiných pamětníků na něm v té době byly patrné příznaky vyčerpání a únavy z boje. Je možné, že příčinou havárie byla kombinace obou těchto faktorů. Byl pohřben na hřbitově polského letectva v Northwoodu. Za svého života i posmrtně byl oceněn mnoha vyznamenáními, mezi jinými řádem Vilturi Military (Vojenské cti) 5. stupně, dvakrát obdržel britskou Distinguished Flying Medal se stužkou, jako vůbec první cizinec.

V měsíci září začalo docházet k postupnému obratu ve válce o Anglii. Dne 4. září 1940 za účasti fanatického davu hrozil Hitler ve Sportovním paláci v Berlíně Velké Británii barbarskými leteckými útoky. Den po té nařídil, aby první masový letecký útok na Londýn začal 7. září. První úder Brity překvapil, protože očekávali, že dojde k útoku na letiště a s bombardováním Londýna nepočítali. Útoky na britské hlavní město pokračovaly prakticky až do 13. listopadu 1940, přičemž nálety byly uskutečňovány noc co noc. Němečtí pohlaváři se domnívali, že bombardováním zničí morálku obyvatelstva, což přispěje k britské kapitulaci. Bombardování Londýna však paradoxně přispělo ke konsolidaci RAF, protože se Luftwaffe nezaměřovala na anglická letiště. Dne 15. září podnikla Luftwaffe na Londýn další masivní nálet. V ten den mělo velitelství RAF k dispozici celkem 581 Spitfirů a Hurricaneů, což bylo o něco málo více než začátkem bitvy, navzdory ztrátám utrpěným v jejím průběhu. I stíhací složka Luftwaffe v dosavadních bojích utrpěla značné ztráty. Ke stejnému datu poklesl stav jejích jednomotorových stíhacích letadel schopných nasazení na cca 530 Ještě víc než samotné ztráty však Němce překvapila skutečnost, že RAF a celá protivzdušná obrana, po útocích v podstatě nedotčena. V následujících dnech intenzita bojů polevila. 17. září

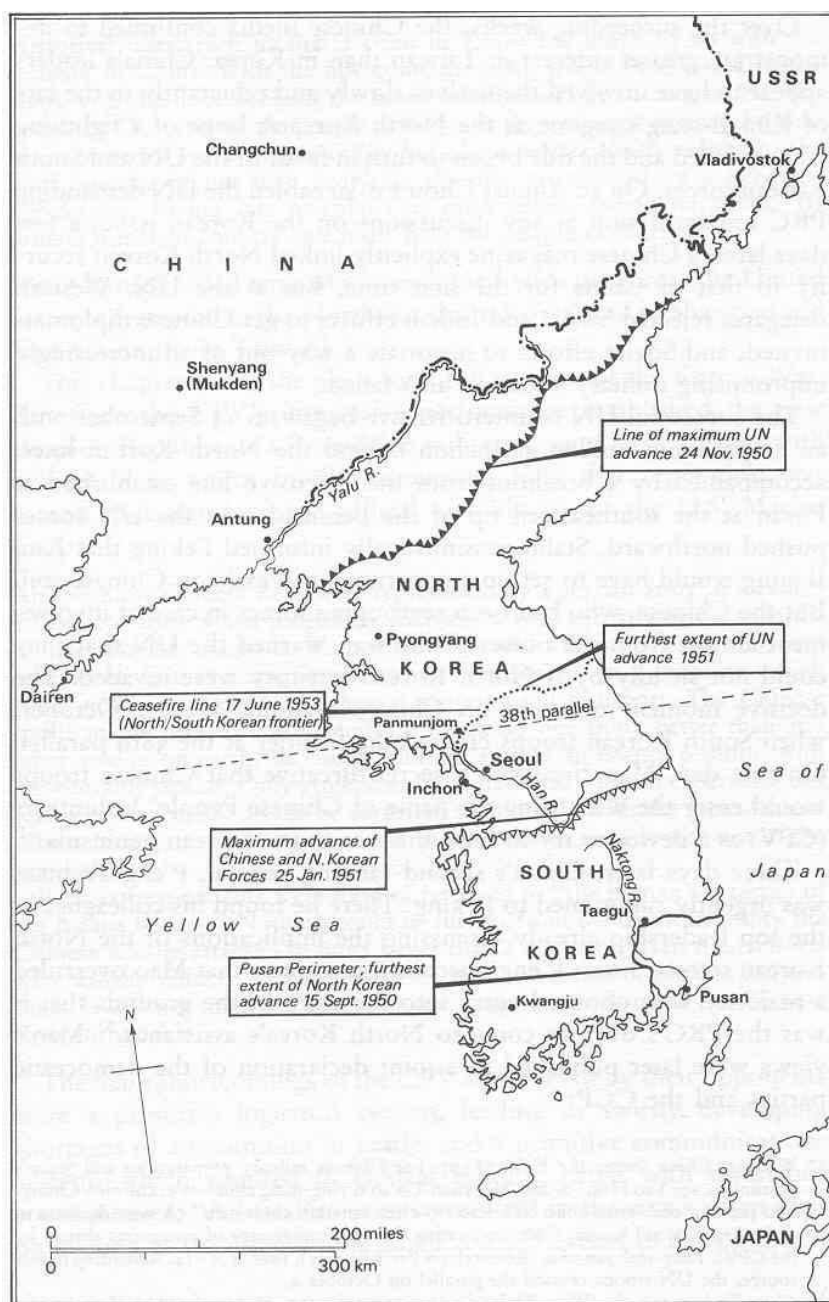
vydalo německé vrchní velení rozkaz, že operace Seelöwe (invaze do Velké Británie), která se měla uskutečnit za předpokladu úspěšného průběhu bitvy o Anglii, se odkládá na neurčito. Dne 19. září nařídilo německé velení letectva zesílit útoky na britské zásobovací pozice a zařízení. Velitelé obdrželi rozkaz bombardovat zejména britské přístavy. 7. listopadu byl maršálem Göringem vydán rozkaz k provedení mohutných úderů na Liverpool, Birminghamu a Coventry. Posledně jmenované město bylo dne 14. listopadu plošně vybombardováno a stalo se paradoxně předmětem zkoumání britského velitelství bombardovacího letectva a modelem pro přípravu útoků na německá velkoměsta. Bombardování Velké Británie pak probíhalo v menší intenzitě prakticky až do jarních měsíců roku 1941. Posledním velkým útokem byl noční nálet z 10. května 1941, který velmi tvrdě postihl Londýn.

Pamětní deska Československých vojáků v Památníku Bitvy o Anglii v Londýně, který je umístěn na břehu Temže proti tzv. „Londýnskému oku“.

KOREJSKÁ VÁLKA

V srpnu 1945, nedlouho před skončením 2. světové války, byl prostor Korejského poloostrova, jenž byl od roku 1910 kolonií japonského císařství, na základě dohody velení armády Spojených států a Sovětského svazu rozdělen na dvě okupační zóny. Demarkační linií se stala 38. rovnoběžka. Korejský poloostrov byl tak rozdělen na Severní Koreu s okupační správou Rudé armády a Jižní Koreu s okupační správou americké armády.

MAP 6. Korean War

V roce 1948 byla na základě rozhodnutí orgánů OSN a demokratických voleb vyhlášena Korejská republika a zanedlouho i Korejská lidově demokratická, která však byla nelegitimním útvarem jak z hlediska OSN, tak z hlediska Korejců, protože jim nebyly umožněny svobodné volby, v kterých by vybrali odpovídající reprezentaci. Sever byl pod správou SSSR a byl zde nekompromisně zaveden komunistický režim podle sovětského vzoru, Jih spravovalo velení Armády Spojených států s dohledem OSN. Se začátkem studené války se Korea stala cílem komunistické agrese, podobně jako jím byl Západní Berlín v Evropě. Rozhodující roli sehrály ambice a přehnané iluze korejských komunistů, kteří nesou hlavní zodpovědnost za rozpoutání jednoho z nejstrašlivějších konfliktů 20. století. Sever, podporovaný nově vzniklou Čínskou lidovou republikou a skrytě rovněž Sovětským svazem, zahájil proti Korejské republice celoplošný vojenský útok Stalo se tak 25. června 1950, kdy severokorejská armáda zaútočila na Jih poloostrova s cílem násilně spojit obě země. Po pouhých třech dnech agresori obsadili jihokorejskou metropoli Soul a v následujících týdnech se jim podařilo obsadit prakticky celý Jih s výjimkou tzv. Pusanského území (perimetru) OSN se rozhodla zakročit a komunistického útočníka vypudit z okupovaného území. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN byla přijata díky absenci zástupce SSSR, jenž jednání rady bojkotoval kvůli sovětskému požadavku na nahrazení reprezentanta Čínské republiky zástupcem

komunistické Číny, která byla vyhlášena v říjnu 1949 pod názvem Čínská lidová republika. Na apel OSN vznikla koalice států v čele s USA, která měla proti Severní Koreji vést útok. Hlavním velitelem sil v Koreji byl jmenován generál Douglas MacArthur. Koncem léta vojska OSN zahájila

nekoordinovaný ústup k jihokorejskému přístavu Pusan, kde se měla znovu zformovat pro následující útok. V délce cca 150 kilometrů zde byla zřízena obranná linie fronty na jejíž plné zajištění

proti útokům Severokorejců by početně slabší koaliční jednotky nestačily. Do frontového území však postupně přicházely nové posily, včetně prvních britských vojáků. Severokorejské zásobovací linie byly navíc napadány ze vzduchu, takže se nepřátelské útoky začínaly hroutit Americké jednotky pod vedením generála Douglase MacArthura uskutečnily 15. září vylodění u přímořského města Inčchon, vzdáleného přes 300 kilometrů od Pusanského frontové linie. I když se jednalo o riskantní akci, koaliční jednotky ji za cenu menších ztrát zvládly. Odtud pokračovaly na sever k Soulu. Při postupu přerušily severokorejské zásobovací a komunikační trasy. Na

jihu ve stejné době prorazily jednotky u Pusanu nepřátelské linie a zaměřily taktéž na sever. Následné dobývání Soulu si vyžádalo velké ztráty. I když koaliční vojska měla nad nepřátelskými jednotkami značnou převahu, Severokorejci fanaticky bojovali až do totálního zničení svých jednotek. Soul padl 26. září. Do začátku října byly všechny zbývající Severokorejské jednotky vytlačeny z Jižní Koreje 1. října žádala OSN Severní Koreu o okamžitou kapitulaci, která však byla odmítnuta. Generál MacArthur dostal 7. října od OSN povolení k útoku na Severní Koreu. Vojska OSN začala postupovat nepřátelským územím na sever k hranicím Severní Koreje s Čínou, přestože tato země pohrozila, že takový postup by ji přiměl vstoupit do války. 19. října byla jednotkami OSN obsazena metropole Severní Koreje

Pchjongjang, z něhož se podařilo komunistickému vůdci Kim Ir-Senovi uniknout jen o pověstný vlásek. Zbytky severokorejských jednotek se stáhly do hor na severu země ČLR Komunistická Čína vnímala posun jednotek OSN na sever velmi blízko ke svým hranicím jako vážné ohrožení vlastní bezpečnosti. V říjnu sem bylo dopraveno přibližně 500.000 tzv. dobrovolníků čínské lidové osvobozené armády. 25. října se koaliční jednotky dostaly k hraniční řece Ja-lu. Ten den začaly přicházet první zprávy o potyčkách s čínskými vojáky. Američané s čínskými útoky vůbec nepočítali, a tak v jejich řadách zavládl zmatek. Teprve po dvou týdnech na nátlak OSN vydala Čína prohlášení ve kterém se pravilo, že na čínské straně bojují dobrovolní vojáci, za které nemá Čína odpovědnost, ale v osvobozeném boji jim bránit nebude. Bylo to lživé prohlášení, protože ve skutečnosti se jednalo o vojáky z řad běžné čínské armády a dokonce i vojáků SSSR Generál MacArthur se dlouho rozmýšlel a nakonec vydal 24. listopadu rozkaz k útoku na řeku Ja-lu. Domníval se, že tím zasadí čínským vetřelcům konečný úder a ukončí tak válku. V následujících dnech však na koaliční jednotky zaútočila početná čínská armáda ukrytá v horách a naprosto je zdecimovala. 28. listopadu byl MacArthur nucen vydat rozkaz k ústupu. Mezitím se ale koaliční vojska dostala do obklíčení a za cenu těžkých ztrát si musela probíjet cestu zpět. Téměř stejné ztráty jako nepřátelé jim způsobil i mráz

Koncem prosince se po velmi nelítostných bojích uprostřed zimy jednotky OSN stáhly pod 38. rovnoběžku. Generál MacArthur se nemohl smířit s blížící se porážkou a navrhoval naprosto nesmyslné řešení. Chtěl použít atomových zbraní proti ČLR, nebo mohutně bombardovat ČLR, což by zřejmě vedlo ke 3. světové válce. Všechny jeho návrhy byly zamítnuty a značně přispěly k jeho pozdějšímu odvolání. Následně byl novým velitelem jmenován generál Matthew Ridgway

..... 31. prosince 1950 podnikly jednotky Severní Koreje a ČLR, o síle téměř miliónu mužů, druhý útok na Jižní Koreu. Čínským jednotkám se podařilo proniknout hluboko za 38. rovnoběžku a 4. ledna dobýt Soul. Situace se pro vojska USA začala stávat kritickou. Číně a KLR

bylo dokonce nabídnuto příměří, které však bylo odmítnuto 25. ledna 1951 se vše znovu obrátilo. Do boje nyní významně zasáhl americký generál Ridgway. Zřídil linii vojsk od pobřeží k pobřeží a za leteckého a dělostřeleckého bombardování začal pomalu postupovat k severu. Později byla tato taktika nazvaná „Ridgwayův mlýnek na maso“. Číňanům jakoby došel dech. Americký postup se pokoušeli prorazit svou obvyklou taktikou lidských vln, ale výsledkem byly jen obrovské ztráty na životech. 15. března byl Američany znovu dobyt Soul a za týden byla čínská vojska zatlačena za 38. rovnoběžku MacArthur prosazoval pokračování ve válce, vytlačení komunistů ze Severní Koreje a rozšíření války do Číny. Poté, co se pustil do kritiky tehdejšího amerického prezidenta Harryho Trumana, který s ním nesouhlasil a nabádal ke zdrženlivosti, byl odvolán. Vedením války byl pověřen generál Matthew Ridgway. V květnu se ještě Číňané pokusili jarní ofenzivou prorazit americkou linii, ale bez úspěchu. V létě se válka změnila na zákopovou a strnula v patovém stavu na 38. rovnoběžce 10. července 1951 byla zahájena jednání o příměří. Ta se ale protáhla ještě na dva dlouhé roky, po které se stále bojovalo s velkými ztrátami na životech. Každou chvíli se jednání o příměří ocitala na mrtvých bodech, obě strany se vzájemně

obviňovaly. Mezitím Harryho Trumana na místě prezidenta Spojených států vystřídal Dwight Eisenhower a zemřel sovětský diktátor J. V. Stalin. 20. července byla konečně stanovena demarkační linie pár kilometrů severně od 38. rovnoběžky a kolem ní demilitarizované pásmo. 27. července 1953 podepsala OSN s představiteli

Severní Koreje a Číny „Dohodu o příměří“. Konečně tak byla zastavena palba Na jihokorejském území, které se dostalo (třebaže na krátkou dobu) pod kontrolu severokorejských sil, probíhaly kruté čistky obyvatelstva, podobné Stalinským represím v Sovětském svazu. Podobnou politiku ovšem praktikovala i jihokorejská vláda, na každého kdo byl podezřelý z levicových postojů, byly uvalovány tvrdé represe, nutno říci, že většinou s tichým souhlasem americké strany Ve válce bylo zabito, zraněno nebo pohřešováno 2,5 milionu Korejců, zemřelo přes 330.000 Američanů a 3.000 příslušníků vojsk OSN. Zabito nebo zraněno bylo také kolem 900.000 Číňanů. Po třech letech války zůstala dělicí čára mezi Korejemi skoro tam, kde byla na začátku, trochu severněji od 38. rovnoběžky Vojenské akce byly roku 1953 ukončeny jen na základě smlouvy o příměří a mírová smlouva nebyla uzavřena dodnes, takže formálně jsou oba státy stále ve válečném stavu. Mezi Korejemi bylo vybudováno demilitarizované pásmo, které bylo obeháno ploty z ostnatého drátu. Kolem tohoto pásma drží neustálou hlídku vojska Severní i Jižní Koreje. Toto pásmo je často označováno jako nejlídanější hranice na světě.

Jmenný rejstřík III. část - SVĚT

- Abbás Mahmúd (palestinský politik) – 90*
Abrahám Karel (český motorista) – 101, 105, 106
Akiba Tadatoši (Starosta Hirošimy) – 75
Albert (monacký princ) – 55
Alonso Fernando (španělský automobil. závodník) – 108
Andor László (evropský komisař) – 9
Ashtonová Catherine (ministryně zahraničí EU) – 9, 10, 60
Automobilové mistrovství světa (výsledky) – 108
Azarov Mykola (ukrajinský premiér) – 17, 18
- Bacheletová Michelle (prezidentka Chile) – 14*
Bandič Milan (kandidát na prezidenta) – 2
Baroin Francois (francouzský politik) – 20
Barroso Manuel José (předseda Evropské komise) – 8, 9, 10, 29
Bauer Lukáš (lyžování) – 11, 12
Berija Lavrentij Pavlovič (sovětský ministr vnitra) – 26
Biden Joe (viceprezident USA) – 52, 82
Bismarck Otto von – (německý kancléř sjednotitel 1870) – 23
Blair Tony (britský expremiér) – 83
Bocelli Andrea (italský zpěvák) – 32
Böhmer Wolfgang (německý lékař) – 92
Borloo Louis-Jean – 98
Brown Gordon (britský premiér) – 35, 37, 90
Bugár Béla (slovenský politik) – 53
Buzek Jerzy (předseda parlamentu EU) – 5, 16, 29
- Calderón Felipe (Mexický prezident) – 71, 88*
- Camilla (manželka prince Charlese) – 121*
Carlos Juan (španělský král) – 96
Ceausescu Nicolae (rumunský diktátor) – 101, 102
Ciolos Dacian (evropský komisař) – 9
Clintonová Hillary (ministryně zahraničí USA) – 90, 115
Connery Sean (Skotský herec) – 73, 78
Coubertin de Pierre (prezident MOV) – 30
Csáky Pál (slovenský politik) – 53
- Dalli John (evropský komisař) – 9*
Darcos Xavier (francouzský politik) – 20
Drysdale Mahé (novozélandský veslař) – 104, 105
Dvořáček Miroslav (oběť komunistického režimu) – 6, 7
Dziwisz Stanislaw (polský kardinál) – 29
- Edward (britský princ) – 55*
Eisen Norman (velvyslanec USA) – 119, 132, 133
Eliás Toni (španělský motorista) – 105, 106
- Farage Nigel – poslanec EP) – 16*
Fico Robert (slovenský premiér) – 53, 58, 59, 76
Fischer Heinz – (rakouský prezident) – 23, 31
František Josef (český stíhač) – 138
Füle Štefan (evropský komisař) – 8, 9, 10, 60
- Gaga Lady (americká zpěvačka) -117*
Garcia Marc (americký vojenský velitel) – 49
Gašparovič Ivan (slovenský prezident) – 58, 59, 65
Gates Robert (ministr vlády USA) – 14, 82, 83
Gehring Rudolf (rakouský politik) – 31
Georgievová Kristalina (evropská komisařka) – 9
Gorbačov Michail (ruský exprezident) – 26, 129
Groves Robert (statistický úřad USA) – 127
Gustav Carl XVI. (švédský král) – 55, 123
- Abdulláh Abdul Saúd (saudsko arabský král) – 102*
Ahmadinežád Mahmúd (prezident Iránu) – 116
Akihito (Japonský císař) – 77
Almunia Joaquín (evropský komisař) – 9
Alžběta II. (britská královna) – 37, 88
Aparicio Julius (španělský toreador) – 39
Assange Julian (případ Wikileaks) – 115
Avalos Florencio (chilský horník) – 96
- Bakijev Kurmanbek (kyrgyzský prezident) – 24, 25, 54*
Barnier Michel (evropský komisař) – 9
Barret Perea Joan (Španělský chirurg) – 69
Basha Luzim (albánský ministr) – 121
Benedikt XVI. (papež) – 38, 39, 84, 88, 96, 102, 119, 132
Bernanke Ben (ředitel centrální banky USA) – 102
Bísek Petr (Česko americký novinář) – 70
Bláha Petr (český cyklista) – 105
Blighová Anna (premiérka Queenslandu) – 133
Boehner John (americký politik) – 101
Bond James (filmová postava) – 78, 79
Bosque Del Vincent (španělský fotbalový trenér) – 61
Brownerová Carol (poradkyně prezidenta USA) – 44
Bush George (prezident USA) – 82, 83, 129
- Cameron David (britský premiér) – 34, 35, 37, 59, 96, 102, 122, 128*
Campbell Alan (britský veslař) – 104, 105
Castro Fidél (kubánský diktátor) – 84
Ceausescu Valentin (syn rumunského diktátora) – 102
Clegg Nick (britský politik) – 35
Cohen Samuel (americký vědec) – 115
Coronel Ignacio (Mexická drogová válka) – 71
Crosby Sydney (lední hokej) – 12
Čchan Lien (Konfuciova cena) – 123
- Damanakisová Maria (evropská komisařka) – 9*
Diamond Peter (Nobelova cena) – 123
Duka Dominik (český kardinál) – 29
Dvořák František (předseda ČOV) – 11
Dzurinda Mikuláš (slovenský ministr) – 99, 114
- Edwards Robert (Nobelova cena) – 123*
Eisinhower Dwight (prezident USA) – 144
Erdogan Recep (turecký premiér) – 60, 86
- Fekterová Maria (rakouská politička) – 31*
Fillon Francois (francouzský premiér) – 19,20
Fischer Jan (premiér vlády ČR) – 5, 29
Ftáčnik Milan (bratislavský primátor) – 114
Furlong John (předseda VANOC) – 11
- Gándhiová Sonia (indická politička) – 102*
Gastelum Francisco (Mexická drogová válka) – 72
Gates Bill (americký podnikatel) – 102
Gauck Joachim (německý politik) – 56
Geim André (Nobelova cena) – 123
Gillardová Julia (australská premiérka) – 84, 87
Göring Hermann (nacistický ministr) – 137, 139
Gucht de Karel (evropský komisař) – 9
Gutenberg Theodor-Karl (německý ministr) – 113

- Hague William (britský ministr) – 85
Harman Lubomír (slovenský hromadný vrah) – 80
Havel Václav (exprezident ČR) – 7
Heck Richard (Nobelova cena) – 123
Hidalgo Miguel (mexický kněz) – 88
Hochman Jiří (český cyklista) 105
- Chan Jackie (čínský filmový herec) – 32
Chávez Hugo (venezuelský prezident) – 31
Chmel Rudolf (slovenský ministr) – 99
Chu Ťin-tchao (čínský prezident) – 102
- Jagland Thorbjörn (Nobelova cena) – 123
Janáček Leoš (hudební skladatel) – 65
Jaruzelski Wojciech (polský komunistický exprezident) – 81
Josipovič Ivo (prezident Chorvatska) – 1, 2, 103
- Kaczyńská Marie (manželka Lecha Kaczyńszkého) – 28
Kaczyński Jarosław (polský politik) – 27, 58, 81
Kallas Siim (evropský komisař) – 9
Karadžić Radovan (srbský exprezident) – 61
Kenny Jason (britský cyklista) – 105
Kim čong-il (severokorejský vůdce) – 64, 95
Kim Ir-sen (severokorejský vůdce) – 95, 142
Klaus Václav (prezident ČR) – 29
Klerk Willem de Frederik (exprezident JAR) – 52
Köhler Hans (německý prezident) – 34, 46, 57
Komorowski Bronisław (polský prezident) – 26, 58
Kosačov Konstantin (poslanec Státní dumy) – 132
Kouchner Bernard (francouzský ministr) – 60
Kováč Dušan (slovenský historik) – 99
Kristus Ježíš – 101, 110, 111
Kumaritašvili Nodar (gruzínský sáňkař) – 10
Kwaśniewski Aleksander (polský exprezident) – 27
- Lama Adrian (případ Wikileaks) – 117
Lendvaiová Ildikó (maďarská politička) – 31
Leósdóttir Jónína (islandská spisovatelka) – 55
Lévaiovou Anikó (manželka Viktor Orbána) – 31
Lewis Charles (občan USA) – 89
Lewisová Teresa (občanka USA) – 89
Llosa Vargas Mario (peruánský spisovatel) – 123
Lužkov Jurij (starosta Moskvy) – 21
- MacArthur Douglas (generál USA) – 141, 142, 143, 144
Magál Jiří (lyžování) – 11, 12
Malmströmová Cecilia (evropská komisařka) – 9
Mandela Nelson (exprezident JAR) – 52
Martonyi János – (maďarský politik) – 31
Maštálka Jiří (poslanec EP) – 9
McCormick Katherine (antikoncepce) – 48
Mečiar Vladimír (slovenský expremiér) – 53, 76
Merkelová Angela (německá kancléřka) – 20, 23, 29, 56, 92, 93, 97, 98, 102, 116
Mičiko (Japonská císařovna) – 77
Miliband Ed (britský politik) – 84, 90
Mockus Antanas (starosta Bogoty) – 55
Montero Carlos (španělský politolog) – 130
Mortensen Dale (Nobelova cena) – 123
- Nagy Imré (maďarský premiér, popraven komunisty) – 31
Nečas Petr (Premiér vlády ČR) – 58, 65, 66
Netanjahu Benjamin (Premiér vlády Izraele) – 5, 90
Njajklajev Uladzimir (běloruská opozice) – 127
- Hahn Johanes (evropský komisař) – 9
Harmanová Harriet (britská politička) – 37, 90
Hayward Tony (ředitel BP) – 49, 50, 51
Hedegaardová Connie (evropská komisařka) – 9
Hitler Adolf (německý diktátor) – 94, 116, 138
Husajn Saddám (irácký exprezident) – 82, 83
- Charles (britský princ) – 121
Chirak Jacques (francouzský exprezident) – 20
Christianová Virginie (občanka USA) – 89
Churchill Winston (britský premiér) – 136
- Jakš Martin (lyžování) – 11, 12
Janukovyč Viktor (prezident Ukrajiny) – 6, 7, 8, 16, 17, 18
Jochimsenová Lukrezia (německá politička) – 57
- Kaczyńská Marta (dcera manželů Kaczyńských) – 28
Kaczyński Lech (prezident Polska) – 5, 23, 27, 28, 41, 58
Kan Naoto (Japonský premiér) – 75, 77
Karzái Hamíd (prezident Afghánistánu) – 116
Kerry John (senátor USA) – 129
Kim čong-un (severokorejský vůdce) – 92, 95
Kirchner Cristina (prezidentka Argentiny) – 13
Klausová Livie (manželka Václava Klause) – 29
Kohl Helmut (německý kancléř) – 23, 92, 93
Kohliček Jaromír (poslanec EP) – 9
Koperník Mikuláš (polský astronom) – 34, 41, 42
Kosorová Jadranka (Chorvatská premiérka) – 2
Koukal Martin (lyžování) – 11, 12
Kozak Warren (Americký historik) – 75
Kroesová Neelie (evropská komisařka) – 9
Kundera Milan (český spisovatel) – 6, 7
- Lavrov Sergej (ruský ministr zahraničí) – 119, 132
Lennon John (skupina Beatles) – 119, 122
Leterme Yves (belgický premiér) – 60
Lewandowski Janusz (evropský komisař) – 9
Lewis Julian (občan USA) – 89
Liou Siao-po (Nobelova cena míru) – 123
Lukašenko Alexandr (prezident Běloruska) – 119, 126
Lytvyn Volodimir (ukrajinský politik) – 17
- Mackerras Charles sir (dirigent) – 58, 65
Maizier de Lothar (politik někdejší NDR) – 92, 93
Mamani Carlos (bolívijský horník) – 96
Manning Bradley (případ Wikileaks) – 117, 118
Masaryk Garrigue Tomáš (prezident ČSR) – 92, 98
Mazowiecki Tadeusz (polský expremiér) – 82
McDonnell Robert (guvernér státu Virginia) – 89
Medvědév Dmitrij (ruský prezident) – 29, 128, 129
- Miliband David (britský politik) 90
Mladič Ratko (srbský generál) – 60, 61
Molotov Michajlovič Vjačeslav – 34
Morales Evo (bolívijský prezident) – 96
- Nam-ki Pak (severokorejský politik) – 18
Negiši Eiiči (Nobelova cena) – 123
Nizozemsko (finalisté mistrovství světa ve fotbale) – 61
Novoselov Konstantin (Nobelova cena) – 123

Obama Barack (Prezident USA) – 14, 17, 19, 27, 29, 39, 59,
60, 82, 83, 96, 101, 102, 119, 128, 129, 134
Onderka Roman (Primátor Brna) – 6
Otubajevová Roza (kyrgyzská politička – 24, 53

Pan Ki-mun (Předseda OSN) – 75
Pavel Jan II. (papež) – 29, 81, 88
Philip Prince (vévoda z Edinburghu) – 88
Pincus Georg (antikoncepce) – 48
Pissarides Christopher (Nobelova cena) – 123
Popieluzsko Jerzy (polský kněz) – 82
Préval René (Haitský prezident) – 4
Putin Vladimír (ruský premiér) – 25, 26, 102, 116, 129

Quinnová Máire (evropská komisařka) – 9

Radičová Iveta (slovenská premiérka) – 58, 59, 65, 66, 73, 76
Raší Richard (primátor Košic) – 114
Redingová Viviane (evropská komisařka) – 9, 130
Ribbentrop Joachim von (nacistický ministr) – 114
Richterová Maike (manželka H. Kohla) – 23
Rompuy Van Herman (prezident EU) – 16, 29
Rosenkranzová Barbara (rakouská politička) – 31, 32
Roy le Alain (velitel vojsk OSN na Haiti) – 3

Sáblíková Martina (rychloubruslení) – 11
Sanger Margaret (antikoncepce) – 48
Sarijev Temir (kyrgyzský politik) – 25
Serra José (brazilský politik) – 100
Schaller Rainer (Zakladatel Loveparade) – 68
Schwarzenberg Karel (ministr vlády ČR) – 130
Sikorski Radoslaw (polský ministr) – 114
Slota Ján (slovenský politik) – 53, 76
Sólyom Laszlo (maďarský prezident) – 56
Stehlík Pavel (český komisař na EXPO) – 44
Sulík Richard (slovenský politik) – 53
Synek Ondřej (český veslař) – 101, 104, 105

Šaloun Ladislav (český sochař) – 99
Šemeta Algirdas (evropský komisař) – 10
Španělsko (mistr světa ve fotbale) – 61
Švehla Frank (česko americký novinář) – 70

Tadić Boris (srbský prezident) – 85, 103
Takaki Jošiaki (japonský ministr) – 109
Tekebajev Omurbek (kyrgyzský politik) – 24
Truman Harry (prezident USA) – 144
Tusk Donald (premiér Polské vlády) – 5, 25, 26, 43, 58, 81, 114

Urzúa Luis (chilský horník) – 95

Vassiliuová Andrulla (evropská komisařka) – 10
Vettel Sebastian (německý jezdec F1) – 101, 107, 108
Villepin Dominique de (francouzský politik) – 20

Walesa Lech (polský exprezident) – 27, 80, 81
Westling Daniel (manžel švédské princezny) – 54, 55
Wulff Christian (německý prezident) – 49, 56

Záhrobská Šárka (alpské lyžování) – 11, 12
Zuma Jacob (prezident JAR) – 51

Žyciński Józef (polský arcibiskup) – 41

Oettinger Günther (Evropský komisař) – 9
Orbán Viktor (Maďarský premiér) – 30, 31, 53

Parise Zach (lední hokej) – 12
Pešek Lukáš (český motorista) – 105, 106
Piebalgs Andris (evropský komisař) – 9
Piñera Sebastian (Chilský prezident) – 77, 96
Pitr Tomáš (český podnikatel) – 119, 131
Potočník Janez (evropský komisař) – 9
Ptáčník Adam (český cyklista) – 105

Ransdorf Miloslav PhDr. (poslanec EP) – 9
Reagan Ronald (exprezident USA) – 115, 129
Remek Vladimír (poslanec EP) – 9
Ridgway Matthew (generál USA) – 143, 144
Rogge Jacques (prezident MOV) – 10, 30
Roos John (Velvyslanec USA v Japonsku) – 74
Rousseffová Dilma (brazilská prezidentka) – 92, 100
Rybniček Richard (primátor Trenčína) – 114

Samaranch Antonio Juan (předseda MOV) – 23, 29, 30
Santos Manuel Juan (kolumbijský prezident) – 49, 55
Sarkozy Nicolas (prezident Francie) – 16, 19, 20, 29, 62
Sessions Jeff (senátor USA) – 129
Schmitt Pal (maďarský prezident) – 49, 56
Sigrudardóttir Jóhanna (islandská premiérka) – 55, 56
Silvia (manželka švédského krále) – 55
Soares Joao (pozorovatel OBSE) – 8
Stalin Josif (sovětský diktátor) – 25, 26, 113, 144
Su Ťij Schan (vůdkyně barmské opozice) – 107
Suzuki Akira (Nobelova cena) – 123

Šeřčovič Maroš (evropský komisař) 9
Šojgu Sergej (ruský ministr) – 73
Štátný František (český motorista) – 105

Tajani Antonio (evropský komisař) – 9
Talich Václav (dirigent) – 65
Tron Georges (francouzský politik) – 20
Turnerová Lana (filmová herečka) – 79
Tymošenková Julia (expremiérka Ukrajiny) – 8, 16, 17,
18, 119, 129, 130

Vášáryová Magda (slovenská herečka) – 114
Victorie (švédská princezna) – 49, 5
a Gánor (maďarský politik) – 31

Walpin Gerald (generální inspektor) – 133
Woerth Eric (francouzský politik) – 20

Zavadzki Sylwestr (polský stavitel) – 111

Žitňanská Lucia (slovenská ministryně) – 99

Zkratky

<i>EU</i>	- <i>Evropská unie</i>
<i>EP</i>	- <i>Evropský parlament</i>
<i>OSN</i>	- <i>Organizace spojených národů</i>
<i>OBS</i>	- <i>Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě</i>
<i>MOV</i>	- <i>Mezinárodní olympijský výbor</i>
<i>VANOC</i>	- <i>Organizační výbor ZOH ve Vancouveru 2010</i>
<i>ZOH</i>	- <i>Zimní olympijské hry</i>
<i>ČOV</i>	- <i>Český olympijský výbor</i>
<i>EXPO</i>	- <i>Světová výstava</i>
<i>MVČK</i>	- <i>Mezinárodní výbor Červeného kříže</i>
<i>F1</i>	- <i>Formule 1 (automobilové závody)</i>